

DOCTRINE POLITICE - VI -

apr.' 34 - 1935 –

LD : vezi obligatoriu elemente de doctrină la **fișier Sistem de partide**

Vezi obligatoriu fișierele cu **Sinteze și Memorii**

Vezi fișierul următor

DOCTRINE POLITICE - VI -	1
apr.' 34 - 1935 –	1
-----	6
Guvern Tătărescu .Legislatura I .Sesiunea ordinară . 1 febr.- 28 apr.'34	6
-----	6
1.) (Conversiunea IV) , 2-3 apr.'34	7
a) Octavian Goga	7
▣ Legea	7
▣ Concepția PNA privind Conversiunea	7
b) I.Răducanu	8
▣ Țăranul român	8
▣ Productivitatea rudimentară	8
▣ Datoriile agricole țărănești	9
▣ Concepția " agrară " a PNL	9
▣ Politici financiare	10
▣ PNL- liberalism economic	10
▣ PNȚ - economie dirijată	10
▣ Subvenționarea Băncii Centrale Cooperative	11
▣ Datoriile cooperăției	11
▣ Importanța cooperăției	11
c) C.Argetoianu , la legea asanării datoriilor rurale și urbane , 2 apr.'34	12
▣ Valorificarea producției naționale	12
▣ Agricultură românească - extensivă	12
▣ Agricultură intensivă - nu poate fi făcută în România	12
▣ Reforma agrară	13
▣ Productivitatea țărănească	13
▣ Asociații agricole	13
▣ Valorificarea cerealelor	13
▣ Să se lichideze trecutul !	14
▣ Să se sacrifice și creditorii !	14
d) D.Topciu (PNA)	14
▣ Cauzele , acuzele, răspunderile datoriilor	14
▣ Criza economică : scăderea prețurilor	14
▣ Creditul și creditorii	15
▣ Necesitatea armoniei sociale	15
▣ Conversiunea și Industria	15
▣ Cuantumul reducerii datoriei	15
▣ Intervenționismul de stat = baza armoniei sociale	16
▣ Analogie : reforma agrară / conversiunea	16
▣ Legea - concluzii	16
e) Virgil Potârcă	16
▣ Comparăție : condiții, atmosferă, voință politică	17
▣ Reforma agrară - Conversiunea	17
▣ Consecințele moratoriilor : neplata datoriilor	17
▣ Politizarea conversiunii	17
▣ PNȚ	18

▣ Opinii discordanțe , disensiuni.....	18
▣ Lichidarea completă a datoriilor rurale și urbane.....	19
▣ Social, economic , național.....	19
▣ Proprietatea orășnească.....	19
▣ Pericolul desnaționalizării.....	19
▣ Conversiunea radicală.....	20
▣ Criteriul național.....	20
▣ Scăderea valorii proprietăților ;.....	20
▣ Menținerea creanțelor la aceleași valori	21
▣ Cauzele crizei agrare.....	21
▣ Doctrine, politici economice.....	21
▣ Criza agrară în România.....	21
▣ Pământul, proprietarii.....	22
▣ Culturile agricole.....	22
▣ Brațele de muncă , Zilele de lucru.....	22
▣ Țăranii , " căminul țăranesc ".....	22
▣ Anularea datoriei !.....	22
▣ Conversiunea - concluzie.....	23
f) Nichifor Robu (LANC).....	23
▣ Problema jidovească.....	23
▣ Datoriile , cămătăria.....	23
▣ Țărănimea bucovineană - "creditoarea" jidanilor.....	24
▣ El, Robu -reprezentant al țăranimii "creditoare".....	24
▣ Amenințare cu ... violența.....	25
▣ Cuziștii la guvern !.....	25
▣ Concluzii.....	25
g) C.I.C.Brătianu.....	25
▣ Risipirea unei legende.....	26
▣ El și Conversiunea.....	26
▣ Creditul Funciar Rural.....	26
▣ Criza agrară.....	26
▣ Dezechilibrul.....	26
▣ Criza economică.....	26
▣ Criza agrară.....	27
▣ Soluții , dificultăți.....	27
▣ Concluzie.....	27
h) Aurelian Benteoiu (raportor) - discurs final.....	27
i) V.P. Sassu (ministr. agricult.) , discurs final ,.....	28
2.) Legea pregătirii premilitare , 28 apr.'34.....	28
b) Petre Andrei / 28 apr.'34.....	29
▣ Premilităria - concluzii.....	29
c) Pamfil Șeicaru ("Curentul ").....	29
▣ Legea premilitară = sfârșitul statului liberal-democrat.....	30
▣ Modelul legii : legile lui ... Mussolini, Stalin, Hitler	30
▣ Incapacitatea de mobilizare a tineretului.....	30
▣ Lipsa unui ideal	30
▣ Tineretul : tentația eroismului ; gelozia ; lipsa unui crez ;.....	31
▣ Datoria părinților : reconciliere ; iertare ; smerenie	31
▣ Reconciliere condiționată între generații.....	31
▣ Elogiu sistemelor educative totalitare	32
▣ Italia fascistă, Germania hitleristă, Rusia bolșevică.....	32
3) Al.Vaida-Voievod , interview : guverne / partide / doctrina PNȚ / , 4 mai 1934.....	33
4.) Gh. Pop : democrația și ideea națională , 8 mai '34.....	34
▣ Autodeterminarea = act democratic.....	34
5.) M.Manoilescu , România, stat național- corporativ , 1934.....	35
▣ Liga Corporatistă.....	35

▣ Reforma constituțională.....	35
▣ Liga Corporatistă.....	35
▣ Țeluri , Principii.....	35
▣ Liga Corporatistă.....	35
▣ Parlamentul corporatist.....	36
6.) I.Joldea Rădulescu , Țărănimea în statul național-corporativ , 1934,.....	36
-----	36
Guv.Tătăărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară . 14 iun.'34 -.....	36
-----	36
7) N.Teodorescu (ministr.Industr) , Eug.Titeanu (raportor) , Cameră , 2-3 iul.'34.....	36
8.) Mircea Cancicov , Victor Iamandi , declarații politice , Târgu Ocna, 20 iul.'34.....	37
a) Cancicov / 20 iul.'34.....	37
▣ Tinerii liberali.....	37
▣ Neo - liberalism.....	37
▣ Testamentul politic al lui IG Duca.....	37
▣ Testamentul politic al lui IG Duca.....	37
▣ Spiritul economic.....	37
▣ Ideea de ordine.....	37
▣ Modificarea Constituției ?.....	38
▣ Apărarea regimului constituțional democrat.....	38
▣ Mesaj către guvern.....	39
b.) Victor Iamandi / 20 iul.'34.....	39
▣ Acțiunea și sacrificiul PNL.....	39
▣ Pericolul terorismului	39
▣ Doctrina și programul PNL.....	39
▣ Revizuirea Constituției ?.....	40
▣ Constituția din 1923.....	40
▣ Organizații teroriste și criminale.....	40
▣ Duplicități iresponsabile.....	40
9.) Gh.Tătăărăscu, Dinu Brătianu, declarații politice , Timișoara , 6 aug.'34.....	41
Dinu Brătianu / 6 aug.'34.....	41
▣ Sinceritate, continuitate, fermitate	41
▣ Nu " destindere " și abdicare	41
▣ Revizuirea Constituției ? Nu !.....	41
▣ Suprimarea stării de asediu și cenzurii.....	41
▣ Guvernul : mână liberă !.....	42
▣ Armonia guvern -partid.....	42
Gh.Tătăărăscu / 6 aug.'34.....	42
▣ Programul de viitor.....	42
▣ Mâini libere !.....	42
▣ Încrederea Coroanei.....	42
▣ Modificarea Constituției ? inactuală !.....	42
▣ Dinu Brătianu , întrunirile liberale de la Timișoara , Turda, Mediaș ,.....	43
▣ Gh.Tătăărăscu , întrunirile liberale de la Timișoara și Tg..Jiu	43
▣ Vict . Iamandi , întruniri liberale de la Botoșani, Tg.Ocna, Bacău, Iași , Oradea.....	43
▣ Ion.Mihalache , declarații și întruniri Constanța, București.....	43
▣ Iul.Maniu , întrunirile de la București , Cluj, Slănic	43
10.) Banchetul în cinstea lui Iuliu Maniu , București, Grădina Gib, 14 aug.'34.....	43
Maniu / 14 aug.'34.....	43
▣ Misiune împlinită.....	43
▣ Datoria de a spune adevărul.....	43
▣ Anti - republicanism.....	44
▣ Pro- monarhism.....	44
11) Consfătuire liberală ; conferință ministerială.....	45
Gh.Tătăărăscu / 23 aug.'34.....	45
▣ Revizuirea Constituției ?.....	45

▣ Coroana - "forțele oculte ".....	46
▣ Campanii de defăimare și diversiune.....	46
12) Congresul provincial PNT , Vechiul Regat , 9 sept .'34.....	47
I.Mihalache / 9 sept .'34.....	47
▣ Programul PNT.....	48
▣ Statul țărănesc.....	48
▣ Partidul- guvernul - Carol II.....	49
13.) Victor Iamandi / Grup H / , discurs programatic, Focșani, duminică, 1 oct.'34.....	49
▣ Mișcarea H.....	49
▣ Liberalismul social.....	50
▣ Stat neoliberal.....	51
▣ Anarhizarea ordinii publice.....	51
▣ Conștiința civică.....	51
14.) Octavian Goga, , 8 nov.'34.....	51
▣ Ideea națională.....	52
▣ Eclipsa democrației.....	52
▣ Parlamentul.....	53
▣ Schimbarea Constituției !.....	53
▣ România Românilor !.....	53
15.) ACCuza :Statul Românilor.Constituție românească , 8 nov.'34.....	54
▣ Nația.....	54
▣ Statul național.....	54
▣ Constituția Română.....	54
▣ Statul național Românesc.....	54
▣ Constituția Română = Constituția jidanilor.....	55
▣ Contradicția fatală.....	55
16.) Al.Vaida - Voevod, declarații politice , Timișoara , 13 nov.'34.....	55
▣ Guvern național ?.....	56
▣ Cauza căderii guvernului Vaida.....	56
▣ Protejarea muncii naționale	56
▣ " Stânga " - " Dreapta " ?.....	56
▣ Stat țărănesc !.....	56
.....	57
Guv. Tătăărăscu .Legislatura PNL . Sesiunea a II-a ordinară . 15 nov-'34- 20 apr.'34.....	57
.....	57
17.) C.Leanca (PRT) , discurs la mesaj , , 29 nov.'34.....	57
18.) C.Petrescu -Ercea , discurs la mesaj / Locul și rolul Parlamentului / , 30 nov.'34.....	57
19.) Leon Scridon (PNA) , discurs lamesaj, / 4 dec.'34.....	58
▣ Așa- zisa democrație... versus.....	58
▣ Ideologia și programul PNA.....	58
20.) Ștefan Mihăescu (PNT) , discurs la mesaj , 5 și 8 dec.'34.....	59
▣ Comunismul rusesc.....	59
▣ Stânga intelectuală.....	59
▣ "Comunismul " evolutiv.....	59
▣ Stat țărănesc ?.....	60
▣ Stat național social-organizat.....	61
▣ Statul Țărănesc Național.....	61
▣ Statul liberal.....	61
▣ Statul neoliberal.....	61
21.) Leon Grigorescu (PNL) , discurs la mesaj, 12 dec.....	62
▣ Viața politică între 1928-1933.....	62
▣ Starea de asediu, Cenzura.....	63
22.) CCGiurescu (PNL-g) , discurs la Mesaj, 12 dec.'34.....	64
23.) A.C.Cuza (LANC) , discurs la mesaj, 14 dec.'34.....	65
24.) C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	65
25.) Vict.Iamandi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	66

26.) Iuliu Maniu , retragerea din Delegația Permanentă a PNȚ , 20 dec. '34.....	66
27.) ACCuza : " , 31 dec.'34.....	67
28.) M.Manoilescu , (Liga național - corporatistă) , 31 dec.'34.....	68
▣ Stat corporatist.....	68
▣ Parlament corporatist.....	68
▣ Guvernul.....	69
▣ Liga național-corporatistă.....	69
29.) PPNegulescu , [parlamentarismul] 31 dec.'34.....	69
▣ Criza parlamentarismului.....	69
▣ Curente de reformare parlamentară.....	70
▣ Democrația ca autogovernare.....	70
▣ Nepregătirea oamenilor de jos.....	70
▣ Abuzurile absolutismului - Revoluțiile.....	71
▣ Democrația constituțională.....	71
▣ Regimul parlamentar.....	71
▣ Votul censitar / votul universal.....	71
▣ Abuzurile democrației parlamentare.....	72
▣ Spiritul democratic.....	72
▣ Dictaturile	73
▣ Concluzii.....	73
30.) Iuliu Pascu : , 31 dec.'34.....	73
▣ Statul țărănesc.....	74
▣ Evreii.....	74
▣ Industria artificială	74
▣ Capitaliștii alogeni.....	75
▣ Intelectualii corupți.....	75
▣ Stat țărănesc = statul democrației naționale.....	75
▣ Stat țărănesc - stat capitalist.....	76
▣ Suflet nou.....	77
▣ Nouă concepție de viață.....	77
-----	77
Vacanța parlamentară.....	77
-----	77
31.) " Parlamentul Românesc " - Oficiul de Studii Legislative -8 nov.'35.....	78
32) " Parlamentul Românesc " - Oficiul de Studii Legislative -8 nov.'35.....	78
PPNegulescu / 8 nov.'35.....	78
▣ Schimbarea Constituției ?!.....	78
▣ Schimbarea legilor ?!.....	79
33.) M.Manoilescu , Corporatismul și proporționalitatea etnică, 8 nov.'35.....	79
34) prof. C.Rădulescu - Motru , și , 8 nov.'35.....	80
▣ Polemica privind statul țărănesc.....	81
▣ Statul țărănesc- Statul liberal.....	81
▣ Statul țărănesc , fascist , nazist , sovietic = state totalitare.....	82
▣ Statul liberal = stat individualist.....	82
▣ Statele totalitare = state naționale.....	83
▣ Statul liberal = internațional.....	83
▣ Statul țărănesc.....	83
▣ Stat liberal.....	83
-----	84
Guvern Tătăărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 14 nov.'35 - apr.'36.....	84
-----	84
35.) Gh.A.Cuza , anunțarea creerii Partidului Național Creștin , 29 nov.'35.....	84
36.) Octavian Goga , Bloc Național Parlamentar : PNC + Fr.Românesc , 29 nov.'35.....	85
37.) Octavian Goga (PNC) ,discurs la Mesaj (I , II) , joi 5 dec.'35 ; luni , 9 dec.'35.....	85
Sumar discurs :.....	85
38.) P.C.Andrei (PNȚ) , discurs la mesaj,/ replică lui Goga / 10 dec.'35.....	86

39.) ACCuza (PNC) , discurs la mesaj , 12 dec.'35.....	86
40) Virgil Madgearu (PNȚ) , Declarație la Mesaj, 12 dec.'35.....	87
▣ Continuitatea în guvernare	88
▣ Stat liberal - stat țărănesc	88
▣ Politica economică PNL / PNȚ.....	88
▣ Oferta PNȚ pentru guvernare.....	89
41.) Hurmuz Aznavorian (Raportor) , discurs final la Mesaj, 13 dec.'35.....	89
▣ Gruparea " Părerii libere".....	90
▣ Conflictul dintre generații.....	90
▣ Pacificarea politică ?!.....	90
▣ Partidul Național Liberal.....	91
▣ Regimul democrat.....	92
▣ Libertatea individuală / libertatea absolută / libertatea responsabilă /.....	92
▣ Disciplina socială și națională	92
▣ Democrația = metodă politică	93
▣ Obiectivul : asigurarea generațiilor politice.....	93
▣ Elitele.....	93
▣ Regim autoritar -regim excepțional.....	93
▣ Partidul politic =pepiniera elitelor.....	94
▣ Locul electoralului în regimul democrat	94
▣ Consultarea națiunii.....	94
▣ Stabilirea titularului puterii politice.....	94
▣ Partidele politice : pregătirea elitelor.....	95
▣ Competența - nedemnitățile	95
▣ Corectivele regimului democratic.....	95
▣ Regimul dictatorial ?.....	95
▣ Corectivele regimului democratic.....	96
▣ Stat țărănesc ?.....	96
▣ PNL și problema țărănească.....	96
▣ Stat românesc - stat burghez - stat sovietic - stat fascist - stat țărănesc.....	96
42.) Gh.Tătăreanu(președ.Consiliu, ministrul Armamentului) , concluzie la Mesaj, 14 dec.'35	97
.....	97
A.Destindere politică, pacificare.....	97
B.Consolidare națională .Obiective, Soluții :.....	97
C.Răspuns opoziției : continuarea guvernării.....	98
▣ Destindere politică.....	98
▣ Pacificare.....	98
▣ Răspuns opoziției.....	98
▣ Guvernul continuă.....	98
▣ Soluțiile alternative.....	99
▣ Credințele PNL.....	99
43.) Alex.Cantacuzino / 1935.....	100
▣ Între Lumea Legionară și Lumea Comunistă , (p. 9- 47).....	100
I.) Spiritul comunist este anticreștin,.....	102
II. Spiritul Comunist este antiuman ,.....	103
III. Spiritul comunisit este antinațional.....	104

1.) Legea lichidării datoriilor agricole (Conversiunea IV) , 2-3 apr.'34

Vasile Sassu (ministr.Agriculturii) , **Aurelian Benteoiu** (raportor)

a.) **O.Goga** (PNA)

b) **I.Răducanu** (PNȚ)

C.Argetoianu (Un.Agrară)

N.Constantinescu -Bordeni (PNL-georgist)

M.Ghelmegeanu (PNȚ)

Adam Ionescu (PNȚ, ex lupist)

Leon Scridon (PNA)

Iosif Willer (PNMaghiar)

Dr.M.Isăcescu (PT)

Louis Balomey (PNL)

D.Topciu (PNA)

Vlad Dimitriu (PRȚ)

VTPrelipceanu (LANC)

Aurel Milea (Un.Agrară)

Șt.Mihăescu (PNȚ)

Virgil Potârcă (PNȚ)

Gr.Iunian (PRȚ)

N.Robu (LANC)

CICBrătianu (PNL)

Aurelian Benteoiu (Raportor)

V.P.Sassu (ministru)

Al.Radian (Un.Agrară)

a) Octavian Goga

(DAD, MO 36, șed. 2 apr.'34, p. 1490-1491)

[LD : nu știu de ce își intitulase partidul " agrarian " .Nici din acest demagogic discurs ,
nu se înțelege doctrina]

▣ Legea

PNA , examinând proiectul de lege , își precizează **p.d.v, prin următoarele considerațiuni :**
Problema datoriilor , pe care **guvernele perindate în ultimii 5 ani** ,
prin neputința și zăbava lor, nu numai că **nu au putut-o rezolva**, dar **au îngreunat-o**,
reprezintă **un capitol trist al zilelor noastre** .

Suntem acum la **al IV-lea proiect** de lege, care ar trebui să potolească frigurile crizei ,
și totuși, **noul proiect nu se deosebește** - nici prin concepție, nici prin îndrăzneală ,
nici prin seriozitate- **prea mult de cele anterioare** .

Sub cârmuirea plină de contradicție a PNȚ, s-a venit cu **rețeta lesnicioasă dar plină de**
primejdii, a acelor moratorii, iar PNL , cu scrupulele sale constituționale,
cu recursurile la Curtea de Casație, a înrăutățit mai mult situația.[-----]

"Suntem înaintea unei legi născute într-un pat nelegiuit ,

din ciocnirea intereselor bancare , apărute de PNL ,

și **interesele electorale** ale acestui guvern , **care a risipit pe câmpul de întreceri al alegerilor**
recente , **tradiționala provizie de făgăduieli**, lipsite de sinceritate .

" Prin dispozițiile proiectului de lege, se creează **atâtea excepții neântemeiate** ,
atâtea **confuzii voite**, atâtea **spețe de datornici** , atâtea **formalități încurcate** și
atâtea **proceduri judecătorești anevoioase**,

încât avem dreptul să declarăm că titulatura

ce o poartă **de asanare a datoriilor agricole și urbane** , **nu corespunde conținutului**,

iar problema ,departe de a fi scoasă de la ordinea zilei , prin firea lucrurilor,

va contiunua să întrețină o stare de agitație

și să împiedice procesul dorit de revenire la împrejurări normale . "

Rețeaua complicată a discriminărilor sectare , oglindită în **avalanșa amendamentelor**,
reprezintă tot atâtea **uși deschise și puncte tenebroase** menite să constituie ,

" hatăruri pentru unii și osândă pentru alții ."

[-----]

▣ Concepția PNA privind Conversiunea

PNA ar fi dat un proiect de lege pentru **asanarea tuturor datoriilor de la sate și de la**
orașe, ținând seama de capacitatea de plată actuală a datornicilor ,

îmbrățișând toate categoriile de cetățeni, fără a-i împărți după natura îndeletnicirilor lor,

ocrotind , **deopotrivă, pe plugarii mari și mici**, pe toți **proprietarii urbani**, indiferent de venitul

impozabil, **pe comercianți , pe industriași și meseriași, pe funcționarii publici și particulari, precum și pe profesioniștii liberi, cerând un sacrificiu egal de la toți creditorii , fără diferențieri nejustificate** în privința cotelor , **fără privilegii** adânc jignitoare pentru obrazul românesc , acordate - chiar împotriva unor rezoluții internaționale ca aceea a Conferinței de la Stresa - **creditorilor străini.**

Într-un cuvânt , **PNA ar fi dat o lege de conversiune generală .**

PNA declară că **nu va vota legea** (aplauze la PNA)

Oct.Goga / 2 apr.'34

---

b) I.Răducanu

(DAD, MO 36, șed. din 2 apr.'34 , p. 1491 - 1496)

La celelate variante ale legii nu luase cuvântul și se abținuse de la vot , pentru că avea și el cerere de conversiune a datoriei de 10 milioane - probabil avea moșie ;

Tot de asta , **nu va aborda problema conversiunii pentru marile proprietăți.**

El va vorbi despre **datoriile gospodăriilor țărănești.**

De data aceasta , a simțit ca **o datorie de conștiință** să vorbească , deoarece problema privea "însăși existența noastră economică , socială , financiară și monetară ."

Supratitlurile, sublinierile, comentariile, îmi aparțin.]

I. Răducanu / 2 apr.'34

▣ Țăranul român

▣ Productivitatea rudimentară

[LD : eu am înțeles ce-l preocupa pe Răducanu ; cred că era și sincer ;

forma în care își expune opiniile este însă eclectică, confuză, ori nu are talent oratoric. : Amestecă planurile temporale - înainte și după război - amestecă explicațiile sociologice cu cele monetare și doctrinare .

"**Țărănismul**" lui , un soi de poporanism - semănătorism - țărănism - socialism ... cu mare compasiune pentru țărani.]

"Trebuie să pornim de la un fapt elementar : economia națională românească nu face nici o excepție de la regula generală.

Țările agricole din Europa , în deosebi, **au o economie deficitară .**

Dacă luăm **baza temeliei [!] economiei noastre naționale** , munca românească, trebuie să constatăm că această muncă **în gospodăria agricolă , nu are nici o rentabilitate ;** din p.d.v. economic general , **productivitatea** ei este cât se poate de **rudimentară .**

" **Trăim din munca exploatată și din exploatarea pământului românesc.**

Bugetul statului de acolo se hrănește : **nu din rentabilitatea țăranului [!] , ci din capital ,** cât mai există, și **din munca istovită a țăranului.**

Ajungem astăzi să aducem **țăranul într-o situație de neoibăgie .**

" **Înainte de războiul mondial, în Vechiul Regat țăranul era exploatat** , era sfârâmat de **cătusele marii proprietăți ; astăzi este încătușat ,** este slăbit, **este redus la un minim de existență** , la o existență aproape fizică , **din cauza prăbușirii prețurilor la cereale ,** precum și din **răsturnarea de valori** , provenită și **din jocul factorului monetar .**

[-----] **Orice întârziere de a înlătura dezechilibrul între munca țărănească și prețul ei de vânzare** , ne va duce pe o cale de **anarhizare a vieții economice și sociale .**
[-----]

Regimul de exploatare a muncii țărănești , se prezintă astăzi **sub două forme :**

una cunoscută încă înainte de războiul mondial, în țara marilor proprietăți , în țara latifundiilor , și care era exploatarea din cauza nevoii de **a-și vinde munca cu orice preț, pe alte domenii sau în alte îndeletniciri , în afară de agricultură.** Cu toții observăm un curent de a părăsi viața satelor pentru a îngroșa numărul salariaților manuali în centrele industriale și comerciale.

În al doilea rând, țăranul care rămâne încă lipit de ogorul său , pe care îl muncește din greu,

țăranul acela lucrează **cu o tehnică primitivă**, cultivă pe acest pământ al lui cereale, așa cum obișnuit să le cultive încă dinainte și , în consecință, **randamentul lui este extrem de scăzut** , cauza prăbușirii prețurilor cerealelor. [-----]

Acest fapt ne obligă **să găsim o soluțiune spre a salva de la proletarizare și de la sălbătire definitivă viața țărănească** , prin măsuri excepționale .[-----]

Din punct de vedere social, **82% din totalul populației agricole are o exploatare de până la 10 ha.**

Această situațiune ne obligă ca **pentru pătura țărănească să avem mai multă sollicitudine decât pentru orice altă categorie de producători.** "

I.Răducanu / 2 apr.'34

▣ Datoriile agricole țărănești

[Vorbește despre literatura cosacrată datoriilor agricole ... de la **Rodbertus** până la marele teoretician al proprietății agrare **Buchenberger** , care arată că **dacă datoria țărănească depășește jumătate sau trei sferturi din venituri**, aceasta duce la **prăbușirea gospodăriei țărănești.**] În legea PNT a fost pus ca plafon **1/ 3 din venitul țărănesc.**

Legea propusă de PNL, nu ține seama de acest plafon , venind cu **o normă generală** , ca și când **gospodăria țărănească ar fi avut o rentabilitate sigură, mai mare decât anuitatea** pe care dvs o impuneți pentru cele mai multe categorii de producători care sunt îndatorați.

În **Germania** , astăzi se merge așa de departe , încât **împarte în două categorii exploatarea agricolă** : de o parte ,este **noțiunea de țăran** ,

pe de altă parte , este **noțiunea de agricultor** .

Țăranul este distinct **proprietar și muncitor al pământului său**, care nu poate fi atins , în nici un chip, nici de impozite prea grele , și nici de sarcinile de datorii , prin **instituția numită "Erbhof "**

Agricultorul, care se deosebește de țăran, **are un alt regim** , care intră , cumva, **în cadrul pieții monetare** , inerente regimului capitalist .

Nu văd la PNL această preocupare pentru clasa țărănească , pe **care am avut-o noi**, [-----]

Răducanu / 2 apr.'34

▣ Concepția " agrară " a PNL

[LD : un duel cu marcări reciproce , în care se alunecă ușor în derizoriu ...

într-o șarjă de ordin lingvistic... și se face haz ! Altfel, Răducanu are dreptate .

Dar criticile lui ar trebui să se reverse și asupra politicii PNT]

" O lichidare a trecutului fără **ăsezarea unui regim economic sănătos**, pentru a asigura **o rentabilitate pentru economia particulară, economia țărănească** ,

și **o productivitate** cât mai mare în folosul economiei naționale , nu însemenează nimic.

-Pamfil Șeicaru: Acestea se pot face printr-o lege ?

-I.Răducanu :) N-am văzut nici un act din partea guvenului , în această privință .

Or Partidul Liberal , așa cum a declarat-o chiar **președintele partidului său**, într-o adunare de ordin politic , **are un program care conține soluțiuni** pentru toate chestiunile și **un program de principii, permanent ...**

-CICBrătianu : Dle Rădulescu , faceți o eroare .Am spus că **principiile sunt permanente** , dar **programul trebuie să corespundă timpurilor.** (vii aplauze la PNL)

-I.Răducanu : Într-adevăr, PNL a dat dovadă de atâtea ori că are un program de principii permanent . De la această tribună, **anul trecut dl Brătianu era contra contingentării** , și **astăzi .... se pronunță pentru contingentare !** (aplauze la PNT)

iar **acum un an a avut o părere despre conversiune**, iar **astăzi ... îl putem felicita că are altă părere !** (întreruperi la PNL)

-CICBrătianu : Vă asigur că nu am altă părere decât aceea cuprinse în lege !

-I.Răducanu : Dle Brătianu , îmi pare rău că negați ...

-C.Argetoianu : Este o continuitate evolutivă .....

-I.Răducanu : Eu aș felicita PNL dacă ar fi într-o continuitate evolutivă .

Mi se pare , însă că PNL este în **continuitate staționară** .

-**Bogdan Duică** : Dle Răducanu , **continuitatea nu poate fi evolutivă ...**

-**I.Răducanu** : Mi se pare că PNL este într-o continuitate staționară ...

-**G.Fotino** :Dle profesor Răducanu, ați apropiat două cuvinte în mod nelogic .

Ați vorbit de **baza temeliei** (ilaritate la PNL) .Acum faceți o nouă greșeală , spuneți **continuitate staționară**(ilaritate la PNL)

-**NCPopescu** : **Ambele trei chestiuni**, dle Răducanu ... (ilaritate la PNL)

-**I.Răducanu** : Dlor , **aștept ca dvs să vă potoliți spiritele** , ca să pot continua...

Înregistrăm **a patra lege pentru lichidarea datoriilor agricole , lăsând agricultura în starea care se găsește** , neinfluențând-o cu nimic ,

nici în ce privește tehnica, nici în ce privește schimbarea de culturi care ar avea o anume cerere pe piața mondială.) **Nu există nici o țară în care guvernele să se ocupe numai de lichidarea datoriilor , fără să ia măsuri de mare eficiență pentru dezvoltarea producției agricole.**

În Ungaria s-a dat o dezvoltare foarte mare industrializării unor anumite produse agricole ca să se ridice productivitatea ...

În SUA, experiența **Roosevelt** : din 100 milioane locuitori, **50 de milioane** sunt direct interesați în munca câmpului .Roosevelt a luat unele măsuri pentru îngrădiri vamale , ca să protejeze veniturile agricole. A mers și mai departe ... la o devalorizare monetară , pentru a ajuta agricultorii debitori [-----]

I.Răducanu / 2 apr.'34

▣ **Politici financiare .**

▣ **PNL- liberalism economic**

▣ **PNT - economie dirijată**

[LD : Se poate semna și în acest domeniu o anumită apropiere între cele două partide de guvernare . **Virgil Madgearu** și **Victor Slăvescu** ... dar asta așa .. din frânturi de explicație doctrinară , din replici , acoperite de comentarii , mai mult sau mai puțin teoretice ...

Le consemnez pentru că era **un prilej unic de confruntare** , în care adversarii se explicau]

-**I.Răducanu** : Eu nu înțeleg **internaționalismul** în sensul care nu este **plăcut d-lui ACCuza**; înțeleg **internaționalismul în sensul realităților** .

-**ACCuza** :) **Adică nu înțelegeți naționalismul așa cum îl înțeleg eu . Regret pentru d-ta !**

-**I.Răducanu** : **Nici asta** . Eu înțeleg **un internaționalism constructiv**, bazat pe **colaborarea acelor economii naționale** , care au **interese identice** , **împotriva altor economii naționale exploatare** .

-**ACCuza** : **Foarte frumos,) dar cu jidanii ce faceți ? Aceasta este toată nenorocirea.**

-**I.Răducanu** : Aceasta vă privește pe dvs . [revine la problemă ...]

Aceste două căi sunt : **una politică deflaționistă , adică a ortodoxiei , așa de scumpă d-lui ministru de finanțe**

-**Victor Slăvescu** (ministr.Finanțe) : **Da, da.**

-**Vasile P.Sassu** (ministr.Agriculturii) : **Și a d-lui Madgearu .**

.I.Răducanu : Dle ministru , **ne împăcăm foarte bine între noi**. Chiar când suntem de păreri diferite , ne respectăm părerile. **Victor Slăvescu nu obosește să repete :**

< eu sunt adept al ortodoxiei financiare și monetare > .

-**Slăvescu** : **Și o practic.**

-**I.Răducanu** : Ce este ortodoxia , aș întreba pe d. Argetoianu ?

Ortodoxia este să crezi într-o dogmă care nu mai are nici o realitate

în viața realităților de azi (ilaritate la PNL)

-**Slăvescu** : Te plâng d-le Răducanu .

-**I.Răducanu** : Eu privesc cu un surâs prietenesc atitudinea d-lui ministru de Finanțe.

) Ortodoxie economică , da, a fost ortodoxia economiei clasice ; un șir de principii abstracte , care nici odată nu și-au găsit realizarea în faptele vieții practice

-**Slăvescu** : Dle Madgearu, auzi ce spune dl Răducanu ? Ești de părerea d-sale ?

-I.Răducanu : **De sigur că da. DI Madgearu este un adversar al liberalismului economic, și , în această privință, noi suntem operfect de acord.**

-Madgearu : **Die Slăvescu, d-ta știi foarte bine că eu sunt partizanul economiei dirijate și d-ta ești împotriva acestei economii dirijate .**

În privința ortodoxiei, d-ta ești habotnic, și eu nu sunt .

-Voce : Dta ești cușer ! (mare ilaritate)

-Nichifor Robu : Ortodoxie cușer ! (ilaritate)

-Argetoianu : Fiindcă este vorba de ortodoxie, am putea întreba și pe Patriarhul (ilaritate)

-Răducanu : Nu aș fi dorit ca expunerea mea să alunece pe o pantă pretențioasă de doctrină

-Slăvescu : Devine glumeață...

-Răducanu : .. dar este bine să lămurim o chestiune, fiindcă de la principii ne luminăm pentru conducerea politicii economice.

DI ministru de Finanțe se declară pentru ortodoxie.

În dicționarul științific al economiei politice ,cuvântul " ortodoxie" se aplică pentru economia liberală. Prin urmare , dl ministru declară că este un economist liberal .

Vă felicit .

-Slăvescu : **Vrei să fii economist țărănist ?** (ilaritate)

-Răducanu :) **Ce mai căutați dvs pe banca ministerială , când veniți cu proiecte de legi care sunt o negațiune a liberalismului economic ?**

Faptele sunt mai tari decât principiile, care nu se poate încadra în lumea faptelor și , de îndată ce spui " ortodoxie liberală " în știința economică , trebuie să tragi concluzii , și să fii ortodox și în chestiuni monetare .

Dar într-o economie dirijată parțial, cum este astăzi regimul de economie în toate țările

- până și în liberala Anglie de odinioară - **într-o astfel de economie dirijată ,**

problema monetară se pune altfel ; nu se pune în cadrul liberalismului economic,

nu se poate pune și nu se poate lămuri fenomenul monetar după percepțe și

după credințele " ortodoxiei liberale " .

D-lor deputați, **realismul economic înlătură acele învechite doctrine**

care sunt aplicate într-un mod cu totul incomplet și care nu fac

decât să dăuneze mai mult vieții economice."

[-----]

I.Răducanu / 2 apr.'34

▣ Subvenționarea Băncii Centrale Cooperative.

▣ Datoriile cooperației

▣ Importanța cooperației

" Iau act cu multă mulțumire că pierderile care vor fi suferite de Banca Națională a României și de Banca Centrală Cooperativă , vor fi suportate de către Stat .

Din nenorocire însă, nu văd din Raportul d-lui Bentoiu și din nici un articol din lege,

suma pe care statul trebuie să o dea Băncii Centrale Cooperative.

-Vict.Slăvescu : Această chestiune va face obiectul unei convențiuni.

-Răducanu : Cred că din organizațiile noastre de credit , de pe urma prăbușirii creanțelor , cu sau fără legea conversiunii, cele mai multe instituții de credit sunt menite să dispară.

Într-o țară de mică agricultură, nu se poate face politică agrară

decât în cadrul cooperației .

Cooperația de credit trebuie să fie acel instrument de credit pentru gospodăria

țărănească care să trăiască mai departe și să fructifice producția țărănească .

[Propune un amendament , în acest sens,]

" Fac apel la toți acei care țin la instituția Cooperăției și le aduc la cunoștință că din totalul plasamentelor de împrumuturi agricole ,

mica proprietate țărănească este datoare cu 6 miliarde și jumătate

la mișcarea cooperativă. [-----]

Fac apel la onoratul guvern și în special la d-l ministru al Agriculturii [V.Sassu]
a cărui inimă caldă pentru mișcarea cooperativă o cunosc,
să țină seama de această sugestiune , și de prevederile din celelalte legi de conversiune ,
de până acum. [-----]

" Pe cale de amendament , împreună cu prietenii mei , îmi voi permite
- și sper că alături de noi vor fi mulți membri din majoritate -
să cer să se aducă o îmbunătățire a legii în ce privește mișcarea cooperativă .
Oricare ar fi deosebirile noastre de vederi , privind organizarea mișcării cooperative,
trebuie să fim cu toții de acord asupra marelui rol economic și social
pe care această mișcare cooperativă trebuie să-l joace de acum înainte ,
în țara noastră de țărani , în România întregită " [-----]

I.Răducanu / 2 apr.'34

c) C.Argetoianu , la legea asanării datoriilor rurale și urbane , 2 apr.'34

(DAD, MO 36, șed. din 2 apr. , p. 1497- 1502)

[LD : Supratitlurile, sublinierile , semnele îmi aparțin.

Argetoianu , pe ocolite sau direct, apără interesele marilor proprietari
de pe poziții neoconservatoare, antibancare .]

// Legea a IV-a . Comisia mixtă: presiuni și influențe //

// Criza economică . Natura și raportul crizei interne cu cea externă . //

// Măsuri anti-criză în România : lichidarea pasivului ; întărirea monedei ; valorificarea //

// Agricultura extensivă românească versus agricultura intensivă străină //

// Deficiențele reformei agrare // productivitatea scăzută a țaranului //

// Valorificarea cerealelor / asociații agricole //

//Lichidarea trecutului ! // Sacrificiul creditorilor ! //

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ Valorificarea producției naționale.

▣ Agricultura românească - extensivă

▣ Agricultura intensivă - nu poate fi făcută în România.

[LD : ca doctrină agrariană, argumentele lui Argetoianu sunt logice, realiste , exacte.

Apare însă în lumina adevăratului său crez conservator .

Condamnarea , fatalitatea agriculturii românești la structura mării proprietăți ...

apare ca un târziu tribut adus conservatorismului , ieșit din ordinea societății românești. Nu l-aș eticheta-o ca " reacționară " ci doar ... " nostalgică " și inoperantă.]

Poate că în acest compartiment stă origina crizei noastre .

Când s-a făcut reforma agrară ,) s-a pierdut din vedere poziția noastră economică,

s-a avut prea mult în vedere latura politică.

" Noi eram o țară de cultură mare , o țară exportatoare de produse agrare.

O țară exportatoare de cereale, este condamnată la cultură mare ,

fiindcă își stabilește prețurile sale pe baza prețurilor de export ,și prețurile de export ,

pentru o țară exportatoare, sunt forțat prețurile din țările de import ,

minus taxele de intrare în acele țări, minus prețurile de transport,

minus prețurile de manipulare etc etc.

" Așa încât, în tot decursul ultimelor decenii , se poate constata un decalaj foarte simțitor

între prețurile din țările exportatoare și cele din țările importatoare .

Consecința : numai țările importatoare de cereale pot face cultură intensivă scumpă

; căci cultura intensivă este scumpă. "

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▫ Reforma agrară

▫ Productivitatea țărănească

" Noi nu ne-am preocupat de această latură a chestiunii și când am transformat proprietatea noastră mare în proprietate mică , am ascultat numai un imbold moral. S-a făcut reforma fiindcă așa erau cerințele noastre sociale. Se cerea să se împroprietărească țaranii. Foarte just .

Însă am neglijat încontinuu latura economică a problemei și , în locul culturii mari care da producție ieftină și bună , am instalat pe cultivator mic , care n-ar putea face cultură bună , decât prin metodele intensive și scumpe.

Așa cum o face el acum , cultura mică , extensivă , este un dezastru .

-NCPopescu : Țăranul produce mai ieftin decât marele proprietar .

-dr.N.Hasnaș : Dle Argetoianu , o chestiune generală , mare : eu știu un singur fapt , că cantitatea de grâu cultivabilă cu proprietatea mare , ca și cantitatea de grâu produsă de proprietatea mică , adică după expropriere , au fost aproape egale .

-C.Argetoianu : Nu ! Mult mai redusă ! După reformă , s-a cultivat mai puțin grâu

-dr.Hasnaș : Dl Dinu Brătianu îmi dă o lămurire foarte interesantă - are dreptate!

S-a cultivat porumb , și a fost pentru noi o șansă , din cauză că grâul nu mai avea debușuri . Și porumbul se mânca la noi în țară.

-C.Argetoianu : Din p.d.v.economic , a scăzut și cantitatea și calitatea .

-Vasile Sassu : Aceasta din cauza crizei de după război. Ceea ce spuneți dvs este exact în împrejurări normale. Dar în împrejurările anormale , nu puteți să faceți astfel de teorii .

-Argetoianu : Eu nu pricep de ce mă întrerupeți , pentru că eu nu vreau să spun că este rău că s-a făcut reforma agrară ;) eu vreau să spun că este rău că nu s-a completat cu măsuri economice.

-Vasile Sassu : Se va completa

-Argetoianu : Dle ministru , suntem în al 14-lea an de la reforma agrară , și regret că nu s-a completat până azi ; să dea Dumnezeu ca în viitorii 14 ani să se completeze. Ce spun eu , d- lor ? Că avem o problemă de rezolvat , problema valorificării producției noastre și , mai întâi de toate , a producției agricole , fiindcă suntem " un stat eminentement agricol "

-Vasile Sassu : De sigur.

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▫ Asociații agricole

▫ Valorificarea cerealelor

" Trebuie rezolvată această problemă care așteaptă de atâta vreme. În această urmărire a valorificării , eu am făcut în ultima guvernare o încercare , întocmind o lege a asociațiilor agricole , însă încercarea n-a reușit pentru că nu am fost secondat cum trebuia , și nu s-a priceput atunci de nimeni importanța ei. Și totuși , ea este calea cea mai bună.

Eu cred că în Țara Românească nu există un singur om care să dorească să se facă un pas înapoi , în ce privește reforma agrară ,

dar puterile răslețe ale acestei proprietăți individuale ar putea foarte bine să fie coordonate , pentru ca să se atingă rezultate mai bune.

Pentru valorificarea grâului , s-au făcut 2 legi : una făcut-o Argetoianu , în 1928 , ca ministru al Agriculturii , cu colaborarea d-lui Dinu Brătianu , o lege a standardizării , care a rămas , regretabil , literă moartă ;

O alta s-a făcut sub guvernarea țărănistă , de către d.Mihalache .

Nici aceea nu s-a aplicat !

Se pierde f. mult deoarece grâul nostru nu este standardizat !

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ **Să se lichideze trecutul !**

▣ **Să se sacrifice și creditorii !**

[LD : spre sfârșitul cuvântării, Argetoianu își pierde calmul și cere , direct , explicit , **sacrificarea creditorilor** , nu a debitorilor]

Legea este departe de a fi bună. Recunoaște , însă , că **reprezintă un progres față de celelate** . Ea a făcut **2 pași foarte sensibili înainte**. Legea este **mai eficace** , prin **suprimarea plafonului**, evitând , astfel , o mulțime de procese de descriminare ; a stabilit că dobânzile uzuare sunt ilicite .

Dar **legea are și multe deficiențe !** [-----]

-Argetoianu : dar d-lor , pentru numele lui Dumnezeu , **am făcut războiul** .

Cât s-a pierdut în război ? **Au murit oameni** , s-au devastat regiuni întregi , care nici odată **nu au primit nici o despăgubire** , și s-a făcut România întregită .

Așa se fac schimbările mari . Noi , **proprietarii mari** , în 1920 , când s-a făcut reforma agrară , **am fost deposedați**. Cu cât ? **Cu 80 % ? Cu mai mult** .

Și ce ni s-a dat în schimb ? **O hârtie pe care nu o putem valorifica**.

Ei , **v-a venit rândul, d-lor creditorii**, nu avem ce să facem .

Trebuie cu orice sacrificiu **să se facă această operațiune** , **să se taie în carne vie**,

și **să se termine odată chestiunea** aceasta a lichidării trecutului [.....]

dar trebuie **cu orice sacrificiu să se facă această operațiune** ,

să se taie în carne vie, și să se termine odată chestiunea aceasta a lichidării trecutului "

C.Argetoianu / 2 apr.'34

d) D.Topciu (PNA)

(DAD, MO 36. șed. din 2 apr.'34, p. 1527- 1530)

[LD : Basarabean .**Bancher**. Pledează , firesc , de pe poziția acestei funcțiuni .

Dar își construiește argumentarea pe **teoria armoniei sociale, a solidarității**.

Fără să neglijeze țărănimea, pledează cu franchise și pentru **interesele legitime ale celorlalte clase : industriași și ... bancheri**. Este , dinp.d.v. doctrinar , **neoliberal**.

Nu știu de ce este în PNA , nu are nici un accent naționalist .]

Supratitluri, sublinieri, semne , îmi aparțin. Doc.integral, **fișier PNA**

/ Datoriile și datornicii /

/ Cauze, acuze, răspunderi, vinovății ; criza economică ; scăderea prețurilor //

/ Conversiunea : Creditul ; creditorii /

/ Basarabeni și I.română / / **Teoria armoniei sociale** /

/ Conversiunea și industria / Reînvierea creditului ? /

/ Cuantumul reducerii datoriilor / Finanțarea conversiunii /

/ Importanța dezbaterii parlamentare : laboratorul legislativ /

/ Intervenționismul de stat = **baza armoniei sociale** / Analogie : ref.agrară - conversiune /

/ Legea Tătărescu -Sassu , concluzii : nesatisfăcătoare //

D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Cauzele , acuzele, răspunderile datoriilor**

▣ **Criza economică : scăderea prețurilor**

" Trebuie **să recunoaștem** însă , că **debitorii au fost puși în imposibilitate de a plăti** .

Eu nu vreau să discut care sunt cauzele [!!!] , cu toate că **am auzit pe unii** vorbind de la tribună și **acuzând pe creditorii**, iar **alții pe debitorii** .

" **După părerea mea, nu există vinovați ; există numai împrejurările**

create de fenomenele economice , care nu numai în țara noastră , dar **peste tot globul**,

au creat aceleași situații. " [-----]

D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Creditul și creditorii**

" Când **creditorii** au venit **cu capitalurile lor** și au făcut operațiuni de împrumut , **ei au făcut o funcțiune socială** , necesară pentru acești debitori , cari azi sunt puși în imposibilitate de a plăti.

Creditorii nu s-au născut , în funcțiunea lor, numai din dorința lor, ci **ca o urmare a necesităților debitorilor de azi.**

De asemenea , **dacă azi debitorii nu mai sunt în stare să-și plătească datoriile** , cauza nu sunt creditorii; **că nici un creditor nu a rugat un debitor ca să vie să-i dea bani, când știa că debitorul nu are de unde plăti.** [-----]

D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Necesitatea armoniei sociale .**

"**Eu nu sunt nici creditor, nici debitor , eu sunt pur și simplu doritor de armonie socială , dar nu văd cum, prin aceste diferețieri pe care le creează legea, nu văd cum** putem ajunge **să inaugurăm această armonie socială** , pe care atât de mult o dorește toată lumea, și despre atât de mult se vorbește și în expunerea de motive și în raport.

În acești 3 ani din urmă, **de când populația nu mai plătește , s-a îmbunătățit soarta populației rurale ?** Din contra, ea merge în scădere .

O serie de oratori au vorbit exclusiv despre țărănimea cu proprietăți până la 10 ha .

Mă gândeam : este oare drept să considerăm **numai această categorie de producători , ca determinantă în viața statului ? Nu .** Eu fac parte din țărănime , dar spun : pentru mine, după cum **țărănimea este producătoare pentru celelate clase sociale,**

tot așa și **celelate clase sociale , sunt producătoare pentru țărănime** (aplauze unanime)

După cum **celelate clase sociale au nevoie de hrana corpului** , hrana fizică,

tot așa și noi, țărănimea, avem nevoie de hrana morală a corpului nostru ,

de înmulțirea cunoștințelor științifice , avem nevoie de a fi îndrumați în viața ,

pe care noi nu suntem în stare să o cunoaștem , **cum o fac cei ce devin conducători.**

De aceea , **diferențierea între clasele sociale nu face decât să producă dizarmonie.**

Dacă strămoșii noștri ar fi pus problema tot astfel, numai cu proprietatea până la 10 ha, probabil că **civilizația omenească nu ar fi ajuns unde este astăzi.**

De aceea, venind în sprijinul acestei clase - chiar dacă produce pentru viața ei ,

tot este mult , căci altfel am fi în situațiunea de a avea și noi **milioane de șomeri** ,

care să umple străzile și să se dea la acțiuni de dezordine -

nu înseamnă că trebuie să neglijăm celelate clase. " [-----]

D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Conversiunea și Industria**

A auzit mulți parlamentari afirmând că **industria nu merită să intre în conversiune !**

" Dar astăzi , **suferințele noastre** , în ce privește lipsa de devize,

se datorește tocmai faptului că mărfurile manufacturiere

trebuie să le aducem din altă parte .

Dacă nu am fi vorbit de mult așa , probabil că , până acum, **nu am fi adus din alte părți**

mărfuri , căci **puteam să avem și noi fabricile noastre** pentru aceasta ,

și **puteam rezista în fața crizei** , mai ușor decât orice țară din Europa Centrală. [-----]

D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Cuantumul reducerii datoriei**

"De aceea cred că **asanarea datoriilor agricole,**

trebuia să fie tratată pentru toate clasele sociale la fel,

nu pentru că este cineva vinovat, nu pentru că cineva are mai multe drepturi decât celălalt , dar **pentru stabilirea acestei armonii sociale**, fără de care munca normală a unei națiuni nu poate să existe ." [-----]
D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Intervenționismul de stat = baza armoniei sociale**

▣ **Analogie : reforma agrară / conversiunea.**

Revenind la firul întrerupt ... la reforma agrară ... la sacrificarea celor 29.000 de proprietari la împrăștierea celor 1.800.000 de cetățeni ...

Cred că există și astăzi o nevoie care impune ca să fie deposedați creditorii de o parte din drepturilor lor, pentru că **sunt singurii care pot suporta acest sacrificiu.**

Dar, în același timp, **se impune ca tot ce rămâne**, așa cum a făcut și legiuitorul reformei agrare , **să fie plătit imediat** .

După cum **atunci s-a achitat prețul pământului** expropriat și **s-a dezlegat țărănimea** de proprietari , **asa trebuie să se facă și acum.**

Ce s-ar fi întâmplat **dacă țăranul împrăștiat ar fi rămas să plătească proprietarului , costul pământului ? Ar fi existat armonie socială ?**

N-am fi avut aceeași **scenă dureroasă** când **creditorul înjură pe debitor și invers ?**

Se impune, deci, ca , **după reducerea creanțelor ,**

ceea ce rămâne să fie imediat plătit de stat, creditorilor.

[explică și cum ar trebui procurată suma și cum ar trebui recuperată, și rolul Băncii Naționale în această operațiune]

D.Topciu / 2 apr.'34

▣ **Legea - concluzii**

Rămân cu convingerea că **dacă dispozițiunile din lege vor rămâne așa, ele nu vor rezolva nici problema socială , nici problema economică.**

Creditul nu va reînvia, susținând dvs 2-3 bănci.

Conduc instituții financiare mari și mici, de peste 25 de ani,

și sunt în situația de a vă spune că **această lege nu-mi inspiră încredere ,**

că va rezolva problemele de care vorbește expunerea de motivare a d-lui raportor.

D.Topciu / 2 apr.'34

e) **Virgil Potârcă**

(DAD, MO 37, șed. Din 3 apr.'34, p. 1542- 1549)

[**LD : "Țărănist" redutabil** .Discurs **echilibrat ; judecată de bun simț și sinceră ;**

remarcabil efort de obiectivitate și dorință pozitivă de rezolvare a problemei .

În ce privește calea ... este de discutat. De ce trebuia ca România să rămână

eminamente "agrară " , de ce trebuia ca România să considere țăranii ,

drept **factorul decisiv** în destinul său național ? - nu m-a convins.]

Supratitluri, sublinieri, semne , îmi aparțin Doc. integral - **fișier PNT**

/ Reforma agrară - Conversiunea : comparație, similitudini, diferențe /

/ Consecințele amânării conversiunii : cronicizare /

/ Politizarea Conversiunii /

/ PNT : opinii, discordanțe, disensiuni /

/ Atmosfera parlamentară neserioasă a dezbaterii chestiunii /

/ Soluția Potârcă : lichidarea completă a datoriilor urbane și rurale /

/ Conversiunea radicală : necesitate națională /

/ Proprietatea urbană - pericolul desnaționalizării /

/ Scăderea valorii proprietăților : pământ / imobile/ acțiuni / depozite / chirii / salarii /

/ Păstrarea anormală a valorii : creanțele ! //

/ Cauzele crizei mondiale agrare / Criza agrară din România //

/ Agricultorii : pământ / brațe de muncă / zile-lucru / deficit /
/ Căminul țărănesc : anularea datoriei ! /
/ Necesitate națională : anularea datoriilor ! : justificare //
/ Plata datoriei : acum , nu eşalonare ! //
/ Conversiunea - concluzii //

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Comparație : condiții, atmosferă, voință politică**

▣ **Reforma agrară - Conversiunea.**

Cei **2 milioane debitorii agricoli** sunt capi de familie, încât înmulțind numărul lor cu 3,4,5 ... se obține cifra de **7-10 milioane interesați** de problemă.

În schimb, cei **16 000 de debitori**, cu peste 10 ha, au **14 miliarde datorii**.
Problema este mai importantă decât ... reforma agrară, din p.d.v. social, deoarece **la expropriere au fost în joc 2.000 de proprietari și 1.000.000 împrumutăriți** (care nu erau toți capi de familie)

Cu privire **la împrumutărirea a fost un acord**, și s-a mers din etapă în etapă, **între 1914- 1921**.

În ce privește datoriile, nu a fost un acord, încă de la început, din 1929, și s-a trenat, încât **s-a ajuns la o anume stare de spirit îngrijorătoare.**

Psihologic, **reforma agrară s-a săvârșit după Unire**, fiecare avea în suflet **o bucurie**, o mândrie, care a dus la un consens ...

"Din această cauză, se poate spune că **există o diferență fundamentală** între **starea de spirit** a celor interesați în **rezolvarea problemei agrare** și între **starea de spirit** în care încercăm **astăzi să legiferăm problema datoriilor**."

În momentul când se făcea reforma agrară, deși era o perioadă de inflație, **era o aparență de înflorire economică**, care a determinat **o atmosferă optimistă**.
" Astăzi ne găsim într-o **criză permanentă și crescândă**, într-o **stare de instabilitate**, pe care o constatăm pur și simplu, **fără să putem să-i punem zăgaz**.

În al doilea rând ne găsim într-o **stare de sărăcire completă**, care poate a ajuns **la ultimă limită**. De aceea problema apare mai greu de rezolvat .

" Recunosc toate greutățile care cad asupra dvs ,
când căutați **să dați soluțiunea** cea mai potrivită acestei probleme.

Dacă există vreo vină, este aceea că această problemă nu s-a realizat cu un ceas mai devreme,

căci cu cât soluția se întârziează, cu atât se impune o soluție mai radicală ."

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Consecințele moratoriilor : neplata datoriilor**

▣ **Politizarea conversiunii**

[LD : oare a fost o **psihologie socială colectivă** - în sensul refuzului de a-și plăti datoriile - sau efectiv de **incapacitate de plată** ? Oare Potârcă ce a vrut să spună ?

Că simțind oamenii tendința guvernanților de a pășui, de a reduce, de a ierta datoriile ... nu au mai plătit nimic ? Că a fost un fel de **" cutia Pandorei "** care , deschisă de Argetoianu , nu a mai putut fi închisă ? Că au fost doar **efectele crizei economice ?**

Că , efectiv, nenorocirea vine de la **dobânzile bancare** , de la **acumularea de bogăție** prin simpla operațiune de scont ?

Sau că ... totul se explică prin **slaba rentabilitate a muncii țărănești ?**

Cum simt că , la acest fenomen, nu sunt sigură pe aprecierea cea mai judicioasă....
consemnez pur și simplu varianta lui Potârcă]

Legiferarăm astăzi , după **4 ani de moratoriu** , de fapt după 3 ani de moratoriu legal.
Nu veți tăgădui nimeni că **de 4 ani** , cel puțin, marea categorie de **2 milioane și ceva**

capi de familie de debitori, nu mai plătesc nimic, și cu toate acestea încasările statului și puterea de investiție, au mers descrescând !

Regretă că nu este de față ministrul Slăvescu și Dinu Brătianu, pentru că nu vrea să bată " monedă politică "

Dar asta este adevărul : **de 4 ani de zile majoritatea datornicilor nu plătesc nimic creditorilor ,și cu toate astea impozitele se încasează din zi în zi mai greu, încât a trebuit să se vină cu degrevări fiscale, amnistii , diverse măsuri pentru a înlesni încasările, și ... bugetele se soldează cu deficite ... investiții nu se fac !**

-N.Simionescu -Bârlad : Exact !

-Potârcă : Rezultatul este deci dezastruos , mai ales că chestiunea a intrat și în propaganda politică ! Chiar oamenii cei mai ponderați, **trec dincolo de ceea ce ar trebui să promită și să afirme !**

Aceasta a contribuit la crearea unei anumite stări de spirit aceea de a se spera mereu **altă situație mai bună are să fie mâine !**

-Simionescu -Bârlad : Exact ceea ce faceți dvs acum !

Această problemă era de actualitate **când ați guvernat dvs ? De ce nu ați rezolvat-o ?**

-Gr.Iunian : D-lor erau în căutarea momentului oportun , pe care încă nu-l găsesc ! (ilaritate)
[-----]

-Potârcă : Nu ași vrea să se zică că **vreau să prevestesc** cele ce se vor întâmpla.

Însă dvs trebuie să vă dați seama de un fapt : **a început într-un fel dl Argetoianu ,**

[cu moratoriul, cu iertarea datoriilor , cu extinderea asanării]

s-a continuat mai departe , mai târziu , [sub guvernarea PNȚ]

iar **astăzi și dvs sunteți obligați să mergeți încă și mai departe.**

Trebuie să țineți seama că acești **2 milioane de debitori nu sunt juriști,**

ca să examineze lucrurile pe baza dreptului. Ei le **judică după înfățișarea tendințelor ,**

căci **în politică lucrurile se judecă după aparențe.**

Înfățișarea acestor **tendințe este următoarea :** rând pe rând, guvernele, fie din dreapta ,

fie din stânga, au mers tot mai înainte pe calea deschisă în 1931 .

Atunci socoteala este simplă : **dacă azi, după 3 ani , este exact aceeași situație , că nu se plătește nimic, mâine, indiferent cât va fi rata pe care dvs o s-o fixați , va fi o situație mai rea decât situația pe care am avut-o până azi .** [-----]

Eu cred că **am privit problema prea ușuratec , toți, fără distincție.**

-I.Mihail Gele : Vă rog să aveți în vedere , în socotelile pe care le faceți,

nu numai de rentabilitatea pe care pământul o dă agricultorului,

pentru că **la noi, în Gorj,** oamenii se ocupă și de alte lucruri ;

fac **căraușie, vând nuci, mere , prune,** lucrează cu brațele .

-Gr.N.Iunian : Sunt unii care vând și gogoși (ilaritate)

-Mihai Gele : Aceia rămân Partidului Radical-Țărănesc (ilaritate)

-Potârcă : Înainte de a ajunge la examinarea problemei,

vreau să învederez că **orice soluțiune se va adopta ,**

ea va avea o situație mult mai grea și mai rea decât cea actuală ,

a clasei țărănești, pentru că **astăzi ea nu dă nimic ,**

pe câtă vreme mâine , oricât de puțin va voi să dea

tot va plăti mai mult decât astăzi."

Potârcă / 3 apr.'34

»PNȚ

» Opinii discordante , disensiuni

-Simionescu -Bârlad : Îmi permiteți o întrebare : **în discuția financiară , aveți programul d-lui Mihalache sau programul d-lui Madgearu ?**

-Virgil Potârcă : Aici sunt în largul meu ." **Eu am găsit insuficiente măsurile de atunci, și raportul ce l-am redactat atunci este reproducerea exactă a celor ce vă spun astăzi.**

De asemeni, **aceleași idei le-a susținut și în cele 3 discursuri din Camră și Senat .**

-Simionescu -Bârlad : Cu toată personalitatea dvs, **nu părerea dvs angajează partidul,**

ci hotărârile guvernului dvs !

-**Virgil Potârcă** : Dle Simionescu ,**regret că nu am putut să fiu înțeleș și că nu am avut destul talent să pot convinge pe cei care rezistau.**

Eu vă urez ca cel puțin dvs , majoritățile aceste tinere și generoase, să puteți învinge rezistențele ; eu cel dintâi ași fi fericit .

Dar chestiunea aceasta are o logică. (Întreruperi , rumoare la majoritate)
Atmosferă parlamnetară neserioasă ....

D-lor deputați, **este dureros** ca, într-o materie așa de importantă,

să nu fie mai multă seriozitate și să nu ascultați , atunci când vine cineva își dă contribuția.

Eu nu am pretenția că am găsit un panaceu universal,

dar **cred că trebuie să privim chestiunea aceasta foarte serios.**

Socotesc că noi **am suferit din faptul că luăm lucrurile prea în glumă ,**

și că am făcut prea multă politică.

Părerea mea de totdeauna a fost aceea pe care o expun și astăzi.

Dacă dvs găsiți că acest lucru nu are importanță , faceți cum credeți de cuviință , dar eu sunt dator , ca reprezentant al țării , să înfățișez problema aceasta într-un mod complet , expunând soluțiile pe care le găsec mai bune. Cred că ar fi și în folosul dvs și al băncii ministeriale.

-**M.Gele** : **Puteți să fiți convins, d-le Potârcă, că aveți mai multă trecere la noi decât ați avut la dvs față de partidul dvs.**

-**Gr.Junian** : Nu sunteți drept cu majoritatea ; căci **și în majoritate** sunt foarte mulți , care **vor face ca dl Potârcă : propun soluții radicale și votează cu guvernul**

(ilaritate la PNL)

-**Virgil Potârcă** : Dle Junian , eu am mers și mai departe : **am votat contra guvernului.**

-**NCPopescu** : Ați votat contra guvernului ? Nu s-a simțit deloc (ilaritate la PNL)

-**Simionescu - Bârlad** : **Mai categoric a fost dl Mihalache , care a fost absent la votare .**

(ilaritate)

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Lichidarea completă a datoriilor rurale și urbane**

▣ **Social, economic , național**

[LD : aceasta era soluția propusă de Virgil Potârcă. **Radicală . Țărănistă.**

Demonstrația și argumentarea a fost însă coerentă, logică și cu mult bun simț .

Rămâne să vedem **contrargumentele guvernului și partidului liberal]**

" Problema trebuie rezolvată din punct de vedere social, dar și din punct de vedere economic. Cu alte cuvinte ,trebuie să punem , cel puțin pe gospodarii aceștia sub 5 ha, și în special sub 3 ha, pentru că de ei vorbesc,

în situațiunea de a deveni factori economici și de producțiune .

Problema are trei fețe , și am s-o privesc sub aceste trei fețe.

[----- proprietatea orășenească , desnaționalizarea-----]

"Desigur, d-lor, eu n-am să tăgăduiesc că **sunt foarte multe interese în joc ;**

însă este foarte bine **să cântărim aceste interese**, să cercetăm ce interese sunt de o parte, ce interese sunt de cealaltă parte, și numai **după ce ne-am hotărât în favoarea unei părți,**

sau în favoarea celeilalte, **numai atunci să legiferăm.**

" Desigur, **nu putem să împăcăm și unele interese și celelate**, și, dintre interesele în joc,

de sigur că **reprezentanții unora dintre ele trebuie să facă sacrificii mai mari.**

Este foarte greu să împaci pe toată lumea, și nu dvs, dar Dumnezeu dacă ați fi,

și încă n-ați putea găsi **soluțiunea să împace și pe unii și pe alții.**

Și atunci trebuie **să vedem de partea cui trebuie să înclinăm balanța. "**

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Proprietatea orășnească**

▣ **Pericolul desnaționalizării**

[LD : a fost , oare , tot o chestiune de psihologie colectivă , sau era un fenomen real ?

Pentru că una din două : ori a fost **o reacție națională normală**, firească , ori avem de-a-face cu un **naționalism exagerat** .Și într-un caz , și în altul, trebuie de răspuns la întrebarea : **de ce românii, în țara lor, nu se dovedeau în stare să stăpânească , prin merit și muncă, avuțiile dobândite ?**]

" În ce privește **orașele**, eu cred că trebuie să ținem seama de **cele petrecute** în ultimii ani **în Moldova** .N-am să citez numele celor executați, ci numai **numele câtorva orașe** , deși **am lista completă a executărilor** făcute în aceste orașe. [-----]

Credeți dvs că **faceți un bun serviciu țării dacă**, pentru orice alte considerațiuni , - pe care de altfel le voi examina - **împingeți către executare în masă** , în special la orașe, și , ca o consecință logică , **la transformarea proprietății**, sau la trecerea ei **din mâna celor care o au astăzi , în mâna celor care au posibilitatea să cumpere ?**

Și să ne întrebăm , **cine are posibilitatea să cumpere** în mod normal și cinstit ?

Desigur că **noi, românii, nu prea avem această posibilitate** [LD : De ce ?? ?]

Într-adevăr, **marii proprietari sunt sărăciți, liberii profesioniști sunt sărăciți, magistrații de asemeni, militarii** în marea lor majoritate, nu au nici ei această posibilitate ; iar **comercianții** , în cea mai mare parte, **sunt în concordat sau sunt faliti.**

Numai aceia care au putut , în vremurile acestea tulburi , **să pescuiască în nenorocirea în care am căzut , numai aceia** care nu au avut **nici un fel de scrupul**, și care nu au **nici un fel de morală**, în ceea ce privește afacerile , **numai aceștia mai pot cumpăra astăzi.**

Astfel stând lucrurile , veți ajunge , vrând ne vrând, ca **toate bunurile urbane** asupra cărora se va întinde executarea , **să treacă asupra unui număr restrâns de oameni ,**

ceea ce **nu va fi , desigur, spre binele țării noastre**, în total, și în special nu va fi bine pentru transformarea aceasta, care **se soldează prin desnaționalizarea orașelor .**

Deocamdată, eu aș ruga banca ministerială să se întrebe **dacă nu este cuminte**

și **dacă nu este românesc , să se facă de data aceasta un pas mai departe**

[în sensul iertării datoriiilor] și **să încercăm să oprim această desnaționalizare,**

care se face cu pași atât de repezi **în anumite părți ale țării noastre . "**

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Conversiunea radicală

▣ Criteriul național

" Or, **dacă este vorba să examinăm care interese sunt supeioare** , eu cred că **în primul rând trebuie să treacă interesul național** , și, în acest caz, **legea trebuie făcută mai adâncă pentru orașe, mult mai adâncă pentru sate** , deoarece **dacă se va forța să plătească mai mult , dincolo de minimum de existență** , nu spun că forțându-i nu ar putea să plătească, dar **vom avea din zi în zi o populație mai slăbită și din p.d.v. moral și din p.d.v. sufletesc .**

Distrugem însăși puterea de vitalitate a nației și atunci eu nu știu dacă am făcut un bun serviciu , dacă distrugem pe unii , fără a salva pe ceilalți.

Din această cauză, pentru motivele pe care vi le-am arătat , pentru orașe,

și pentru motivele pe care am să le dezvolt pentru sate,

eu cred că **trebuia să fie o mai mare înțelegere a situației** și toată legiferarea să fie făcută ,

cel puțin astăzi, **când dl prim-ministru spune că vrea ca reforma să fie definitivă,**

într-un **mai larg spirit de înțelegere** și o cât mai largă conciliere a intereselor **permanente naționale și economice ale țării noastre "**

[Ședința se întrerupe pentru pauza de prânz . Se reia după amiază,

când dezbaterile sunt conduse ,de **vicepreședintele Camerei , I.I. Pillat**]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Scăderea valorii proprietăților ;

▣ **Menținerea creanțelor la aceleași valori .**

[LD : extrag informațiile statistice, economice.]

[-----]

" Prin urmare, **dacă tot ceea ce este marfă în țara noastră, începând cu marfa permanentă, pământul, continuând cu valorile mobiliere, a scăzut între 50 % - 80 % de multe ori cu 100 % , eu mă întreb : căror împrejurări se datorește această extraordinară rezistență , că numai creanțele să rămână să fie plătite , așa cum au fost contractate în epoca când totul avea o valoare de 10, 20, 40, chiar 100 de ori mai mare ? "**

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Cauzele crizei agrare**

▣ **Doctrine, politici economice**

[LD : rezum , extrag informațiile privind conectarea teoretică a politicienilor]

Prima cauză este **războiul**, cu două consecințe pentru noi :

sistemul revoluției rusești și vechiul sistem al fiziocrațiilor .

De aici, lupta dintre aceste două sisteme .

După război, a mai ieșit încă o consecință : **nepotrivirea hărților economice și politice.**

Este foarte greu să se lege toate firele dinainte de război.

Altele sunt hărțile economice de ieri și de azi.

Situațiile economice vechi se formaseră încetul cu încetul, într-un timp îndelungat ;

se creaseră legături între diferitele părți ale lumii .

După război, s-au creat alte hărți politice, care nu mai erau în concordanță cu hărțile economice , s-au stabilit alte directive.

În fine, ultima cauză este **supraproducția .**

În război, majoritatea țărilor agricole s-au găsit în luptă , din care cauză nu au mai putut produce cerealele necesare , pentru consumul populației civile și trupele militare .

A fost necesar ca altcineva să le ia locul : **țările de peste ocean,**

Noua Zeelandă și Australia. Acolo s-au defrișat prin arder milioane de hectare , împlinindu-se golul lăsat de **Rusia și țările dunărene .**

Peste ocean a apărut și **mașinismul** ,pentru că , la intrarea **Americii** în război, lipseau brațele de muncă

După încheierea păcii, **țările agricole și-au reluat ocupațiunile** , începând să producă , fiindcă **mirajul câștigului din agricultură era f.mare .**

Americanii, care aveau mari stocuri de cereale, **au început să le arunce pe piață , scăzând și prețurile.** Fermierii s-au împrumutat de la bănci ... apoi nu au mai putut plăti datoriile (scăderea prețurilor)... și **atunci au dat faliment**

atât fermierii cât și băncile ...

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Criza agrară în România**

[LD : și la acest capitol , Potârcă este **realist, lucid, sincer.**

Faptul că **nu politizează** această problemă - cum au făcut-o ceilalți - **îi dă o autoritate** , chiar și atunci când, poate , opinia sa este discutabilă]

" **Criza de acolo s-a întins și la noi , așa că, la un moment dat ,ne-am găsit și noi în criză economică și financiară , situație care continuă de la 1928 .**

Cauzele noastre specifice sunt următoarele :

În primul rând , **reforma agrară care s-a făcut mecanic.**

A reprezentat **o rezolvare a unui punct social**, în mimentul când s-a făcut această reformă, însă **nu a fost organizată mica proprietate** , după reforma agrară, și **nici creditul .**

Din aceste cauze , **ne-am trezit producând mult mai puțin**, și , pe lângă aceasta, producțiunea a fost **inferioară din p.d.v. calitativ.**

Nefiind organizată nici vinderea, am pierdut și debușeurile pe care le aveam,

ceea ce a făcut ca **cerealele noastre** să se soldeze în cele din urmă cu un **preț extraordinar de mic**, calamitate de care suferim și astăzi. La toate acestea, s-a adăugat **marile taxe de export la cereale**, prin care statutul și.- a alimentat, în bună parte, bugetul.

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Pământul, proprietarii,**

▣ **Culturile agricole,**

▣ **Brațele de muncă, Zilele de lucru**

[-----]

Or, **6 milioane de brațe valide** de muncă, muncind zilele lucrătoare, care sunt **200 pe an**, ne dă un total de **1.200.000.000 zile -muncă**.

Vedeți, prin urmare, că **avem un deficit de 680.000 .000 zile de muncă neântrebuințate**.

[**LD : este remarcabil că acest lucru îl spune un " țărănist " !**

Dar trebuie să înțeleg că **Potârcă voia o nouă expropriere, o nouă reformă agrară ?]**
Oricum ați rezolva dvs problema conversiunii, nu veți ajunge la nici un fel de rezultat, dacă nu găsim mijlocul de a întrebuința aceste 680 milioane zile- lucru nefolosite .

Problema este veche, din antichitate . Ea s-a pus și în Roma antică.

Când avem un surplus de brațe de muncă, valoarea brațelor -muncă scade .

Și atunci , **avem două fenomene :**

o sărăcie completă și **acumularea de mari proprietăți în puține mâini.**

După un anume număr de ani, **vom avea o mișcare socială**, care va restabili echilibrul.

Dacă legiuitorul este cuminte, o ia el înaintea acestei mișcări și restabilește echilibrul prin împărțirea pământului și reducerea datoriilor ."

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Țăranii , " căminul țărănesc "**

▣ **Anularea datoriei !**

[LD : aici Potârcă categoric plătește tribut **ortodoxiei sale țărăniste** ;

a face doar din **creanță** sursă de existență pentru țăranul român , este cel puțin o miopie , dacă nu chiar o optuzitate]

Unde am putea întrebuința **acest surplus de brațe de muncă ?**

În situația de astăzi, **noi nu avem nici industrie , nici meșteșuguri ....**

-Voce liberală : Să reînviem industria pe care am avut-o !

-Potârcă : Mie îmi place să discut în cadrul împrejurărilor actuale.

Ținând socoteală de puterea de muncă și posibilitatea de câștig a săteanului, fatal trebuie să ajungem la reducerea creanțelor și să le reducem atât de mult , încât să putem asigura sătenilor un minim de existență , și un câștig în plus , căci altcum ei nu vor avea cu ce să-și plătească datoriile.

"Cum vedeți, **neputința de plată a debitorilor nu provine din rea voință ,**

ci fiindcă **debitorii n-au mijloacele materiale necesare**

ca să-și poată îndeplini măcar obligațiunile către familiile lor.

Aci să nu pierdeți din vedere că **nici noi, nici dvs, majoritate, nici guvernul ,**

nimeni nu legiferează pentru o infimă categorie de cetățeni care datorează sume fabuloase.

Această categorie să o scoatem din discuția noastră ,

căci ceea ce ne interesează pe noi și pe dvs, **sunt, în primul rând,**

cele 3.500.000 de țărani, capi de familie, având pământ sub 5 ha,

și care, împreună cu familia lor, **reprezintă 15.000.000 locuitori. "**

[-----]

" Am spus că , **din p.d.v. național, nu este bine să desnaționalizăm oășele ; ei bine, din punct de vedere al satelor,**

**nu este bine să lovim în vitalitatea națiunii noastre ,
căci, luându-i sub minimum de existență ,
înseamnă că în câteva generații să o distrugem.
Nu avem nici un interes să legiferăm în această direcție.**

" Justificări avem pe toate drumurile .

Astfel avem **o justificare din p.d. v. social** : executarea în masă a datoriilor de la sate ,
constituie un pericol [.... Pentru că le desnaționalizăm

Avem și **o justificare din p.d.v.economic** : dacă nu dăm posibilitatea de prosperitate
și reînvierea acestor 3.300.000 de debitori țărani, înseamnă că însăși baza noastră economică
e distrusă , căci tocmai această clasă de debitori trebuie ocrotită .

În sfârșit, avem **și o justificare juridică** - justificare pe care o dați chiar dvs în proiectul de lege ,
și anume în capitolul în care vorbiți de exproprierea creanțelor și de delictul de uzură. "

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Conversiunea - concluzie**

" Eu regret că nu ați procedat astfel încât **să scăpăm** cu o oră mai devreme de coșmarul
aceasta al **lichidării trecutului** și **să ajungem în epoca constructivă** pe care toți bunii români
ne-o dorim . **V-aș fi felicitat** dacă ați fi făcut aceasta și **vă voi felicita** dacă modificați legea .

Dar parcă vă văd pe toți că **veți ofta ca mine, însă veți vota pentru lege** ,
așa cum este alcătuită " (aplauze la PNȚ)

Virgil Potârcă 7 3 apr.'34

f) Nichifor Robu (LANC)

(DAD, MO 37, șed. de miercuri , 3 apr.'34 , p. 1560- 1562)

[LD : discurs **șocant , agresiv , irresponsabil, năucitor, fără precedent,**
la tribuna parlamentului , chiar **în prestația Gărzii de fier sau a cuziștilor .**

Nu s-a mai răs în parlament , ca altă dată, de " bazaconiile " cuziste " !

Îmi pot imagina chiar o tulburare .Nu cu privire la tiradele lui antisemite , cu care lumea
era obișnuită , ci pentru **amenințările care aduceau a nesupunere ,**

la adresa guvernului, a partidelor de guvernământ,

cu revolta , cu înlăturarea, cu pedepsirea ....

Și asta în condițiile în care **procesul Gărzii de Fier** era pe ultima sută de metri ,

în condițiile în care **se trăia sub regimului stării de asediu.**

Din nou mă întreb...de ce cuziștii au fost tolerați , așa cum au fost ?

Poate că acest discurs a contribuit mult la spiritul **legii apărării ordinei în stat ,**

și aducerea ei în dezbatere , **a doua zi .**

Dar dacă curajul lui Robu avea în spate **o atmosferă reală de revoltă ?**

Dar dacă aroganța lui Robu se baza pe vreun **sprijin ocult extern ?**

ACCuza lipsește din Parlament ; este doar Gh.Cuza și ceilalți]

Supratitluri, sublinieri, semne , colorări, îmi aparțin Document integral **fișier LANC**

[-----]
-Nichifor Robu :...eu nu sunt nici bancher, nici cămătar,

și atunci văd așa cum o văd cei ce m-au trimis pe mine aici

și zic că această problemă nu se va putea rezolva nici cu această lege,

căci ea depinde de o altă problemă, mult mai mare, și **pe care**

nici unul din partide nu v-o însușiți și nu sunteți capabile să o rezolvați.

Ea ne revine nouă să o rezolvăm, foarte curând , după cum vedeți dv. singuri."

[-----]

Nichifor Robu / 3 apr.'34

▣ **Problema jidovească**

▣ **Datoriile , cămătăria**

" Problema datoriilor depinde de problema evreiască cum îi ziceți dv., sau problema jidovească, cum zicem noi. Vedeți, d-v, din însăși felul cum este discutată și prezentată legea și din însăși concepțiunile dv., de pe oriunde vă găsiți, ea nu face decât să documenteze ceea ce spun eu prin faptul că, **acolo unde este jidovime mai multă, datoriile au alte proporții și cămătăriile de asemenea, decât în părțile unde jidovimea este mai puțină.**

-dr. N. Hasnaș : Sunt și creștini cămătari.

-Robu : Regretăm că acești creștini au luat învățătura de la jidani , și ei se află mai ales în rândurile partidului liberal.

Străbunii noștri nu împrumutau cu camătă, când împrumuta unul de la altul cereale sau alte lucruri în natură. Ei nu împrumutau un sac de grâu ca să primească doi îndărăt, ci împrumutau un sac de grâu și primeau tot un sac de grâu.

Această meserie, a cămătăriei, a fost de când este lumea ; dar, mai precis, de când există jidovimea pe pământ.

Noi știm din însuși textul scripturilor că Mântuitorul, când propăvăduia pe pământ mântuirea oamenilor, s-a întâlnit în templu cu cămătarii care făceau schimb și înșelau lumea și i-a scos cu biciul și cu funia din biserică, zicând că acolo este lăcașul de închinare.

Sinagogile și cheiderile jidovești sunt și astăzi aceleași cuiburi de conspirație unde jidanii pun la cale jăfuirea noroadelor creștine.

Noi întâlnim acest neam ori unde pe pământ, înșelând ; și dv., știți că de pretutindeni jidovimea a trebuit să fie eliminată și a fost eliminată pe cale brutală, pentru ca să se rezolve problemele, pe care le aducea odată cu venirea în mijlocul diferitelor națiuni.

De aceea și la noi, acestei probleme a datoriilor și a multor alte probleme, li se va pune capăt odată cu eliminarea jidanilor din mijlocul nostru."

(Aplauze pe băncile L.A.N.C.) .[-----]

Acolo făgăduiați numai ca să induceți în eroare pe alegătorii care ne votau pe noi tocmai pentru acest program pe care noi îl aveam și îl vom îndeplini.

D-lor deputați, un astfel de proiect de lege trebuia să aduceți.

De altfel **îl vom aduce noi foarte curând cu guvernarea cuzistă.** "

[-----]

Nichifor Robu / 3 apr.'34

▣ Țărănimea bucovineană - "creditoarea" jidanilor

▣ El, Robu -reprezentant al țărănimii "creditoare "

Aceste proiecte noi le-am examinat, împreună cu țărănimea, în congresele noastre și în marele congres regional dela Rădăuți. Legea aceea a fost pusă la vot și țărănimea a votat să fie arsă.

Și a fost arsă în fața a 15.000 de țărani.

Din momentul acela țărănimea din Bucovina a socotit că acea lege era inexistentă și, desigur, că niciun țăran nu s-a ținut de dânsa, fiindcă nu era posibil. "

" Dv. prezentați acum un nou proiect, care va avea, probabil , aceeași soartă.

[-----]

Dar, d-lor, d-nii din majoritate, care reprezintă Bucovina, știu bine că noi acolo nu mai datorăm nimic ; că eu, în special, care reprezint țărănimea bucovineană și până acum am reprezentat pe debitorii țărani,

mi-am schimbat rolul și, în adevăr am un rol mult mai ușor în fața dv. :

eu nu mai reprezint debitorii, am venit să reprezint creditorii din Bucovina.

(exclamații pe băncile majorității).

Da, d-lor, pentru că țărănimea din Bucovina nu mai este datoare nimănui.

Ea a fost jefuită și sărăcită și noi am venit să cerem prada înapoi, fiindcă noi suntem creditorii, nu jidanii și băncile de acolo.

(Vii aplauze pe băncile L.A.N.C.) .

Noi cerem ca toată această jidovime, care n-a adus nimic cu ea când a venit în țară, decât bocceaua subțioară și bățul în mână, să ne dea înapoi prada întreață.

Din bocceaua cu care au venit nu le luăm nimic, cerem să ne dea înapoi ceea ce ne-au jefuit,

fiindcă noi, Românii, suntem creditorii jidanilor din Bucovina, cu toate pământurile, pădurile, târgurile și celelalte averi, ci ni le-au jefuit "

(Aplauze pe băncile L.A.N.C.) .[-----]

Nichifor Robu / 3 apr.'34

▣ **Amenințare cu ...violența**

▣ **Cuziștii la guvern !**

[-----]

Aceasta este o măsură inoperantă la noi și vă declar – ne vom mai întâlni la această tribună – că veți fi bucuroși dacă țărănimia va accepta ștergerea datoriilor și nu va cere și o socoteală cu aceia care au jefuit-o."

Aceasta este situațiunea țărănimii din Bucovina și, desigur că și din restul țării.

Dacă dv. nu recunoașteți acest lucru, n-are mare importanță, fiindcă de atâtea ori dv. nu ați recunoscut drepturile poporului român, dar el a știut să și le câștige.

Dar vedeți că în situația de astăzi, când sunteți dv. la putere [PNL]

și când mai este un partid, care s-a unit cu altul, ca să fie mai tare, [PNȚ]

totuși ați rămas neputincioși în fața voinței alegătorilor dela Soroca, care au spus, prin votul lor, că în Parlamentul Țării trebuie să vină cuziștii.

Iar la 29 aprilie a. c., va face aceeași dovadă, în alegerile parțiale, țărănimia dela Rădăuți

și ca mâine o să vă sune la porțile Bucureștiului, voința Nației,

care va aduce guvernul Cuza (întreruperi pe băncile majorității),

când veți fi bucuroși să mai puteți veni aici trei sau patru să vă spuneți jalea.

Mi se pare însă că nici măcar rolul acesta nu-l veți putea avea."

(Întreruperi, protestări pe băncile majorității) .[-----]

Robu / 3 apr.'34

▣ **Concluzii**

D-lor, **acestea fiind considerațiunile generale, pe care aveam să le aducem acestui proiect,**

noi vă declarăm că țărănimia din Bucovina se constituie creditoarea jidanilor

și băncilor pentru toate averile ei, jefuite de către cămătarii jidani și jidoviți

și cer un proiect de lege prin care să se exproprieze jidanii jefuitori din Bucovina

și să dea prada înapoi, ca țărănimia să reintre în posesiunea bunurilor ei,

bunuri care i-au aparținut. Acest proiect de lege, Bucovina nu-l primește !

(Aplauze pe băncile L.A.N.C.) .

-D-l dr. M. Mărcuș, vicepreședinte : Suspend ședința. (Ședința se suspendă)

N.Robu / 3 apr.'34

g) C.I.C.Brătianu

(DAD, MO 37, marți, 3 apr.'34, p. 1562 - 1567)

[LD : ia cuvântul după ce au vorbit toți reprezentanții partidelor (ultimul fusese amenințatorul Nichifor Robu) Ședința este condusă de NNSăveanu .

Este primit cu aplauze prelungite și îndelung repetate de către membrii majorității .

Discursul lui Brătianu este sobru și conține argumente exclusiv economice ,
în sprijinul legii guvernului PNL]
[CICBrătianu](#) / 3 apr.'34

▣ Risipirea unei legende

▣ El și Conversiunea

▣ Creditul Funciar Rural

" D-le președinte, d-lor deputați, înainte de a vorbi despre proiectul de lege care ne preocupă astăzi, să-mi dați voie **să risipesc** încă o dată **o legendă că eu aș fi fost contra conversiunii.**

Am protestat de două ori în timpul anilor trecuți , când s-au adus proiectele de lege de conversiune : odată la **6 octombrie 1932** și a doua oară la **26 noiembrie** același an.

" **Am făcut nenumărate declarațiuni** că sunt **un conversionist convins și hotărât**, iar în cariera mea , **timp de 27 de ani**, cât am fost **director al Creditului Funciar Rural** , **am făcut câteva mii de conversiuni.**

" Prin urmare , **cum aș putea eu să fiu contra conversiunii datoriiilor agricole ?**
Pot să spun că sunt unul dintre aceia care **am dat cel mai mult ajutor agriculturii.**

Toți **societarii Creditului Rural** , care s-au perindat pe la societate,

și care sunt **în număr de câteva mii**, știu **cât ajutor le-am dat**

și știu **cât am căutat să-i ajut** în dificultățile pe care le-au avut și mai cu seamă **să iau apărarea agriculturii** , ori de câte ori am crezut că este lovită.

"**Am căutat să fac și un mic credit agricol** prin **casele de credit ale agricultorilor.**

Din nenorocire, **legea conversiunii** din 1932, a d-lui Atgetoianu, **le-a dărâmat .**

" **Totdeauna am spus că nu se poate face conversiunea** datoriiilor agricole, **dacă nu se ține seama de menținerea creditului.**

Dacă aceasta înseamnă să fii contra conversiunii,

evident că **atunci am fost contra conversiunii.** [-----]

[CICBrătianu](#) / 3 apr.'34

▣ Criza agrară

▣ Dezechilibrul

[LD : explicație simplă, logică, argumentată pentru **intersectarea câtorva fenomene** economice specifice României -**criza - inflația - stabilizarea** - care au dus la dezechilibrul ....]

" Nu voi insista asupra **crizei agrare** care este , de fapt, **o criză de subconsumație.**

Ea este **generală , mondială** , și este , evident, **trebuia să lovească și țara noastră.**

A avut consecințe asupra **prețurilor produselor noastre ;**

a fost și **inflația** de care **au suferit și alte țări** și care a creat , în mare parte,

acest dezechilibru între **datoriile agricultorilor și posibilitățile lor de plată .**

De ce ?) Pentru că **s-a exagerat** , în timpul inflației , **și veniturile și dobânzile.**

Băncile au acordat credite prea mari , iar **agricultorii** , crezând că au posibilitatea de a plăti, **s-au împrumutat cu sume prea mari** , supraevaluând veniturile lor.

Când a apărut criza, s-a născut dezechilibrul.

Iar **când a venit stabilizarea** , odată cu aceasta, **a trebuit să se lichideze trecutul**

și atunci **s-a văzut care erau pagubele agriculturii .**

" **Lipsa posibilității de plată a agricultorilor**, nu trebuie însă privită numai din punctul de vedere al scăderii prețurilor cerealelor , ci **trebuie examinată și**

diferența dintre prețul de producție și prețul de vânzare .

[-----]

[CICBrătianu](#) / 3 apr.'34

▣ Criza economică

" **Recunosc** , însă, că **principala cauză este scăderea prețurilor și criza mondială , celelate sunt cauze secundare** .

Vedeți , **criza mondială** care se credea că va ajunge la sfârșitul ei - dl Madgearu spunea în 1930 că am ajuns la limita extremă , și că va veni o ameliorare - **s-a menținut și s-a agravat** prin măsurile internaționale care s-au luat .

" **Suntem pe o greșită cale economică** , nu noi, ci **toate țările**, fiindcă **se împiedică comerțul internațional**. Din an în an, **schimburile între țări se micșorează** prin **măsurile restrictive** care se iau, măsuri de **protecțiune excesivă** și de **distrugere a echilibrului** de schimburi între națiuni ;

nu se mai poate restabili o situație economică mondială normală. "

[-----]

CICBrătianu / 3 apr.'34

▣ Criza agrară

▣ Soluții , dificultăți

" Am spus că problema care se pune acum este degrevarea agriculturii.

Cum trebuie făcută această degrevare ? Se emit diferite teorii.

Unii vor să degreveză **prin reforma monetară** , și din acest p.d.v., s-au emis **două teorii** :

Una care spune că **reducerea datoriilor se poate face la jumătate** , **dând leului puterea de cumpărare dublă**,

adică spunând că **1 leu actual valorează 2 lei din trecut** .

Atunci s-ar restabili un echilibru general, fiindcă imediat toți debitorii ,

nu numai cei agricoli, ar putea să-și plătească datoriile lor , reduse la jumătate .

Dar cei care preconizează această idee, **nu țin cont de două lucruri** :

întâi, că **nu valoarea leului este cauza crizei**, ci **scăderea prețurilor agricole**,

care este un fenomen extern, nu un fenomen intern .

Leul nostru nu are astăzi o valoare mai mare pe piețele străine , decât în trecut,

însă **prețul tuturor produselor agricole s-a micșorat considerabil** și a creat deficitul general.

În al doilea rând, **prețurile produselor agricole** , pe baza leului, **sunt foarte variabile** .

Dacă s-ar adopta o schimbare a valorii leului, **atunci s-ar produce perturbațiuni importante** ,

o scumpire a produselor, și un dezechilibru bugetar . [dă și alte ex. și face alte calcule]

Pagubele pe care le-au avut agricultorii sunt **incomparabil mai mari** decât ale celorlalte categorii de producători : **devastări și recheziții** (în război) , **exproprierea** (după război)

efectele crizei mondiale (dezechilibrul prețurilor) .[-----]

CICBrătianu / 3 apr.'34

▣ Concluzie

" D-lor, eu , **poate sunt optimist**, însă **este mai bine să fii optimist** în această chestiune ,

decât să fii pesimist , așa cum ai fost d-nii **Argetoianu și Iunian**,

pentru că , **dacă ești pesimist nu poți să vii cu soluțiuni** pentru o situație

care așteaptă o îndreptare . D-lor deputați, **noi așteptăm rezultatele**.

DI prim-ministru v-a dat întâlnire la toamnă , ca să vedeți rezultatele la lege.

-Tătăărăscu : De sigur .

-Brătianu : Evident, cred că până la toamnă , **vom vedea o parte din rezultatele legii** .

Eu sunt convins că această lege va da un avânt considerabil economiei

noastre naționale,și că **criza noastră** - care , după mine,este mai mult de ordin intern decât extern - **se va atenua în mod considerabil**.

Atunci **vom putea spune că am făcut o operă utilă** și că **Partidul Liberal** , din nou,

a salvat țara din dificultățile în care se afla. "

(aplauze prelungite pe banca ministerială și pe băncile majorităților)

CICBrătianu / 3 apr.'34

h) Aurelian Bentoiu (raportor) - discurs final

(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1567-1573.)

[**Discurs remarcabil**, cu o materie destul de anostă !

Consistentă contribuție la **doctrina legislativă**]

[LD : Supratitluri, sublinieri, semne, colorări, îmi aparțin]

/ Conversiunea - în **programul PNL din 1931** ; semnalul lui **Gh. Tătăreanu** /

/ Răspuns la obiecțiunea opoziției : nu este **largă, generală, egalitară, eficace** /

/ " " " " : **debitorii nedreptățiți - creditorii avantajați** /

/ Superioritate a legii recunoscută : **tehnică-juridică** /

/ **Legea Argetoianu - Legea PNL** : comparativ /

/ **Legea Mironescu - Vaida - legea PNL** : comparativ /

/ Răspuns obiecțiunea opoziției : **de ce nu iertarea tuturor datoriilor ?** /

/ Propuneri hazardate : **revizuirea Constituției** (Argetoianu) /

/ " " : **Restabilizarea** (Răducanu, Iunian , ș.a.) /

/ " " : **Banca Națională a României** /

/ Conversiune - concluzii / **Apel la potolirea opoziției radicale** /

A. Bentoiu

---

i) V.P. Sassu (ministr. agricult.) , discurs final ,

NNSăveanu : votarea luării în considerare a legii .

(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1573-1576)

[LD : discurs emblematic pentru doctrina PNL

Apar clar deosebiriile , din acest p.d.v., între **PNL și PNT** .

Argumente economice, sociale, politice, etice .

Fără echivoc , **agrarienismul liberal - : sprijinul pentru agricultorii mari și mijlocii ;**

Fără echivoc : **importanța creditului și a instituțiilor de credit .**

Fără demagogii : **țărănișmul PNL**

Lipsă de reacție : criticile naționaliste, antisemite ,

Doctrina PNL : solidarism]

Supratitluri, sublinieri, semne, colorări, îmi aparțin . Doc. integral - **fișier PNL**

/ **Coeziune** : guvern - partid - majoritate parlamentară - lideri /

/ **Opoziția** : calm, liniște, senină , constructivă /

/ **Conversiunea Argetoianu , Mironescu , Vaida** /

/ **Conversiunea Tătăreanu** : scop, ținte, principii /

/ Conversiune de drept, uniformă, automată, circulantă : **debitorii rurali și urbani //**

/ Conversiune de drept : reglementarea **plății datoriilor restante către creditorii //**

/ Finanțarea conversiunii : **rolul BNR și al fondului de garantare** /

/ Conversiune : radicală, automată, de deplin drept /

/ Răspuns obiecțiunilor opoziției : datornicii mici /

/ " " " " : băncile populare , cooperația /

/ " " " " : dobânzile /

/ " " " " : datoriile țăranilor , a agricultorilor /

/Elogiu agriculturului / Elogiul țăranului /

/ **Solidarism economic, social, moral** - nu ură și luptă de clasă //

/ Legea Tătăreanu - concluzii / Apel pentru luarea în considerare a legii /

Finis dezbaterile la conversiune IV / 3 apr.'34

2.) Legea pregătirii premilitare , 28 apr.'34

G-ral N. Uică (ministru Apărării) , **Pompiliu Bădeanu** (raportor)

a) **CCGiurăscu** (PNL) b.) **PCAndrei** (PNT)

c) **Pamfil Șeicaru** ("Curentul") d.) **M.Plătăreanu** (PNL)

(DAD , MO 50, șed. de sâmbătă , 28 apr.'34 , p. 2638- 2643)

[**LD : se discută în sâmbăta Paștelui , după legea OETR , în ultima zi a sesiunii parlamentare**

Extrag informații de la discuția generală ....]

b) Petre Andrei / 28 apr.'34

/ Educația tineretului .Modele : Komsomol - Balila - tineretul hitlerist /
polemică cu ACCuza pe tema "modelelor"-

/ Necesitate ptr. situația României : accent pe educație spirituală ;
puțină ed. fizică ; rezervă ptr. premilitărie (la sate și universități)

/ Premilităria - concluzii : da , la sate (condiționat) ; cât mai puțină la universități

" D-le ministru, nu știu dacă dvs sunteți în curent cu ceea ce se petrece în Universități,
în genere . Noi, în vremea de astăzi , avem nevoie de mai multă spiritualitate .

Cine vrea să dea o anumită înfățișare unei epoci și unei țări,
trebuie să o stăpânească din punct de vedere spiritual.

De aceea îmi exprim temerea că numai educația fizică
nu va putea realiza scopul urmărit .

" Este , desigur , nevoie de disciplină , de o organizare a întregii ființi , a tineretului nostru,
ca să nu se producă mișcări periculoase pentru viața statului.

Vorbea dl ministru al Instrucțiunii despre organizații similare ale tineretului din străinătate ,
de Balila din Italia , la care eu voi adăuga Komsomolul din Rusia Sovietică
și Tineretul Hitlerist din Germania.

Aveam intențiunea să iau cuvântul contra proiectului dvs , din cauza acestei temeri ,
ca nu cumva spiritualitatea , care trebuie să domine,
să fie înăbușită din cauza excesului în direcția educației fizice.

" Nu avem nevoie numai de boxeri și de oameni rezistenți fizicește ,
avem nevoie de minți luminate , care să stăpânească prin spiritualitatea lor
și să dea directive de cugetare în țara aceasta . [-----]

-Andrei : Indiferent de ideea politică pe care o reprezintă , este vorba de același fel
de organizație . Aceasta este partea comună în organizația tineretului atât din Balila ,
cât și din Komsomol , sau din tineretul hitlerist .

Este aceeași organizație , aproape același sistem de disciplină și educație.

Aceasta m-a făcut să mă gândesc dacă în situația actuală de la noi ,
nu ar fi nevoie de o altă disciplină , nu numai de disciplină rigidă , militărească,
pentru că aceasta ar fi prea puțin când sufletul poate fi dezorganizat .

Și atunci , opera de educare și de organizare sufletească ar putea fi dată
de această organizare ...tată de această organizare quasi militărească.

Mă gândesc cum veți face această organizare la universitate ,

fără ca să abateți pe studenții noștri de la studii . [-----]

PCAndrei / 28 apr.'34

▣ Premilităria - concluzii

[LD pe scut, Petre Andrei era de acord cu premilităria la sate ...
dar o considera inutilă în universități.]

" D-le ministru, cred că trebuie să aveți grijă ca educația premilitară să nu împiedice
funcționarea institutelor superioare de cultură ,

așa cum sunt școlile superioare țărănești [LD ???]

Noi am făcut câteva astfel de școli de acest fel ,
pentru ca tinerii de la 19 -21 ani să le frecventeze .

Să îmbinați educația premilitară cu activitatea acestor școli superioare țărănești ,

iar pentru universități să lăsați spiritualitatea pură să se dezvolte cât mai mult ,
să împietăți cât mai puțin prin aceste activități , pentru a nu distrage de la ocupațiile serioase
pe studenți , căci ne trebuie mai întâi capete sănătoase și luminate , mai cu seamă

în timpurile acestea . Acolo să vă amestecați cât mai puțin , d-le ministru " (aplauze la PNȚ)

Petre Andrei / 28 apr.'34

c) Pamfil Șeicaru ("Curentul ")

Discursul lui Șeicaru - cel mai amplu, cel mai consistent, cel mai entuziast , cel mai " patriotic" , contribuie la crearea unei atmosfere ... electrizante , salvează prestigiul legii .

/ **Legea premilitară = sfârșitul statului democrat și liberal**

Argument : **modelul legii : legile lui Mussolini, Hitler, Stalin**

/ Tentațiile tineretului : **eroismul, gelozia, lipsa de crez /**

/ Datoria "părinților" : **reconcilierea , iertarea, smerenia /**

/ Porunca momentului : **reconcilierea între generații /**

/ Mentalități nefaste : **bagatelizarea , zeflemeaua ...**

- polemică cu ACCuza - spiritul junimist -

/ **Elogiu sistemelor educative totalitare :**

Italia fascistă, Germanai hitleristă, Rusia bolșevică /

Pamf.Șeicaru / 28 apr.'34

▣ **Legea premilitară = sfârșitul statului liberal-democrat**

▣ **Modelul legii : legile lui ... Mussolini, Stalin, Hitler ...**

[LD : se simte la Șeicaru satisfacția pentru recurgerea la această lege nedemocratică , se simte simpatia sa pentru modelele autoritare . Se simte "militarismul" lui ...]

" Eu **ași fi vrut** ca această lege **să fie străbătută de un elan** , aș fi vrut să fie

ca o goarnă de deșteptare a întregii sensibilități românești .

Și văd că la fiecare pas **o prezentați** , ca să zic așa , " **comercial** " .

Eu înțeleg să vorbești de "beneficii " la conversiune, la o lege economică .

Dar la o lege morală , a vorbi de "beneficii" și de "avantaje" ,

este a scădea tu însuți valoarea morală a unei legi ,

prin care eu aș afirma că dvs **vă desmințiți însăși statul dvs trecut,**

statutul democrat și liberal .

Fiindcă **ceea ce nu observați dvs** în această lege, **ceea ce nu se observă** în această lege,

este că **ea prefățează o recunoaștere categorică**

a sfârșitului statului democrat și liberal .

-**Voce opoziție** : Liberali și democrați ! (ilaritate)

-**Voce liberală** : N-ai înțeles !

-**Șeicaru** : " Dle , **statul liberal și democrat** este statul în care te afli și d-ta ,

este statul revoluției franceze , pentru numele lui Dumnezeu ! (întreruperi)

De ce am spus aceasta ? **Fiindcă inițiativa , inspirația aceastei legi ,**

vine de acolo unde există regimuri și așezări sociale

care constituie o denegare integrală a statului democrat și liberal.

Sunteți nevoiți să pomeniți de organizarea tineretului fascist,

a tineretului comunist , a tineretului hitlerist .

Dar când strecurați dvs și chestiunea sokolilor , uitați că **sokolii nu sunt**

decât armata deghizată sub forma societăților sportive **a națiunii Cehe.**

"Așa dar , **inspirația dvs pornește de la state care prin așezarea lor ,**

prin revoluția lor politică pe care au făcut-o , **au negat categoric vechea așezare ,**

vechea inspirație a statului democrat și liberal. "

Pamf.Șeicaru / 28 apr.'34

▣ **Incapacitatea de mobilizare a tineretului**

▣ **Lipsa unui ideal .**

"Pentru simplul motiv că **statul democrat și liberal** (sau **statul democrației** ,

ca **să nu supăr o anume ureche** din opoziție [aluzie la PNT] ,

care confundă statul demcratic și liberal cu **partidul liberal !**)

când unul [liberal] constitui **o formă accidentală** ,

iar celălalt [democrat] un principiu de guvernare ,
pentru motivul că

**statul democratic este incapabil să mai promoveze o idee care să mobilizeze ,
să utilizeze toată disponibilitatea de entuziasm al elementului tânăr.**

" Aceasta este grav și aceasta îi lipsește legii "

Nu este suficient, d-le ministru, să faci o lege

în care să prevezi o instrucție preregimentară , premilitară .

Chiar forma aceasta în care este alcătuită legea, sfiala aceasta , provine din faptul că

**dvs nu puteți să-i încadrați, să-i supuneți unei cadente de disciplină ,
pe acești tineri, pentru simplu motiv că nu aveți la dispoziție un ideal. "**

[-----]

Pamf.Șeicaru / 28 apr.'34

▫ Tineretul : tentația eroismului ; gelozia ; lipsa unui crez ;

▫ Datoria părinților : reconciliere ; iertare ; smerenie .

[LD : Pare a vorbi de **Garda de Fier**. O **cascadă de cuvinte** avântate, patriotice

(sau patriotarde ?) ; o **tiradă îndurerată** (sau ipocrită ?) ;

o **scenă dramatică** (sau caragialescă ?) , o **sinceră disperare** (sau demagogie ?)

o **pledoarie înțeleaptă și umilă** (sau vicleană ?) pentru reconciliere .

Niciodată nu voi avea răspuns la aceste posibile întrebări .

Încercare de reconciliere , însă, da ! [-----]

" Să credeți dvs că în **acest tineret** poate să fie și **nițică gelozie**.

Nu uitați dvs că **generația noastră** a realizat aproape **idealuri** , am realizat **România Mare** ;

poate fără să-și dea seama , există în străfundul conștiinței lor , instinctiv, **oarecare gelozie** :

cum ar putea să depășească generația care i-a precedat ?

Căci este o dinamică a generațiilor , este ursit ca fiecare generație

să aibă râvna de a depăși realizările generația care a precedat-o .

Și atunci, firește, acești tineri își caută un ideal ...

-**CCGiurăscu** (PNL-georgist)) " **România Mare este o expresie mai mult juridică
și politică , decât una cu conținut național.**

**Am ajuns să ne fie rușine s-o spunem , am ajuns să ne temem de alții ,
în loc de a manifesta hotărât simțământul nostru național ! ...**

[-----]

Pamf.Șeicaru / 28 apr.'34

▫ Reconciliere condiționată între generații

[LD : Purtat de valul " toleranței " ... Șeicaru întrece măsura umilinței !]

"**Am vrea** ca acești tineri **să ne depășească** ;

am vrea ca acest tineret **să lase în umbră cei doi ani de crucificare a generației noastre ;**

am vrea ca, în fața acestui tineret , noi **să ne plecăm cu smerenie , ca în fața biruitorului .**

Care este **părintele** care nu-și reneagă fapta lui , **pentru glorificarea copilului ?** (aplauze)

Care este părintele care nu ar vrea să spună că **este nevrednic să lege șireturile de la
sandalele copilului lui ?**

" Dar vreau să văd fapte : **să văd un ideal !** Idealul însă presupune și altceva.

Idealul nu se mișcă pe lângă locuri de umbră ,

idealul se mișcă acolo unde este lumină ,

fiindcă **idealul nu este altceva decât proiecția în sufletul nostru a zâmbetului Dumnezeirii ."**

[-----]

" Marea nenorocire a noastră este că **concepem frumos**, dar că **avem un talent grozav**

de a bagateliza . (aplauze la majoritari) Am impresia că **sufletul nostru** , al tuturor,

este **îmbibat de filozofia ieftină a personajului lui Caragiale** , tocmai în vremurile de astăzi,

când de jur împrejur toate națiunile sunt serioase , se adâncesc, scotocesc în adâncul ființei

lor , ca să scoată de acolo forțe noi, ca să poată să ridice cât mai sus fruntea , cât mai agresiv

privirea ! **Numai noi suntem singurii care am rămas la zeflema .**
Aceasta este filozofia națiunii noastre : bagatelizăm, zeflemisim,
și cu sprinteneala spiritului nostru , credem că am rezolvat totul !
D-lor , **istoria nu este o înșiruire de zeflemele , nici un depozit de glume și**
giumbușlucuri , ci de încordări tragice ; istoria este o lungă **defilare de morminte ,**
la care **vin să se închine urmașii ,** întru pomenirea înaintașilor lor !"

(aplauze la majoritari)

Spiritul Junimii

-**CCGiurăscu** : Numai că, dle Șeicaru, **aceasta nu este caracterizarea națiunii întregi .**
Și nu confundați națiunea cu pătura suprapusă !

-**Al.Alimănișteanu** : Și aceea , foarte subțire !

-**ACCuza** : **Și nu insultați nici zeflemeaua , care ne-a permis**
să existăm până astăzi și să ne păstrăm .

-**Șeicaru** : " DI prof. Cuza , **unul dintre ultimii supraviețuitori ai criticismului junimist ,**
face o gravă eroare atunci când confundă spiritul critic , care însemnează seriozitate ,
adeseori prezentată într-o formă mai binevoitoare , cu gluma secăturii ! ...

Prin urmare, **vă rog să nu faceți această regretabilă confuzie, tocmai dvs ,**
unul dintre cei mai serioși reprezentanți ai junimismului ...

-**ACCuza** : Am să-ți răspund altă dată .

-**Șeicaru** : Și vă voi asculta cu cea mai mare plăcere , pentru că **avem astăzi**
atât de rare ocazii să mai auzim eleganța clasică a criticismului de la
"Convorbiri Literare " , încât dvs ne veți da un prilej
pentru care vă vom fi recunoscători ! (aplauze la majorități)

-----[-----]

Pamf.Șeicaru / 28 apr.'34

▣ **Elogiu sistemelor educative totalitare .**

▣ **Italia fascistă, Germania hitleristă, Rusia bolșevică**

[**LD : fără echivocuri, fără rezerve, admirație pentru sistemele lor de educație,**
care și-au găsit idealul : mândria națională . Ar fi însă o eroare să extragem din aceste
afirmații ... pur- și -simplu ... adeziunea lui la respectivele regimuri politice.]

" Dlor deputați, **această lege trebuie să ajungă la refacerea educațiunii tineretului .**
Uitați-vă ce roade a dat în Italia , fascismul .

Acolo, îl ia pe copil de mic, din școala primară, vezi niște liliputani de copii purtând
uniformă , și simți privindu-i cum începe să înmugurească într-înșii mândria națională .
Întreaga Italie a fost transformată până în adâncuri de această acțiune ,
în care vibrează până în ultima celulă un ideal.

În locul Italiei giollitice de altă dată , apare Italia de astăzi.

De la Italia lui Orlando, care plângea continuu, încât zicea **Clemanceau :**

< dacă rinichii mei ar funcționa tot așa de bine ca glandele lacrimare ale lui Orlando ,
aș fi omul cel mai fericit din lume > ;

în locul Italiei plângărețe , a apărut **Italia cea nouă, Italia orgolioasă, Italia agresivă, Italia**
care isbutește să sgâltaie însăși politica internațională ."

" Germania înfrântă, Germania de ieri, Germania cu combinații , Germania care căuta să-și
găsească o soluție, renaște și ea astăzi , ca pasărea Phoenix .

Dincolo, din însăși imensitatea anarhiei bolșevice, a început să apară necesitatea de
disciplinarea a forțelor . Toată organizația tineretului nu este altceva

decât **renegarea doctrinei anarhice ; anarhia simte și ea necesitatea organizării .**

Evident, se face multă **publicitate ,** multă **mobilizare ,** dar se fac și **eforturi serioase ;**

există acolo un tineret care crede într-un absurd,

dar care este mobilizat , cu toată puterea lui, **în slujba acestui absurd ! ..."**

-----[-----]

Votez acest proiect de lege , cu credința că **este necesar,**

dar cu **părerea de rău că dvs îl aduceți în ultimul moment !**

Acesta nu este un proiect de lege care să se votează grăbit , la sfârșitul unei sesiuni ; acesta **este un proiect de lege care cerea solemnă participare a noastră, a tuturor. N-ați făcut onorurile convenite acestei legi !**

Și n-ați făcut-o , fiindcă - să nu vă supărați - **întreg guvernul nu și-a dat seama că , mai presus de legea conversiunii , mai presus de toate aceste îngrijorări materiale, care formează viața de toate zilele ale unei națiuni , există marea problemă a apărării destinului nației .**

Și legea care formează o introducere a acestei apărări, a intereselor nației , este legea de față , pe care eu o votez !"(aplauze unanime)

Pamfil Șeicaru / 28apr.'34-

3) Al.Vaida-Voievod , interview : guverne / partide / doctrina PNȚ / , 4 mai 1934

("Dimineața" , an 30, 6 mai '34 - H.Soreanu)

Cluj, 4 mai

Vaida i-a promis că va face declarații. L-a primit și, după o discuție de 3 ore, atingând cele mai variate probleme, a făcut următoarele declarații :

situația politică actuală ?

- "Este în tot interesul acestei țări ca, **după ce un guvern a început să lucreze , să poată continua, să nu fie întrerupt**, și acel guvern **să poată da maximum posibil**, în limita puterilor sale. Aș avea de formulat critici cu privire la metodele ce se întrebunțează azi ; dar, în principiu, **veșnicile schimbări sunt mult mai dezastruoase decât o guvernare proastă.**

" Partidul nostru este în stadiul reorganizării . Această reorganizare , trebuie să fie , o dată, desăvârșită. **Oboseala, pe care inevitabil o împrumută orice guvernare , de jos până sus, cere o primenire de energie, așa că ne mai trebuie timp până la preluarea puterii "**

relațiile dintre partide ?

- " Mi-am dat toată silința ca **între partidele noastre să fie relații civilizate .**

În toate momentele mai importante **am făcut apel și la șefii partidelor de opoziție.**

Îmi dau seama de **greutățile** care ar trebui învinse, spre a se crea o situație **de sinceră colaborare , revenind opoziției, rolul de control.**

De o parte și de alta ar trebui **să se renunțe la porniri, animozități, la acuzațiuni reciproce , aduse în mod ușuratec , și ar trebui să se pună o surdină fanteziei ,**

de câte ori este vorba de **un contrar politic ori de un partid contrar .**

" Îmi închipui că **dacă 10 - 20 de frunțași ai vieții publice , reprezentând toate partidele, s-ar întruni la un sfat prezidat de Majestatea Sa Regele ,**

s-ar cădea de acord asupra **problemelor vitale** cari trebuie soluționate pentru asigurarea viitorului statului român .

S-ar putea asigura **continuitatea constituțională** a guvernării de stat și , astfel, cu toate schimbările de guvern, **evoluția normală a țării ar fi asigurată. "**

- **doctrinile politice și orientarea PNȚ ?**

" Un partid național nu poate fi decât țărănesc și un partid țărănesc nu poate fi decât național.

Într-un stat în care **80% din populație sunt țărani agricultori,** trebuie să se țină seama de această realitate.

" **Toate serviciile statului trebuie, înainte de toate, să poarte de grijă, de posibilitățile, de interesele atât materiale cât și culturale ale țărănimii.**

" **Orașele nu pot evolua normal câtă vreme nu se bazează pe o țărănime înstărită , cât și ridicată din punctul de vedere al standardului vieții materiale și culturale.**

" **În consecință, pentru mine, cuvintele de dreapta sau de stânga, de liberalism sau de conservatorism, de democratism sau de reacționarism, de constituționalism sau neconstituționalism, rămân simple vorbe** pentru a servi **părerii îndreptățite sau neîndreptățite , interese de ordin subiectiv sau obiectiv, dar , în definitiv, simple vorbe.**

" **Important mi se pare numai ca statul să fie reprezentantul echilibrării conflictelor de interese dintre cetățeni, promovând interesele țărănimii noastre**

la acel nivel care să ne îndreptățească de a putea numi
această țară de țărani ,agricultori români, nu numai ca definiție geografică
ci ca valoare intrinsecă : România Mare "

problema muncii naționale ?

- " Ar fi necesar ca selecțiunea cea mai aprigă să se facă cu tineretul român ,
începând din clasele primare , și ca slujbele cu răspundere , în situațiile de conducere ,
să nu poată pătrunde decât un numerus clausus românesc ,
trecut prin toate sitele controlului , atât din punctul de vedere al calificației , al caracterului ,
cât și al forței de inițiativă și de perseverare .

organizațiile PNȚ din Ardeal ?

-DI.Vaida s-a mulțumit să ne spună că are multe amărăciuni ,
din cauza conflictelor din sânul organizațiilor ;
dar a refuzat să ne formuleze o declarație în această privință .
Al.Vaida -Voevod /4 mai '34

4.) Gh. Pop : democrația și ideea națională, 8 mai '34

(" Adevărul " , 9 mai ; preluat de " Dimineața " , 10 mai '34)
[LD : Ghiță Pop deduce vocația democratică a poporului român ,
din actele de autodeterminare - trepte în desăvârșirea statului național unitar .
O spun cu regret : analogia lui mi se pare forțată, romantică și nerealistă .
Nu știu dacă se poate pune egal între " clasa dirigență " și ... popor !
Nu știu dacă se poate vorbi de acele acte ca fiind, exclusiv,
opere ale voinței democratice românești !
Dar gândul lui este , categoric, nobil, patriotic și democratic .]
Partizanii noilor curente de dictatură încearcă să ne facă să credem
că ea este necesară pentru considerații superioare de ordin național.
Ori adevărul este tocmai contrar .
Dictatura este aceea care poate să puie în joc interesele naționale.
Ghiță Pop / 8 mai '34

▣ **Autodeterminarea = act democratic.**

" **România nu** este rezultatul unor cuceriri războinice , nici al unui decret de sus ,
nici al unor combinațiuni diplomatice sau matrimoniale ,
ci produsul unei serii întregi de acte de autodeterminare ,
împotriva celor ce ne stăpâneau pe vremuri .
Nu este poate nici o națiune în Europa care să se fi folosit mai mult ca noi
de dreptul de a dispune de soarta sa împotriva foștilor stăpânitori.
Revoluțiile lui Horia și a lui Tudor , revoluțiile de la **1848 în Muntenia și Transilvania** ,
au fost tot atâtea preludii istorice care au făcut pregătirea sufletească evenimentelor ulterioare .
Primul act de autodeterminare a fost **Unirea Principatelor de la 1859** .
Războiul neatârării de la 1877-78 și **proclamarea independenței și a Regatului** ,
au fost **manifestările aceleiași idei** .
Marile războaie mondiale s-a sfârșit cu **o întreață succesiune de asemenea acte** .
/ **Ruperea Basarabiei** de Rusia , prin **proclamarea Republicii basarabene** (24 ian.18) ,
și , curând pe urmă , **unirea ei cu România** (Chișinău, 27 mart-'18)
/ **Unirea Bucovinei** (Cernăuți , 28 nov.'18)
/ **Unirea Transilvaniei și Banatului** (Alba Iulia, 1 dec-'18)
au fost toate **hotărârile voinței populare** , subliniate de **entuziasmul național al**
multimilor , înfrigate de viziunea idealului.
Ideea democratică a stat la **leagănul ideii noastre naționale** .
Modul cum România s-a constituit treptat, bucată cu bucată,
cu asentimentul liber și expres al fiecărei provincii în parte ,
o preface într-**un monument** , ridicat **în stilul democrației celei mai pure** .

Acest stil face **frumusețea și mândria ei**, trăinicia și rezistența ei ,
față de orice încercări de dezmembrare sau de revizuire a hotarelor țării . "

[-----]
" Nu se poate declara că un popor care a avut dreptul determinării externe ,
atunci când a trebuit să hotărască de problema capitală a existenței sale - unitatea națională
- este necopt pentru a hotărâ în chestiile, adesea secundare și neînsemnate ale
autodeterminării interne.

Drepturile democratice care i s-au acordat , pot fi corijate , practica lor poate fi desăvârșită
prin educațiune și disciplină , dar ele nu mai pot fi retrase fără a răni adânc demnitatea și
mândria lui , element foarte important al conștiinței naționale "

Gh.Pop / 8 mai '34

5.) **M.Manoilescu** , România, stat național- corporativ , 1934

Tipografia ziarului " Universul " , București.

Manoilescu / '34

▣ Liga Corporatistă

▣ Reforma constituțională

În aprilie 1932, în primul număr al revistei "Lumea Nouă" , el lansa **ideea corporativă**,
pornind de la necesitatea funcționării statului , în interesul țării, **deasupra partidelor**,
regelui revenindu-i dreptul exclusiv să conducă aceste interese .

Deviza era : "**Regele și Parlamentul Corporativ !** "

În acest scop, s-a organizat "**Liga Național Corporatistă**" , al cărui președinte era **Manoilescu**
, actual **senator** , reprezentând **Corpului industriașilor** . (p. 7-8)

În ediția revăzută a studiului , MManoilescu **renunța la ideea unei singure Camere**
reprezentative, **optând pentru sistemul bicameral**,

compus dintr-o **Cameră economică** și un **Senat social-cultural**

destingând existența a **două mari clase de corporații** (p. 3)

Liga nu preconiza o revoluție politică , ci o serie de reforme legale,

a căror **bază** trebuia să fie **o reformă constituțională**. (p. 29)

M.Manoilescu / 1934

▣ Liga Corporatistă

▣ Țeluri , Principii

Țelul Ligii era să faciliteze **soluționarea problemelor economice, sociale și culturale** ale țării
și să permită **realizarea unui echilibru mai drept între români și minorități**.

Principiile Ligii erau astfel enunțate :

a) "**Noua concepție funcțională** asupra individului : **definirea doctrinară și încadrarea**
calității funcționale în texte pozitive de lege, în virtutea cărora
rolul individului se va confunda cu profesiunea sa,

înlocuind dreptul cetățenesc cu dreptul funcțional ;

b) **acordarea de drepturi absolut egale cu ale bărbatului**,
tuturor femeilor care împlinesc **funcții sociale permanente** ;

c.) **ideea ierarhizării intereselor** : interesul general al țării - interesul colectiv al **corporațiilor** -
interesul individual (p.30)

M.Manoilescu / 1934

▣ Liga Corporatistă

▣ **Parlamentul corporatist**

Parlamentul să fie alcătuit din **Camera economică** și **Senatul social-cultural**.
Camera economică urma să fie compusă **numai din reprezentanții activităților economice** naționale, repartiția celor **300 de mandate** fiind următoarea :

agricultura - 150 ; **industrie și meserii** - 110 ;
comerț și transport - 30 ; **bănci și asigurări** - 10 .

Deci o jumătate aparține agricultura .

Camera social-culturală urma să fie compusă din **300 senatori** :

biserica ortodoxă și alte culte - 50 , **armata** - 20 , **justiția** - 50 ;
sănătatea publică - 50 , **științe** - 25 , **artele** - 15 , funcționari publici - 40 (p. 37)

M.Manoilescu / 1934

▣ **Guvernul**

În concepția național-corporatistă , guvernul nu mai trebuia constituit pe principiul solidarității ministeriale (adică schimbarea totală a echipei)

Pentru a se păstra continuitatea , șeful guvernului, era numit și revocat numai de Suveran , după libera sa apreciere . (p. 38)

M.Manoilescu / 1934

6.) I.Joldea Rădulescu , Țărănimea în statul național-corporativ , 1934,

Tipografia " Universul " , București, 1934 .

"**În statul național-corporativ**, conform programului Ligii , Țărării ar fi putut să fie **reprezentati direct**, prin **breslele** lor, tot prin **vot universal** .

Acum , în Parlament, Țărării sunt reprezentanți doar **prin " surtucari"**

-avocați, cârciumari, profesori, etc. **În Cameră și Senat** nu exista

nici un singur deputat sau senator țăran.

Pentru țărani, Liga Corporatistă promitea :

o largă descentralizare administrativă ;

o cărmuire specifică, pe provincii (ex. în Basarabia, reînființarea zemstvelor)

mai dreapta așezare a birurilor ;

învățământul primar cu desăvârșire gratuit ;

asistența sanitară și religioasă cu desăvârșire gratuită ;

dreptul la p pensie pentru țăranii-soldați în perioada instrucției ;

reorganizarea cooperativelor ;

evacuarea terenurilor inundate

ieftinirea articolelor de primă necesitate ; etc etc ...

Joldea Rădulescu / 1934

[Guv.Tătăărăscu](#) .Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară . **14 iun.'34** -

-----

7) N.Teodorescu (ministr.Industr) , Eug.Titeanu (raportor) , Cameră , 2-3 iul.'34

Legea utilizării elementului românesc în întreprinderi

(DAD, MO 9 , 10 , șed.din 2 și 3 iul.'34) Doc.integrale - **fișiere de partid**

Problematizat - **fișier Naționalism**

[LD : Există **două linii de polemică** . Una legată de paternitatea legislației în materie :

Legile Vintilă Brătianu (1924-25) ; **Legea Răducanu** (1929-30) care le-a suprimat ;

Legea Teodorescu (care se debate)

Cealaltă polemică oglindește concepțiile privind **protecția muncii naționale**, viziunea asupra **industriilor, a străinilor, a capitalului** .

[LD : la fel ca în cazul celorlalte legi, dezbaterile la această lege prilejuiesc paranteze deosebit de interesante despre : **istoricul industriei românești** ; evoluția legislației economice ; **legile protecționiste** ; doctrinele economice (" **prin noi înșine !**" ; " **porți deschise**") ; **naționalismul economic** ; **capitalul străin** ; **xenofobia economică** ; **antisemitism** ; ș.a. În aceste polemici, statisticile și situațiile sunt vehiculate în funcție de opinia partizană, încât este foarte greu de recompus realitatea . Încerc totuși...]

8.) **Mircea Cancicov , Victor Iamandi , declarații politice , Târgu Ocna, 20 iul.'34**

(Adevărul " , 21 iul.'34)

Prilejul : instalarea **av. Florian ca președ. al org.PNL** din Tg.Ocna , la care au participat numeroși parlamentari și partizani din jud Bacău și Iași .

-----

a) **Cancicov / 20 iul.'34**

▣ **Tinerii liberali**

▣ **Neo - liberalism**

▣ **Testamentul politic al lui IG Duca**

[LD :f.f. interesante , f. f. importante opiniile lui Cancicov.

Ele ar putea da o idee despre **adevărata și reala** atmosferă din PNL , a ceea ce s-ar fi putut ascunde în spatele **sintagmei " bătrânii "** și **" tinerii " liberali**.

Este semnificativă mobilizarea sub **semnul moștenirii testamentare**

și a **continutății doctrine** a lui IG Duca - steag preluat de **Dinu Brătianu** - de care se părea , că ... **Tătăărăscu dădea semne de îndepărtare.**]

" Noi, generația tinerilor liberali , care am avut onoarea să fim înrolați

sub conducerea regretatului și în veci neuitatului nostru **îndrumător spiritual IG Duca**,

nu vom uita nici o dată că prin **jertfele și eforturile noastre comune am contribuit** ,

în epoca celei mai grele încercări prin care a trecut partidul național-liberal ,

la crearea aceluia neo-liberalism care a adus partidul ,

prin practica **drepturilor constituționale și a votului universal**,

din biruință în biruință, **până la primirea sarcinii guvernării.**

" Mândri și respectuoși față de trecutul glorios al acestui partid, **revendicăm onoarea**

de a fi contribuit , sub conducerea lui IG Duca

la crearea acestui spirit de învoire și purificare ,

care a ridicat PNL în **spiritul opiniei publice** încât să fie **reclamat , indicat și impus**

de votul universal , la ridicarea morală și economică a țării.

" **S-a dovedit** astfel că **sărăcia și suferința** , departe de a fi o piedică,

au dus la înălțarea partidului liberal, la un nivel la care **nu l-ar fi putut menține**

preocupări materialiste sau sprijinul forțelor bancare și trusturilor industriale ,

forțe **pe care noi, dacă le socotim necesare economiei naționale,**

le-am disprețuit și le excludem din religia noastră politică .

Cancicov / 20 iul.'34

▣ **Testamentul politic al lui IG Duca**

▣ **Spiritul economic**

▣ **Ideea de ordine**

" **Să spunem d-lui Victor Iamandi să comunice membrilor guvernului** ,

emațiune a PNL, că partidul , cu care uneori **nu se ține contactul destul de strâns**,

înțelege să servească mai departe **idealurile pentru care a trăit și s-a jertfit IG Duca.**

"Avem **datoria sacră** să veghem la **executarea testamentului său politic.**

Din numeroasele **codicile ale acestui testament**, rețin în astă seară , pentru a le reaminti d-lui Victor Iamandi , ca membru al guvernului, două :

" **Primul**, reprezintă acea **dorință ultimă și de totdeauna a lui IG Duca :**

guvernarea noastră ca și opera noastră administrativă ,

trebuie să fie fără demonstrații de paradă, condusă de **spiritul economiei și**

ferită de cheltuieli inutile. Numai astfel sacrificiile și jertfele de tot soiul ,

ce pe calea **legii bugetare și a procedurii excepționale a decretelor**

vom impune tuturor categoriilor sociale , vor fi acceptate fără murmur ,

ca un sacrificiu necesar, liber consimțit .

"Al doilea codicil din testamentul lui IG Duca , se referă la **ideea de ordine.**

Desigur, **nu ordinea brutală** , care făcea altădată ca

prin scoaterea forțelor polițienești în stradă .

E vorba de **acea ordine în spirite, în conștiințe, în voințele de înfăptuire ,**

care duc la **o adevărată disciplină națională,**

prin respectarea de către toți a normelor legale și constituționale .

fără de care nu se poate concepe nici libertate, nici democrație."

Cancicov / 20 iul.'34

▣ **Modificarea Constituției ?**

▣ **Apărarea regimului constituțional democrat**

[LD : spusele sale dau semnale privind **tentativele oculte de revizuire a Constituției** , întârziate și dejucate , atunci, pentru o perioadă , dar realizate în 1938 .

Va trebui să surprinzi undeva și cumva ... nașterea , evoluția și împlinirea acestei tendințe]

" **Desigur, nu se servește ideea de ordine** atunci când , **din senin, nu se știe cum, nu se știe de unde, nu se știe de ce, se provoacă îngrijorarea opiniei publice**

prin **aruncarea intempestivă a formulei modificării Constituției .**

" **Opinia publică** a reacționat .**Partidul național - liberal** reacționează.

Partidul național-liberal a dat dovadă în trecut , chiar sub regimul censitar , zis oligarhic,

nu numai că **nu se teme de modificările constituționale** , dar **le poate determina** atunci când necesități naționale sociale și politice le fac necesare ,

dar numai cu respectarea tuturor formelor constituționale , și

după un prealabil proces de opinie publică ,

chemată și provocată să delibereze asupra unor noi orientări.

Inițierea modificării Constituției , în 1913, de Ion Brătianu,

a permis în România Mică **o adevărată deliberare a păturii conducătoare ,**

prin contribuția pe care a dat-o într-o polemică ce va rămâne

un moment de cugetare și documentare în toate revistele timpului,

cu caracter social și politic.La această discuție largă au participat

toți fruntașii politici ai țării, toate Cercurile de studii ale partidelor politice,

toată **intelectualitatea și întreaga presă.**

Pe când **astăzi, prin șoapte** , pornite din **oficine ascunse,**

răspândite tainic de oameni care pot compromite chiar ideile bune,

din senin se vorbește de modificarea Constituției , care capătă astfel aspectul unui

adevărat atentat contra tinerii democrații, care tocmai începuse să dea roadele

unei orientări cuminiți și așezări definitive , în acești 15 ani de aplicare .

Care sunt relele ce decurg din aplicarea Constituției și **care sunt principiile sau textele**

anume , **care au împiedicat instaurarea unui regim politic normal** în ultimii ani în România ?

Într-un editorial de la începutul lunii iunie , marele ziar parizian "**Le Temps**" ,

comentând **zvonorile alarmante** cu ocazia crizei din mai , se exprima astfel :

< Sunt exagerări

în România

anormal

rapid și neașteptat

se deslănțuie crizele politice

Desigur, zice și opinia publică românească, **e ceva anormal**. Dar toată lumea este convinsă că **aplicarea sinceră a Constituției, ar înlătura tocmai acest anormal**.

" **Modificarea Constituției ar fi profitabilă numai aventurierilor politici,** cari ar dori **stabilizarea și normalizarea anormalului**.

PNL, în permanentă evoluție și în continuă adaptare, azi, ca și în trecut, când nevoia s-ar prezenta, va aborda cu curaj orice problemă, care ar implica modificarea Constituției.

Nu permite, și nu va putea permite, însă, ca această problemă gravă să se pună și să se tranșeze în mod ocult, prin înlăturarea procedurii legale prevăzută, ca orice normă de procedură, tocmai pentru **respectarea drepturilor cetățenești**.

Cancicov / 20 iul.'34

▫ Mesaj către guvern

" **Îi rugăm pe dl Victor Iamandi, să comunice guvernului** din care face parte, că **Partidul este unanim să ceară:**

nici o concesie și nici o slăbiciune în apărarea ordinii publice, prin aplicarea severă dar dreaptă a legilor de apărare a statului;

nici o abatere de la linia dreaptă trasată de marii înaintași ai partidului nostru, care duce la apărarea prin toate mijloacele și cu orice jertfă a regimului constituțional democrat "

Mircea Cancicov / 20 iul.'34-

b.) **Victor Iamandi / 20 iul.'34**

▫ Acțiunea și sacrificiul PNL

▫ Pericolul terorismului .

" Veniți la guvern acum **8 luni de zile**, prin încrederea țării și a regelui - după **5 ani de opziție** în care **ne-am pregătit pentru a da statului o cârmuire pozitivă și regeneratoare**, angajați în opera de apărare a ordinei publice, **grav amenințată de terorismul unei bande analfabeți și criminali, la care se adăugase isteria unor cercuri corupte și ratate,** reprezentând **o infimă minoritate a așa-zisei noastre societăți " înalte"-** a trebuit să pierdem în această luptă, pe care am purtat-o împotriva conspiratorilor, pe marele nostru conducător și animator **IGDuca. "**

Victor Iamandi / 20 iul.'34

▫ Doctrina și programul PNL

" Azi însă stăm pe temeiul inebranabil al **doctrinei și al programului partidului liberal - așa cum le-a formulat înainte de venirea noastră la guvern, nemuritorul spirit creator și intuitiv al lui IG.Duca .**

" Doctrina democrației, adică a suveranității populare, sintetizată în sistemul reprezentativ al parlamentarismului, al libertăților publice consacrate de Constituție și al respectului tuturor instituțiilor isvorâte din aplicarea principiilor ei.

" Programul partidului liberal, adică al realizării acelei opere de **redresare economică, financiară și administrativă, în sensul asigurării echilibrului normal între interesele tuturor claselor și categoriilor sociale.**

Victor Iamandi / 20 iul.'34

▣ Revizuirea Constituției ?

▣ Constituția din 1923

[LD : Ce se va întâmpla cu **lamandi între 1934- 1938** ... de va deveni unul dintre colaboratorii lui Carol, **sprijinitor al octoazei Constituției**, pe care o respingea cu atâta vehemență ? Vom vedea ! .]

" Pentru îndeplinirea aceste misiuni [programul PNL] **nu e nevoie de nici o transformare bruscă a pactului nostru fundamental** , ale cărui **idei cardinale** și a cărui **elasticitate de adaptare** la situația reală a țării se înfățișează , cel puțin pentru câteva decenii de acum înainte , ca **singurele criterii de funcționare a statului**.

"Constituția din 1923 , votată de adunările naționale constituționale , sub directa conducere a lui I.C.Brătianu ,

trebuie să stăpânească întreaga epocă de consolidare a României reîntregite .

A se ațâța chestiunea unei modificări a Constituției -

fără ca conștiința obștească să ceară așa ceva și fără ca interesul țării să o reclame , însemnează a se provoca **frământări interne inutile și periculoase**.

" **Simplificarea aparatului de stat și rețușarea unor instituțiuni** a căror funcționare nu este destul de strânsă și de satisfăcătoare , acestea **se pot realiza în cadrul suficient și de accesibil al actualei Constituții**.

Dacă suntem categoric împotriva modificării Constituției ,

pe care n-o cere nimeni și care nu poate folosi la nimic,

suntem cu atât mai înverșunați adversari

ai schimbării pactului nostru fundamental pe calea octoazei . "

Victor lamandi / 20 iul.'34

▣ Organizații teroriste și criminale

▣ Duplicități iresponsabile.

[LD : nu se înțelege prea bine cine vrea schimbarea Constituției ?

Poate mă înșel ? atunci... toată judecata se răstoarnă !]

" **Guvernarea noastră**, sprijinită pe voința marelui majorității a țării și pe încrederea Coroanei, **trebuie să meargă înainte până la îndeplinirea completă a programului**

cu care a fost adus la cârmă.Dar , pe lângă aceste comandamente , **care cer un regim de durată și de continuitate la cârma statului,**

partidul liberal are un drept imprescriptibil de a rămâne în fruntea treburilor obștești, pentru a-și da întreaga lui contribuție la consolidarea țării ,

pe care și-l **trage din sângele generos al lui IG Duca**, care a fost **ucis mișelește** tocmai în momentul **când trebuia să înceapă marea sa acțiune reparatoare .**

" **Generația noastră** rămâne neclintită pe linia de luptă pe care o ocupă astăzi.

Amenințările ce ne vin din subsolul conspirațiilor criminale, nu ne intimidează.

Cu noi este țara întreagă , țara cea sănătoasă și hotărâtă.

Cu noi este partidul liberal ale cărui **forțe , până acum rezervate și îndelung tolerante ,**

vor fi aruncate în arena publică pentru a înfrunta pe teren

pe protagoniștii ticăloși ai bombei și ai revolverului .

Nu suntem dispuși să mai admitem

teroarea catilinară a câtorva nemernici

care au scoborât în noroi și sânge naționalismul și religia.

" În ceea ce privește pe acei oameni politici care,

după ce au fost scoși din circulație de voința populară ,

încearcă asăzi să beneficieze de spiritul morbid al unor grupări organizate la

întuneric pentru asasinat și distrugere ,

e bine să ia aminte că **suntem gata la toate sacrificiile pentru a pune ordine în această țară,** rămasă din nenorocire prea multă vreme

la bunul plac al tuturor aventurierilor și naufragiațiilor vieții noastre publice. "

9.) Gh.Tătărescu, Dinu Brătianu, declarații politice , Timișoara , 6 aug.'34

(Adevărul " ,an 48, nr. 15.513 , 7 aug.1934)

a) Consfătuire PNL . b) Conferință ministerială .

Dinu Brătianu / 6 aug.'34

▣ Sinceritate, continuitate, fermitate .

▣ Nu " destindere " și abdicare .

[LD : deși previne auditoriul să nu caute în discursul lui aluzii , pentru ca va fi clar și direct ; deși vorbește ca și când între el și Tătărescu există o perfectă identitate de opinii ; fără să facă cuiva - mai ales lui Tătărescu - vreun proces de intenții ;

Brătianu lovește elegant - cum se spune -**la țintă** (foarte ingenios !)

exact în punctele nevralgice anticipate ca opțiuni ale premierului , atribuindu-i propriile-i opinii :

nu destindere neprincipială !

nu revizuirea Constituției !

nu prelungirea stării de asediu și cenzurii !

nu puteri discreționare guvernului, în detrimentul parlamentarismului !

respectarea regimului democratic, constituțional, parlamentar !]

[-----]

▣ Revizuirea Constituției ? Nu !

Se discută revizuirea Constituției . "Nu trebuie să alunecăm pe un teren periculos.

Constituția este opera partidului, care , după ce a încheiat într-o singură țară toate provinciile locuite de români, **a dat statului o operă democratică , bine concepută ,**

bine întocmită , în care **poporul nostru se poate dezvolta liber** ,

dându-i puțința **să-și dirijeze singur soarta** ,

dând **și guvernului posibilitatea să administreze , evitând anarhia și dictatura .**

În ce direcție s-ar face o revizuire :

într-una din extrema stânga , care **ne-ar duce la neputința de a guverna** ,

sau într-alta de extrema dreapta , **care ar suprima libertățile existente ?**

Și una și alta sunt egal de periculoase.

O revizuire a Constituției ar fi și inoportună și inutilă.

Nici un guvern nu se poate plânge că dispozițiile constituționale

sunt o piedică în realizările ce a dorit să facă.

Dinu Brătianu / 6 aug.'34

▣ Suprimarea stării de asediu și cenzurii

" **Eu merg mai departe** și spun celor interesați ,

care caută să creeze **o atmosferă** de care să profite

ca să reducă prerogativele parlamentare și libertățile publice ,

că **partidul național -liberal va combate cu energie orice încercare în acest sens.**

"Constituția dă puțința guvernului să ia măsuri excepționale în momente de grave turburări , prin proclamarea stării de asediu și cenzura presei .

" În urma **asasinării lui IG Duca și a amenințărilor** ce se făceau de **o asociație**

formată cu scopul de a pune mâna prin teroare pe conducerea statului ,

guvernul , până la votarea legii care **să nu permită funcționarea**

unor **asociații sprijinită pe concursuri străine ,**

a recurs la aceste **măsuri excepționale .**

" Nu cred că o atare stare de lucruri **trebuie prelungită ,**

cu atât mai mult cu cât rezultatele nu au corespuns așteptărilor și cred că azi guvernul are mijloacele necesare să garanteze ordinea publică . Propaganda făcută pe tăcute este de multe ori mai periculoasă decât cea fățișă .

[-----]

Dinu Brătianu / 6 aug.'34

▣ Guvernul : mână liberă !

▣ Armonia guvern -partid

[LD : poate aici este prilejul cel mai potrivit să te pronunți asupra sistemului bicefal -partid / guvern - întronat , de voie de nevoie, de Maniu , de Mihalache (cu GGMironescu, Al Vaida la guvern) apoi de Dinu Brătianu (cu Tătărescu la guvern) Cred că acest bicefalism , această delegare de putere , este , pe de o parte , vinovat de dezastrul guvernării PNT și de crearea premizelor instaurării dictaturii regale ; pe de altă parte , este vinovat de compromiterea partidelor politice , ca instrumente ale guvernării .Și atunci... cine poartă răspunderea !?]

" Guvernul liberal are o grea sarcină de îndeplinit :

Una materială , de restabilirea finanțelor și a vieții economice a țării, alta morală , de asanarea vieții publice .Nu poate îndeplini misiunea sa și corespunde dorințelor țării ,

decât dacă lucrează în complectă unitate de vederi cu partidul

al cărui emanație este și pe care trebuie să se reazeme.

[-----]

Gh.Tătărescu / 6 aug.'34

▣ Programul de viitor

▣ Mâini libere !

▣ Încrederea Coroanei

[LD : răspunde lui Brătianu...Mâini "libere" , cu încrederea desăvârșită a Coroanei . Nu știu dacă cei doi foloseau expresia în aceeași accepție . Mai degrabă cred că nu.]

" Ca și în război, consolidăm pozițiile câștigate și pregătim ofensivele de mâine.

[-----]

"Di Brătianu ne recomandă să avem mâini libere .

Țin să asigur pe șeful nostru că guvernul acesta se bucură de deplina încredere a Coroanei și că grație acestei încerceri desăvârșite , am putut îndeplini programul nostru nestânjeniți și în completă libertate.

Mă slujesc de acest prilej - și cred că dau în această clipă curs simțămintelor unanime ale partidului - aducând Suveranului expresia întregului nostru devotament și întregii noastre recunoștințe ." (apaluze puternice ; în picioare, sala omagiază pe Suveran)

Gh.Tătărescu / 6 aug.'34

▣ Modificarea Constituției ? inactuală !

[LD : același p.d.v. cu Dinu Brătianu. Dar ... nu aceeași apreciere a Constituției și o porțiță deschisă spre revizuire , dacă ...Coroana sau Parlamentul ar dori-o !]

"S-a vorbit de o acțiune în vederea revizuirii Constituției noastre.

Am spus și repet : oricâte ar fi imperfecțiunile și lipsurile Constituției noastre , partidul național-liberal a considerat problema revizuirii Constituției ca inactuală.

De aceea guvernul nostru nu a înserat-o în programul său.

Dacă Coroana sau Parlamentul ar ridica această chestiune, guvernul va aviza și, luând contact cu forurile de conducere ale partidului, se va rosti.

lată punctul de vedere al guvernului.

Partidul național-țărănesc, prin glasul șefului său, [Ion Mihalache]

a anunțat însă o revizuire a Constituției pentru a putea realiza statul țărănesc.

Suntem desigur în fața unui **fapt nou** .

Mă voi rosti asupra lui cu alt prilej , și voi spune atunci care trebuie să fie, după părerea mea, atitudinea noastră față de **această nouă ofensivă demagogică "**

Dinu Brătianu, Gh.Tătărăscu /

-
- ▣ **Dinu Brătianu** , întrunirile liberale de la Timișoara , Turda, Mediaș ,
  - ▣ **Gh.Tătărăscu** , întrunirile liberale de la Timișoara și Tg..Jiu ....
  - ▣ **Vict . Iamandi** , întruniri liberale de la Botoșani, Tg.Ocna, Bacău, Iași , Oradea
  - ▣ **Ion.Mihalache** , declarații și întruniri Constanța, București.....
  - ▣ **Iul.Maniu** , întrunirile de la București , Cluj, Slănic .....

10.) Banchetul în cinstea lui Iuliu Maniu , **București, Grădina Gib, 14 aug.'34**

("Adevărul " an 48, nr. 15.521, 16 aug.'34)

[-----]

Maniu / 14 aug.'34

▣ **Misiune împlinită**

▣ **Datoria de a spune adevărul.**

[LD : fii atentă la **propria autodefinire** și dă-ți o explicație pentru tendința lui de **retragere la Bădăcin**, pentru a-și păstra neatins **prestigiul dobândit**.

Gândește-te **dacă , nu cumva**, Maniu a fost mai apoi , împins de împrejurări , să se implice în vârtejul luptelor politice interne.

Dar , mai gândește-te **dacă era întru totul sincer** ,

dacă această **"modestie"** nu era de fapt un **"orgoliu" nemăsurat** a unui om care credea că **națiunea trebuia să-i fie pururi recunoscătoare** și că **avea dreptul de a fi ascultat**.

Mai gândește cum trebuie să-l vezi pe acest bărbat politic .

De ce nu venea în Parlament - dacă era apostolul democrației parlamentare ?]

" Iubiți comeseni, **am avut toate satisfacțiile** pe cari le poate avea un cetățean într-o țară.

Am avut toate onorurile oficiilor publice și m-am bucurat nevrednic de încrederea mulțimei

. **Și am avut fericirea** - peste toate - ca peste vrednicia mea, din bunătatea lui Dumnezeu

și încrederea poporului , **să prezidez prefacerea istorică** care , după 2000 de ani,

a înstăpânit în Dacia superioară, dominația latină."

" Nu mai vreau nimic.Nu mai aștept nimic. Nu tind la nimic.

Nu este însă un bun care să n-aibă și o parte de pasiv. **Și am și eu pasivul meu.**

Împărtășit de soartă cu mulțumiri sufletești și ne mai dorind nimic,

am datoria de a aprofunda serios problemele

și a spune adevărul pe față și mulțimei și celor puternici.

Evident că **această îndatorire** , ca și oricare alta, **are riscurile sale.**

Le port cu o seninătate imperturbabilă . (aplauze îndelungate)

Am spus și voi spune întotdeauna ceea ce cred și cum cred ,

indiferent ce ar urma pentru mine (strigăte de bravo, aplauze furtunoase)

Eu am datoria să spun ce cred și națiunea are dreptul să urmeze , dacă vrea , sau să nu urmeze , ceea ce nu-i convine .

" Eu, d-lor, în această stare sufletească , **mă uit cu oarecare plăcere sadică , la acei râvnitori și la acei lingușitori.**

Nu mai am decât un singur regret : că ei nu bagă de seamă că acei care le oferă cu o mână zahăr , cu cealaltă mână izbesc cu biciul în obrazul națiunii.

În ceea ce mă privește pe mine , **prefer rolul invers :**

să mă lovească cu biciul în față cu o mână,

dar să dea belșug de bunătate pentru neamul românesc. "

Maniu / 14 aug.'34

▣ **Anti - republicanism**

▣ **Pro- monarhism**

[LD : motivație impecabilă. Asumare fără echivocuri pentru răspunderea **Restaurației** .

Argumentare democratică pentru păstrarea **regimului constituțional**.

Numai cine era de rea credință sau cu intenții camuflate , putea socoti altfel.

Din păcate, așa a fost . Și , din nefericire , în 1938 , se va ajunge la **dictatura regală**.

La acest capitol, **Maniu a fost consecvent și înfrânt .]**

" Dar îmi pare bine **că ați accentuat sentimentul monarhic.**

Într-adevăr , **poporul românesc , și cu el noi toți, suntem adânc monarhici.**

Cunoaștem tradiția seculară a acestui neam ,

dar nu este suficient ca în popor să sălășluiască sentimentul monarhic și dinastic,

nu este suficient ca noi conducătorii să fim monarhici și dinastici.

Noi nu avem nevoie de aventuri republicane.

Cine cugetă la așa ceva , nu știe ce gândește și nu știe ce vrea.

Între multele riscuri pe care trebuie să le suport , sunt calomniile , fără sfârșit,

de care sunt atins. Între altele, se spune că sunt republican.

Că eu dușmănesc pe Suveranul nostru .

Pentru dvs , nu pentru mine, **pentru dvs** care mi-ați făcut cinstea să stați la o masă cu mine,

trebuie să pun la punct această calomnie. (aplauze)

Cum adică , **eu sunt republican ?**

Cine a fost acela care trebuia să suporte ironiile fără sfârșit

ale **acelora cari azi se desfătează în lingușiri** [aluzie la PNL] , dacă nu eu ?

Apoi, d-lor, **n-aș fi eu bun de legat** , dacă ași năzui să distrug rezultatele bune ?

N-ași fi eu un criminal demenț dacă ași dușmăni pe acela pe care l-am proslăvit ?

n-ași fi eu **un om care nu m-ași putea uita în ochii lumii, dacă ași dușmăni fapta**

[Restaurația] , pentru că **cred că a fost un bine** și pentru că sunt sigur că

națiunea așteaptă într-un viitor apropiat rezultate frumoase de la Suveran și de la neam.

" Dar , firește , d-lor , nu pot să fac o concluzie.

Respectuos până la scrupulozitate față de drepturile constituționale ale Coroanei,

am datoria ca să nu las ca nici cea mai mică părticică din drepturile Națiunii

să fie știrbită.

" Și vă întreb eu , **dacă în adevăr , sunt dinastic ,**

și dacă , în adevăr , am răspunderea pentru Restaurație ,

dacă n-am și datoria ca să feresc ca Regele să nu îndeplinească

acte de guvernământ pentru care nu poate avea răspundere

și pentru care sunt făcute guvernele trecătoare ,

iar nu cei care trebuie să reprezinte continuitatea vieții de stat ,

aspirațiile și tradițiile neamului românesc. "

lul.Maniu / 14 aug.'34

11) Consfătuire liberală ; conferință ministerială

("Adevărul " ,24 august '34)

[LD : 23 febr.2003] cecurile politice atribuiam o mare importanță manifestării de la Tg.Juiu ,
fief-ul lui Gh.Tătărașcu, locul de unde , și altă dată , își anunțase marile opțiuni.

Inițial , **fuseseră convocați doar parlamentarii olteni**, pentru un schimb de vederi ,
pentru nevoile provinciei. Pe urmă însă, **și-au anunțat sosirea peste 200 de deputați și
senatori** din toate ținuturile țării, **membrii " grupării H "** , mulți membri ai **Cabinetului...**

În culise, cercurile liberale vorbeau de **o nouă orientare a guvernului și partidului liberal !**

Și cred că, într-adevăr , așa a fost .

De la acest moment , se produce despărțirea de "moștenirea" lui Duca , **deși reformele
anunțate - administrativă , agrară , armată-** le va anunța ca fiind sub aceeași " tutelă " ,
și ca reprezentând aplicarea **Planului de guvernare** elaborat de el .

Titluri, subtitluri, semne , sublinieri - LD] Doc. integral - **fișier PNL**

/ Adunarea Liberală de la tg.Jiu ; participanți /

/ Scrisoarea lui Dinu Brătianu : sprijinirea guvernului /

Gh.Tătărașcu /

/ Faza " gorjencească " a PNL : tradiții și mentalități liberale /

/ Preluarea guvernării ; moștenirea guvernării PNȚ /

/ Opera legislativă a primei sesiuni /

/ Datoriile externe : reeșalnare ; înlăturarea controlului străin /

/ Simplificarea aparatului de stat /

/ Împrumutul intern /

/ Programul de perspectivă - programul IGDuca /

/ Reforma administrativă / Organizarea muncii naționale / Reforma agricolă /

/ Reforma armatei / afacerea Skoda / înzestrarea armatei /

/ Cultura / lichidarea analfabetismului /

/ Asistența și protecția socială /

/ Atmosfera politică : ofensiva antiliberală /

/ Revizuirea Constituției ; viziunea PNȚ ; viziunea PNL ;

/ Măsurile excepționale : prelungire /

/ Coroana - " forțele oculte " - concepții monarhiste / campanii de defăimare și diversiune /

/ Politica PNL : ordine, disciplină, muncă /

Gh.Tătărașcu / 23 aug.'34

▣ **Revizuirea Constituției ?**

[-----]

Varianta PNȚ , Mihalache : revizuire !

Totuși problema este pusă și agitată ! Partidul Național-țărănesc , prin glasul șefului său

[Mihalache] **a anunțat în repetate rânduri necesitatea revizuirii constituționale ,**

în vederea posibilităților organizării < Statului Țărănesc > .

Vom cunoaște , în scurt timp , [urma congresul PNȚ] în ce constă această nouă organizare .

Din ceea ce se poate cunoaște până acum, **rezultă că marea reformă** anunțată

este inspirată din faimoasele proiecte constituționale

elaborate în primii ani ai " țărănismului "

și la care **credeam că partidul național-țărănesc a renunțat pentru totdeauna .**

Suprimarea Senatului sau reducerea rolului Senatului , anunțate de d. **Mihalache , constituie
semnul acestei mentalități.**

Varianta PNL

" Împotriva unei revizuirii având drept bază asemenea năzuinți,

partidul nostru trebuie să ia poziție.

Nu trebuie să uităm că noi suntem autorii Constituției României Mari

și că problema revizuirii nu ne poate lăsa indiferenți ;

de aceea trebuie să urmărim de aproape manifestările opiniei publice ,

îndrumându-le și pregătindu-le astfel încât , de pe acum, **să înfrângem orice ofensivă pentru o revizuire constituțională cu caracter demagogic.**

" De altfel, o modificare a Constituției , nu se poate face **decât cu consimțământul Coroanei și în deplin acord cu ea, și numai pe căile indicate de Constituție însăși.** [-----]

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▣ **Coroana - "forțele oculte "**

▣ **Campanii de defăimare și diversiune**

[LD : în ce-l privește pe Tătărăscu, una din două : **ori era** , pe atunci, **de bună credință**, și atunci diatriba lui este legitimă ,

ori devenise ,dinainte sau după asasinarea lui Duca, "**omul regelui** " ...

și atunci atinge culmea perfidiei !

Aceste "**legende**" vor constitui **stigmatul** care va întovărăși **camarila regelui Carol** , în timpul vieții și în posteritate .

Atenție LD ! cred că trebuie **să clarifici câteva "etichete"** , în ce privește monarhia.

În interbelic , **monarhismul este un fapt incontestabil.**

Mai degrabă se poate vorbi de "**anti-carlism**" sau "**pro-carlism** " ;

și în orice caz, **aceste curente de simpatie sau adversitate nu poate fi pus exclusiv pe seama Coroanei**, ci el trebuie împărțit între **purtătorul ei și sfințici.**

Din acest p.d.v, **perioada 1930 - 1937 , este o serie pilduitoare .**)

" Vorbind de **izvoarele de neliniște și de agitare** cari tulbură acțiunea guvernului pentru refacerea țării , nu pot să nu amintesc de **unele noi tentative de subminare**

îndreptate **împotriva guvernului** și cari **nu se opresc nici la treptele Tronului .**

Voi stărui asupra acestor manifestări.

De un rând de vreme, **funcționează câteva oficine** care sistematic pun în circulație **zvonuri și legende** cu scopul de a crea **o atmosferă de confuziune în jurul Coroanei.**

" Lungă și variată este **seria acestor legende**

și inepuizabile resursele **imaginației autorilor lor.**

Când m-am înapoiat din străinătate [11- 15 iul., Paris] , acum câteva săptămâni,

în drumul de la frontieră către Capitală, **un fruntaș al vieții noastre politice [?]**

a venit să-mi spună **că are informații** potrivit cărora , **de acord cu Suveranul,**

voi face schimbarea Constituției pe cale de Decret , în iua de **1 august !**

Acest **zvon de nebunie** nu este un fapt izolat .

Sistematic se făuresc ,se colportează ,și apoi se popularizează < informațiuni >

și **< știri autentice >** , toate **perfid ticluite și meșteșugit vânturate** ,

formând la olaltă - **deformate de optica populară -**

o rețea de **< legende >** pe cât de **absurde** , pe atât de **înveninate .**

Da , sunt oameni cari și-au făcut o specialitate în a porni

campanii de defăimare împotriva Coroanei . Campanii interesate .

Autorii lor caută să-și refacă o popularitate pierdută ,

speculând **credulitatea , ignoranța și sensibilitatea** morbidă cafenelei.

Ei inventă și mistifică ; ei alterează zilnic realitățile și adevărul , și,

pentru a justifica lipsurile și păcatele lor în guvernare

ei au făurit legenda < forțelor oculte > .

Campanii infame , cu mijloace perfide, cu **scopuri inavuabile !**

Campanii de sfidare căci ele **violentează simțămintele țării !**

Campanii criminale , căci sunt făcute **cu scop de diversiune !**

Ideea monarhică....

"Este , poate, ceasul **să reamintim celor care au uitat-o ,**

că **ideea monarhică** constituie **temelia Statului nostru.**

Cu structura sa specifică, cu atâtea **tradiții primejdioase de instabilitate** , înapoi ,

și cu atâtea **dificultăți și amenințări** ,înainte ,

Statul nostru întregit nu poate dăinui fără așezământul monarhic.

În acest moment de dezvoltare istorică , **Statul nostru se confundă cu Monarhia** iar **eclipsa ideii monarhice** ar însemna **primejduirii unității Statutului ;** subminat de atâtea **forțe centrifugale** ,

liberate de **stavila de rezistență ce le constituie** **ideea monarhică.**

Replică- amenințare **lui Maniu și altor...**

" De aceea, **toate atacurile cari slăbesc** , direct sau indirect , **prestigiul sau autoritatea Coroanei, slăbesc prestigiul și autoritatea statului.**

Adevăruri fundamentale , care trebuie **împrospătate la începutul banchetelor** , în mintea celor pe care **îi orbesc patimile** , **rancunile acumulate sau durerile egoismului înfrânt** - [LD :sic ! fără predicat]

Le reamintesc în acest ceas, din locul de grea răspundere în care stau,

făcând atenți pe toți acei cari prin atitudine sau cuvinte ,

caută să creeze o atmosferă neprielnică Coroanei ,

că acțiunea la care se dedau îi face **complici cu vrăjmașii neamului nostru**

și că , în consecință , **reacțiunea guvernului împotriva lor,**

nu poate fi decât reacțiunea împotriva acestor vrăjmașii "

Monarhismul PNL ...

"Nu din **considerații subversive** izvorăsc hotărârile noastre ,

căci **noi ne slujim Coroana cu loialism, fără lingușire , cu devotament , fără slugărnicie.**

"Suntem cei care ne-am raliat cei din urmă la actul Restaurației ;

dar o dată raliați, noi înțelegem să ne slujim regele cu aceeași credință

cu care **înaintașii noștri și-au slujit** , o jumătate de veac, **pe cei doi Mari Regi** ,

de numele cărora se leagă **făurirea României moderne** .

Noi călcăm pe drumul **acelorași tradiții , împlinindu-ne cu pasiune datoria."**

Prevenire și represiune...

" În îndeplinirea acestei datorii , noi **facem apel** la întreaga suflare a țării,

să pornească **o acțiune necruțătoare** împotriva celor cari, pentru calcule mărunte și interesate, încearcă **să învenineze sufletul poporului nostru.**

Împotriva acestor otrăvitori trebuie mobilizate toate conștiințele românești ,

iar **partidul nostru** , care s-a identificat de-a lungul istoriei contimporane **cu țelurile Monarhiei** are datoria să pornească fără întârziere , **ofensiva împotriva cavalerilor defăimării ."**

" Guvernul , în ceea ce-l privește , va ști să-și împlinească datoriile.

Împotriva acestor noi semănători de ură ,

nu va ezita să aplice **toată rigoarea măsurilor de prevenire și represiune .**

Vom ști să asigurăm , astfel, **liniștea**, și vom continua **să ne realizăm programul. "**

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

---

12) Congresul provincial PNȚ , Vechiul Regat , 9 sept ..'34

("Adevărul" , an 48, 9 sept.'34 ; foto prezidiu ; foto aspect sală ;)

[LD : Congresul și platforma PNȚ din Vechiul Regat , nu ridică probleme organizatorrice ;

Mihalache - sprijinit pe Lupu, pe Madgaru - lansează **programul statului țărănist** .

Problemele delicate urmau a doua zi... la ședința CC pe țară ....]

/ Dascălii țărănismului /

Madgearu : PNȚ din vechiul regat , fuziunea cu PȚ-Lupu /

Ion Mihalache

/ Organizația PNȚ din vechiul regat /

/ Tăria PNȚ : unitate, disciplină, conducere , program /

/ Soarta PNL : pecetluită, apusul ! ; soarta PNȚ : răspunderea !

[-----]

I.Mihalache / 9 sept .'34

▣ Programul PNȚ

▣ Statul țărănesc

[LD : scriu aceste cuvinte înainte de a vedea ce a spus.

Mă gândesc cu cât interes am citit discursurile lui **Duca** , la elaborarea Programului PNL .

Mă gândesc și la discursul -program al lui **Tătărescu** din 23 august , de la Tg.Jiu.

O comparație între aceste **tipuri de șefi de partid** , este o imposibilitate .

Afară doar dacă nu traducem **țărănism = liberalism țărănesc demagogic !**

Cum a acceptat Maniu această alăturare ? Sau tocmai de asta , a acceptat !

Dar Madgearu ? Dar Gafencu ? dar atâția alții din PNȚ ?

Să fie o chestiune de ... imagine electorală ? Dar ...dacă greșesc ?

Cum să scriu eu despre acest dramatic - în fond - președinte de partid ?]

" Noi am dat dovadă cum înțelegem să alcătuim un program.

Aduc cele mai **călduroase mulțumiri** acelor dintre prietenii noștri

care și-au jertfit vacanțele ca să muncească așa cum au muncit .

Înțelegem ca , o dată chemați la conducere , să nu bâjbâim.

A mai fost o preocupare , ca **să încadrăm într-o unitate aceste soluțiuni.**

Căci **avem convingerea că statul liberal este în lichidare .**

Stat țărănesc !

Iar noul stat nu poate fi decât statul țărănesc.

Nu cade în sarcina mea și nici a congresului general să definească statul țărănesc.

Noi vom crea statul țărănesc și vom lăsa doctinarilor de mai târziu să-l definească.

Trebuie să studiem pas cu pas problemele și, ca oameni practici,

trebuie să fim gata să ne putem adapta realităților .

LD : vezi cum ironiza la început : **Au fost partide cari s-au condus cu < văzând și făcând >**

Satul- Orașul ...

" Noi nu suntem și nu putem fi împotriva orașelor , contra industriei .

Dimpotrivă, un stat țărănesc are nevoie ca un compliment organic

de o viață orășenească și industrială.

Un stat țărănesc , însă, va așeza statul pe bazele lui firești , sprijinindu-l pe grosul națiunii.

Să fie adică o piramidă cu vârful sus , nu cu vârful în jos.

Nu vrem un buget cu profit pentru unii și muncă pentru alții.

Vrem **îndestularea satelor** , pentru că din belșugul acestora se trage înflorirea orașelor.

Și mai vrem ca orașele să se îndestuleze cu elemente viguroase de la țară.

Industrie națională .... !

"Nu înțelegem să se spargă capetele venite de peste graniță [xenofobie violentă] ,

ci înlocuirea lor cu vrednicii fii ai satelor . Ca să rezolvăm problema ,

trebuie să creăm o **industrie cu adevărat națională.**

Ni se va spune: sunteți în paradox!

Prin noi înșine ...!

Ei bine, nu suntem în paradox și nu ne contrazicem. Când **celelalte țări se autarhizează ,**

noi nu ne putem dezarma singur , deschizând granițele pentru oricine și orice .

Deosebirea dintre noi și liberali este aceasta :

ei folosesc buget și taxe vamale pentru îmbogățirea câtorva dintre ei ,

pe când **noi vrem o industrie națională cu scopul de a folosi**

brațele naționale și materiile prime ale noastre .

Lichidarea analfabetismului ...!

Statul țărănesc îl înțelegem și prin ridicarea culturală a satelor și

lichidarea analfabetismului .

Purificarea administrației ...!

De asemenea , **vrem purificarea administrației , transformarea magistraturii .[?]**

Monarhie constituțională...!

Un stat țărănesc este și un stat monarhic -constituțional :

un stat în care **Coroana și națiunea colaborează armonic , direct ,
cu înlăturarea tuturor elementelor și influențelor [camarila , oculta !]
care nu au responsabilitate și cari împiedică guvernele constituționale
să aibă adevărata răspundere ."**

Mihalache / 9 sept '34

▫ **Partidul- guvernul - Carol II**

[LD : **of-ul** ex-ministrului de Interne **Mihalache** , devine **mobil primordial de luptă politică**.
El poartă numele de "**prerogativele națiunii**" și **este legitim**.

Corespunzând dezideratelor lui **Maniu** , el devine **principal obiectiv moral-politic al PNT**,
și va fi consacrat prin formula : **anticarlism - nu anti-monarhism ! - antidictatură**.

Acestui obiectiv, **Vaida** nu a vrut să i se alăture, provocând ruptura de PNT .

Pentru acest obiectiv, PNT va pierde , treptat , și **alți membri de marcă** .

Cum a fost el exprimat , argumentat , slujit, compromis, anihilat... ;

spre ce alianțe și metode l-au împins...;asta va alcătui **platforma sa de partid de opoziție** ,
până și după lichidarea regimului parlamentar pluralist .]

" Nu vrem **guverne responsabile** într-o țară unde **nimeni nu răspunde de actele lui** .

Evident , însă , că **un guvern trebuie să fie în situația de a-și asuma răspunderea** .

" **În ce mă privește** , acesta constituie un **punct esențial de program**

pe baza căruia **m-am ales** , căruia înțeleg să-i rămân credincios

și pentru care am avut **unanimitatea factorilor din comitetul executiv**.

Apartine comitetului executiv central

din care va trebui să iasă o atitudine unitară și disciplină completă.

" **În ciuda și desnădejdea adversarilor** partidului nostru,

cu toate **versiunile care au circulat** , și cu toate **socotelile ce s-au făcut** ,
pe baza acestor versiuni ,

când a fost vorba de o criză de regim [criza din mai, Averescu] ,

am reacționat cu o **desăvârșită unitate de acțiune** și ne-am spus răspicat cuvântul.

Avem tot respectul , tot devotamentul , toată iubirea pentru Rege.

Să avem însă curajul de a fi tot atât de zeloși pentru prerogativele națiunii.

Avem convingerea că , **vorbind în primăvară cum am vorbit** ,

ne-am câștigat mai mult respect decât dacă am fi procedat altminteri."

i.Mihalache / 9 sept.'34

13.) Victor Iamandi / Grup H / , discurs programatic, Focșani, duminică, 1 oct.'34

" Mișcarea H , în cadrul partidului liberal și în lumina doctrinei "

/ neoliberalism / monarhie constituțională / democrație / conștiința civică /

("Adevărul " , 2 oct.'34)

[LD :meritoriu în discursul lui Iamandi nu constă atât în explicarea **doctrinei neolibérale**

- la un banchet într-un oraș provincial ! -ci în faptul că **încerca să explice** acelor oameni

într-un **limbaj accesibil , esența lui**. Nu-mi pot imagina câtă eficiență putea avea discursul său.

dar , repet , **important era demersul**.]

La Focșani, s-a inaugurat **noul club** al partidului și a fost **sărbătorit Victor Iamandi** .
Iamandi /

▫ **Mișcarea H**

"Numai cei care sunt deprinși să vorbească sau sunt tiranizați de spiritul strâmt al

politicianismului demodat , **au văzut în acțiunea noastră calcule meschine și interesate** .

" **Steagul** ce l-am desfășurat reprezintă pentru noi **nu un divertisment** de circumstanță și

nici **un mijloc pentru revendicări personale**, ci **necesitatea de a răscoli**

energiile active ale partidului, de a le organiza și stimula.

"Dacă guvernarea liberală realizează punct cu punct programul partidului, este nevoie

și de **regruparea într-un ritm de ofensivă** dominante a **democrației liberale**.

" Care sunt țelurile urmărite ?

Neoliberalismul - ca rezultat nu al criticii aduse vechiului liberalism , ci ca **înfățișarea normală și firească a unei dezvoltări de ansamblu a tuturor instituțiilor veacului trecut** , în mijlocul **nevoilor sociale , economice și politice** ale societății în continuă mișcare .

Monarhia constituțională , ca **formă de guvernământ a statului democrat liberal** , iar **Coroana** ca **simbol permanent** al unității de funcționare a tuturor așezămintelor sale fundamentale și ca **factor esențial de echilibrare** , în spiritul voinței populare , a conducerii politice . "

Regimul democratic nu trece printr-o criză.

Ceea ce se petrece astăzi în unele state din Europa, este consecința unor **neajunsuri locale**. Este generalizarea preconceptută a **defectelor izolate** și a **anomaliilor unora din practicile regimului democratic**.

Democrația înfățișează , ea singura , **toate formele de guvernământ experimentate de-a lungul veacurilor** , **regimul de libertate** , în care **toți cetățenii își pot desfășura în voie activitatea lor**.

Nici o conștiință obiectivă nu poate contesta aceasta .

Democrația înfățișează o **superioritate** până la înălțimea căreia **nu se ridică nici una din teoriile** impetușilor reformatori de astăzi .

În zădar se străduiesc ei să prefacă în ruină **un patrimoniu moral și politic** dobândit prin **cea mai grea luptă** pe care omenirea civilizată a purtat-o vreodată.

Orice altă formă de guvernământ constituie **o negațiune a libertății** , pe care astăzi nimeni nu o poate primi .

" **Forța și fundamentul democrației** stă în faptul că **toate actele de guvernare sunt supuse controlului opiniei publice** .

precum și adevărului constat că chiar și **luptele dintre partidele politice** , **înlătură într-o măsură însemnată** , prin însăși existența lor , **erorile pe care , într-un regim de dictatură sau de tiranie, nimeni nu le poate opri . "**

Viața economică

" **Apologiștii absolutismului** învins definitiv acum 150 de ani , prezintă în mod fals și tendențios lucrurile , atunci când **spun că sub regimurile autoritare și despotice s-a dezvoltat o viață economică multumitoare** .

" **Crearea și organizarea bogățiilor** , precum și **împărtășirea avantajilor** corespunzătoare , de către pături sociale cât mai numeroase ,

sunt înfăptuiri care aparțin regimurilor democrației moderne .

Transformările economice și împlinirea **revendicărilor** în ultimii ani , s-au realizat în toată lumea **numai după întronarea regimurilor democratice** .

" **Lupta deschisă de socialism** , dacă n-a răsturnat **statul liberal și burghezia** , **a dus totuși la esențiale ameliorări în traiul maselor proletare** .

" Ne găsim prin urmare în fața unei **dezvoltări a democrației** care rămâne **singura formă de cârmuire capabilă de progres** . "

Neoliberalismul românesc

" **Mișcarea neoliberală** de acum câțiva ani , a fost **o tentativă teoretică** din care **n-a mai rămas nimic**.

Neoliberalismul nu avea nevoie de o formulare doctrinară specială , pentru că **el exista ca atare** și redezvoltase **progresând** în același timp cu **o întregă operă de reforme a partidului liberal** , realizată **treptat** în cursul ultimelor decenii.

" În această privință , **Constituția din 1923** , **este actul viu de precizare a neoliberalismului** .

Vict. Iamndi / 1 oct.'34

▣ Liberalismul social

[LD : fără să o mai spună , dar **măsurile acestea neoliberale** ... au un caracter destul de preventiv , de tip "socialist"]

Le-a vorbit despre **intervenționismul statului**, despre concepția nouă în privința **proprietății** care devine , din intangibilă ce era , **o funcție socială**.

Despre acțiunea de "**nivelare**" care s-a dus sub diriguirea **neoliberalismului**. Chestiunea socială a luat **proporții considerabile** în a doua jum.a sec. XIX, de pe urma **industrializării și mașinismului**.

Astăzi **inechitățile** ce le suferea muncitorimea **au fost înlăturate** iar **revendicările lor legitime au fost satisfăcute** .

Libertatea muncii, repaosul duminical, 8 ore de muncă, minimum de salariu , contracte colective, participare la beneficii, asigurări muncitorești - toate acestea au fost rezolvate sub regimul capitalisto -burghez , a cărui doctrină de bază a fost liberalismul evoluat .

Vict.lamandi / 1 oct.'34

▣ Stat neoliberal

Între liberalism , sub forma sa de continuă transformare , și națiune, există o desăvârșită armonie.

Oricât **liberalismul** ar fi , prin caracterul său inițial al ideilor sale , o doctrină universală, **- ca esență organică și ca aplicațiune rămâne național ,** pentru că **națiunea este singura unitate reală căruia omul nu i se poate sustrage.**

" În vremurile grele prin care trecem - **neoliberalismul român , ca doctrină , și partidul liberal, ca forță politică organizată ,** constituie **singurele temeieri de existență și de progres ale statului democrat și național.**

" E ușor de înțeles , în fața acestei situații de un realism tranșant , ce valoare poate avea **formula statului țărănesc ,** în care **unii din oportunism, și alții dintr-un primejdios daltonism politic ,** voiesc să vadă **un fel de panaceu al tuturor relelor** de care suferă România. "

Vict.lamandi / 1 oct.'34

▣ Anarhizarea ordinii publice

▣ Conștiința civică

Face apel la **conștiința civică**. **Avem prea mulți indiferenți .**

Altfel nu s-ar fi putut produce atâtea manifestațiuni puse la cale de **oameni fără răspundere** , care **a tulburat atât de mult** perioada de la război încoace .

" **Dacă păturile sănătoase ale clasei noastre diriguitoare ,**

ar fi ieșit din indiferența lor față de diversele încercări de **anarhizare a ordinii publice ,** n-am fi avut nici **asasinatul oribil de la Sinaia ,**

nici atâtea alte **manifestațiuni primejdioase ale unor aventuri.**

" **O trezire a tuturor conștiințelor oneste** din această țară , **o mobilizare a tuturor forțelor** de creațiune, **se impune** , în acest ceas de adevărată răscurce istorică , fără nici o întârziere .

" În ce ne privește, ne găsim de mult pe acest drum al **ofensivei împotriva răilor "**

Victor lamandi / 1 oct.'34

14.) Octavian Goga, "**Schimbarea Constituției !**" , 8 nov.'34

(rev." Parlamentul Românesc " , an VI, nr. 181-184 , 8 nov.'34 , p. 63-64)

(Foto medalion, semnătură autografă)

"**Continentul** a intrat astăzi într-**o perioadă de largă revizuire**

a unor **percepte de cugetare politică** moștenită de la generațiile anterioare din vremuri care , la rândul lor, răscumpărate cu mari jertfe , au fost socotite ca un pas înainte pe calea progresului .

" **Principiile sănătății** caută să-și facă drum **pe deasupra fenomenelor morbide** .

De la început , **ravagiile bolșevismului** răspândit cu profunzime de către adepții convingși sau închiriați ai **Moscovei** , au trezit **o protestare împotriva tendințelor internaționaliste** .

Goga / 8 nov.'34

▣ **Ideea națională**

[LD : nu este nici nouă , nici surprinzătoare , atitudinea lui Goga.

Dacă s-a vorbit de o inconsecvență a sa (cu pactul de la Ciucea și colaborările lui...) ea a fost trecătoare și omenească . Dar era fatalmente sortit să devină **naționalist** , în noile condiții . Așa cred eu . Și dacă la aceasta i s-au atribuit și **contaminări mussoliniene sau hitleriste** , ele nu diminuează ci confirmă și întăresc "**cariera**" lui naționalistă .

Dar este de remarcat că **naționalismul lui Goga** este contrapus ...

internaționalismului bolșevic ... ceea ce schimbă puțin unghiul de analiză . Nu-i așa ?!]

" **Ideea de patrie** , sprijinită pe **diferențierea etnică** ,

într-o Europă ale cărei frontiere după războiul recent s-au tras pe principiul național ,

s-a sălășluit cu mai multă putere ca oricând , **în conștiința publică** .

Popoarele și-au dat seama că toți acei care vor **să dărâme granițele**

cu gândul de a ucide specificul național ,

sunt sau visători inconștienți , buni pentru casele de sănătate ,

sau destructori cu program , pescuitori în ape tulburi , buni de pușcărie ,

ca dușmani ai societății .

" În măsura în care s-au întezit **agitațiile ucenicilor lui Lenin** ,

sentimentul tradiționalist a câștigat în suprafață și în adâncime .

Astăzi , continentul e mai mult de cât oricând **retranzat după Evanghelia Naționalismului**

activ și creator , care consideră **unitatea etnică drept baza de căpetenie a existenței de Stat** .

Nici o dată acest adevăr etern n-a fost **legitimat** cu mai multe argumente ,

nici o dată nu s-a plămădit ca astăzi o **forță mistică** mai rodnică și mai hotărâtoare

pentru destinele omenirii . "

O.Goga / 8 nov.'34

▣ **Eclipsa democrației**

[LD : de data asta , fără nici un echivoc : **contra democrației** , **contra libertății absolute** , **contra partidelor** , **contra parlamentului** , **contra constituției** .

O pornire de distrugere a eșafodajului democratic , în toate structurile și mecanismele sale .

Era noul crez politic al lui Goga . O înregistrăm , o etichetăm și gata .

Ar fi ușor dar nu este nici suficient și nici drept .

Respins , **ironizat** , **contracarat** , **minimalizat** , de ceilalți oameni politici , din tot spectrul politic ; devenind **ținta atâtor contestări politice** , **parlamentare** , **gazetărești** , în epocă și mai târziu - fiind întrecut , ca țintă , doar de Cuza și Codreanu -

ideile lui Goga (nu discutăm cât de originale !) **vor face carieră** , îi vor deschide poarta guvernării , **vor fi îmbrățișate de colaboratorii lui Carol II** (ex democrați din toate partidele) .

iată de ce nu putem trece prea ușor peste ideile lui Goga .]

" **Dar o dată cu redeşeptarea ideii naționale** , **a apărut și eclipsa democrației** ,

dovedită **o rețetă neputincioasă** în vâltoarea postbelică .

Viața de Stat , devenită mai complexă și cerând soluții grabnice dictate de un spirit de

competență , **nu mai putea fi diriguată după uzate tipare anacronice** .

În mod firesc , **vechea concepție democratică s-a perimat** ,

ca orice **abstracțiune** legată de un anumit timp și determinată de anumite împrejurări .

Cu deosebire **parlamentarismul** practicat în **veacul al XIX-lea** , transpus în situația nouă ,

a apărut demodat și inoperant .

Cum puteau fi înfrânate tulburările masselor , ai căror demagogi răscoleau **valul anarhiei ?**

Cum se puteau stăvili , **sub regimul libertății absolute** , **răsvrătirile mulțimei** ,

adeseori puse la cale de către străini , cu bani de peste graniță ?

Cum era în stare o țară pulverizată în partide , care se paralizau reciproc ,

să-și pună la contribuție energia integrală , **pentru a scăpa** din ghearele desmățate ale

pericolului bolșevic de import și pentru a face față exigențelor de după război ?

Cum se putea guverna , fiind **guvernele la discreția capriciilor parlamentare** , lipsite de independență, de stabilitate, de prestigiu și de putere ?

" **lată întrebări** care s-au ridicat la suprafață pretutindeni, preparând conștiința cetățenească pentru **reformele descătuse de străvechea ficțiune democratică** ."

Goga/ 8 nov.'34

▣ Parlamentul

[LD : pentru un om politic care fusese **implicat în toată această mașinărie politică**

- parlament , partide, alegeri, guvernare , ministru de interne -

atacul lui Goga frizează cinismul. Un asemenea limbaj , putea merge la un tinerel abia lansat în viața politică , sau la ACCuza , care persevera cu aceste opinii.]

"**lată trista noastră istoria contemporană** - spune undeva pe drept cuvânt

unul din inovatorii politici străini - s-ar putea zice că două forțe

n-au putut fi echilibrate niciodată :

când e legislativul care domină supunându-și forța de guvernare ,

când este executivul , care reacționează substituindu-se complet celeilalte puteri.

Ce e mai rău însă e constatarea pe care ne-o dă experiența că,

dacă vrei să muncești pentru țară , fiind la guvern , **trebuie să pui Constituția la o parte** .

Acest adevăr potrivit oricărei consolidări de stat ,s-a resimțit în toate părțile ,

îndrumând gândirea politică sub categorice transformări constituționale.

Mașina Statului însuși, cum își duce scârțâitul de la o zi la alta ?

Parlamentul

Puterea noastră legislativă , mai întâi, din ce derivă ea ?

Expresii ale democrației sacro-sancte , **corpurile legiuitoare** sunt, se știe,

rezultatul presiunii guvernamentale , de o parte, **ale agitației nesăbuite**, de alta .

Alegerile ...

Corupția e apanajul consacrat al marilor biruințe electorale,

iar minciuna e ritualul consacrat al demagogiei ,

cu atât mai brutal , cu cât se adresează unor condiții de viață mai primitivă .

Bietul nostru elector pe subt **câte furci caudine** își plimbă conștiința lui zdrențuită până la primitoarea urnă.

Numărul voturilor și numărul leilor , iată **o ecuație simplă a democrației românești** .

Îndrăznesc să afirm că **o alegere generală** pentru Cameră și Senat în țara noastră , sub raportul moralității publice și al siguranței de stat ,

echivalează cu o reală catastrofă națională . [-----]

Parlamentarii...

Cântăriți de asemenea **nivelul intelectual -moral al celor 700 de deputați și senatori** ,

pe care **fiecare partid** care guvernează **trebuie să-i mobilezeze dintre adepții lui** ,

adăugați de asemenea și **suma pe care o reclamă** întreținerea acestui **batalion de lux** al apărării noastre naționale.

Principiul competenței e scula cea mai netrebnică în atelierul democrației . [-----]

Goga/ 8 nov.'34

▣ Schimbarea Constituției !

▣ România Românilor !

" **România trebuie să se încadreze într-o ordine nouă de simțire creatoare** , dacă vrea să trăiască.

Până atunci , **răsună zadarnic toate programele**.

Toate teoriile de salvare nu sunt decât **povești la căpătâiul unui bolnav**.

România e bolnavă ; pe ziduri putrede nu se poate croi o casă nouă .

Catapetasma așezării noastre de Stat **e un anarhism**.

La armatura morală a altora nu se poate răspunde cu **puștile de cremene ale democrației** românești. De aceea, într-o lozincă se concentrează toată hotărârea noastră dâră și

nestrămutată : **SCHIMBAREA CONSTITUȚIEI ROMÂNEȘTI
PENTRU A ÎNTEMEIA ROMÂNIA ROMÂNILOR "** Octavian Goga (autograf)

15.) ACCuza :Statul Românilor.Constituție românească , 8 nov.'34

(rev , an.VI, nr 181-184, 8 nov.'34)
(medalion foto , semnătură autografă ;vinieta - politicieni -marionete , trași de sfori)

" Ar fi numai o banalitate să amintim , ce s-a mai spus : că și **cuvintele au viața lor. Viața realităților** , pe cari sunt chemate să le exprime , și cari se prefac și se schimbă . Aici este vorba de Stat .

Ieri - sunt acum aproape vreo trei sute de ani - un Rege al Franței ,
" **Marele Rege** " a putut zice : " **STATUL SUNT EU** "

Azi - oare cine ar putea să conteste **adevărul elementar al timpului nostru** :
" **STATUL E NAȚIA** " **Dar ce este Nația ? Ce este Statul ?**

ACCuza / 8 nov.'34

▣ Nația

▣ Statul național

[LD : cea mai lungă definiție pe care am întâlnit-o despre națiune. Și -a pus în ea toată doctrina .]

" **Nația** este **totalitatea indivizilor de același sânge sau rasă , cultivând același pământ**, formând , prin coeziunea lor naturală, spontană, **aceeași ființă colectivă** , cu **economie și organe proprii** , care sunt **clasele sociale și Statul** , cu **aceleași istorie și tradiții** , cu **aceleași interese prezente** și cu **aceleași aspirații de viitor** , **ființă care se păstrează din instinct** , până ajunge la **conștiința de sine** și la **voința de a fi** , în întregime , ea însăși , dar care , în toate timpurile **își afirmă naționalitatea** sa, a cărei expresie imediată este **limba , religia , dreptul , arta , literatura , știința**, **dovedind** astfel, că există **o lege naturală a naționalităților** , ca putere creatoare a culturii umane , **prin realizarea ei supremă : binele, adevărul și frumosul** , în forme originale. "

Din această definiție exactă rezultă :

STATUL , CA ORGAN AL NAȚIEI, NU POATE FI DECÂT NAȚIONAL.

" **Misiunea statului național este dezvoltarea puterilor nației , ca ființă care l-a creat, ca ea să devină-** pe pământul ei ,pe deplin stăpânit de dânsa - **o putere creatoare a culturii umane .**

Ca expresie a însușirilor caracteristice **ale sângelui sau ale rasei sale** , pe care în primul rând **Statul are datoria să o cultive și să o păstreze fără amestec.**

" Dar se va zice : **Au fost și state cari n-au fost naționale .**

Da, au fost. De aceea s-au desfăcut .

A fost Imperiul Turciei : s-a desfăcut în **regatele naționale** ale Greciei, României, Serbiei, Bulgariei, Albaniei .

A fost Imperiul Austro-ungar : s-a desfăcut în **statele naționale** ale României Mari, Poloniei, Iugoslaviei, Cehoslovaciei, Ungariei , Italiei .

Conglomeratele nefirești - nesocotind legea naturală a naționalității - s-au desfăcut în componentele lor naturale . Reconstituite ca nații unitare . Așa va fi oricând .

Căci națiile nu au rațiune de a fi decât ca nații libere , stăpâne pe destinele lor , pentru că **numai astfel ele își pot îndeplini misiunea lor culturală .**"

ACCuza / 8 nov.'34

▣ Constituția Română

▣ Statul național Românesc

Când zicem libere , **zicem :**

ELIBERATE DE ORICE MĂRGINIRE A PUTERILOR LOR , DE CĂTRE STRĂINI. "

" Aici se pune problema - marea problemă ! - a Nației românești și a Statului român.

Constituțiunea română de la 29 martie 1923 , zice :

" Art. 1. Regatul României , este un Stat național, unitar , indivizibil "

" Național " - al cui ? Se înțelege: național al Românilor .

Constituțiunea zice :

" Art.3.. Teritoriul României nu se poate coloniza gintă străină "

" De gintă străină. Se înțelege : alta decât națiunea Română .

Constituțiunea zice :

" Art. 33 .Toate puterile Statului emană de la națiune , care nu le poate exercita decât numai prin delegațiune. "

"De la care națiune ? Desigur : de la națiunea Românilor.

Care singură poate exercita aceste puteri.

Constituțiunea română , așa dar , consfințește adevărul elementar al statului național ,

care nu poate fi decât : STATUL NAȚIONALILOR"

ACCuza / 8 nov.'34

▣ **Constituția Română = Constituția jidanilor**

▣ **Contradicția fatală.**

" **Dar** aici intervine o gravă contradicție a Constituției române , care în altă parte spune :

"Art. 133. Se ratifică decretul -legi :

No.3902 , din 29 decembrie 1918, publicat în Monitorul Oficial No. 223 ,

din 30 decembrie 1918, provine la acordarea drepturilor cetățenești ;

No.2.085 , din 28 mai 1919 ... privitoare la încetățenirea evreilor

cari locuiau în Vechiul Regat .

De asemenea se ratifică și toate Decretul-legi de încetățenire individuală ,

cari s-au făcut înaintea decretelor specificate mai sus ;

Evreii , locuitori din Vechiul Regat , cari nu-și vor fi regulat încetățenirea ...

vor putea face declarațiunile de încetățenire ... în termen de trei luni

de la promulgarea acestei Constituții "

" Vrea să zică : STATUL ROMÂN , NU MAI ESTE STATUL ROMÂNILOR,

CI STATUL JIDANILOR : CU DREPTURI DEOPOTRIVĂ ÎNSCRISE ÎN CONSTITUȚIUNE .

Aici este conștrazicerea fatală :

NAȚIA ROMÂNEASCĂ NU SE MAI POATE DEZVOLTA ÎN TOATĂ

DEPLINĂTATEA ȘI LIBERTATEA , CA PUTERE CREATOARE A CULTURII UMANE

PE PĂMÂNTUL EI : ROMÂNIA .

Întreb : Este cineva - cunoscător al Legilor naturii și al faptelor istoriei - care să creadă că

o asemenea stare de lucruri , mai poate să dureze ?

Aș fi foarte fericit să-l văd pe acela , cu argumentele lui. Ca să le putem discuta .

În ce mai privește , **mențin și aici ceea ce am spus cu mulți ani înainte :**

O NAȚIUNE E UN PĂMÂNT .

Ea singură are dreptul să se dezvolte pe pământul pe care e așezată de la început ;

pe care îl muncește ; pe care l-a apărut , în decursul veacurilor ,

și continuă să-l apere cu sângele său.

Cine - în România ? ROMÂNII !

Atunci : **ce poate să fie statul român ? STATUL ROMÂNILOR**

Dar cu Constituția actuală - ce să facem ?

Să facem să fie și ea CONSTITUȚIE ROMÂNEASCĂ ! "

ACCuza / semnătură autografă / 8 nov-'34

16.) Al.Vaida - Voevod, declarații politice , Timișoara , 13 nov.'34

("Universul" , 15 nov.'34)

Al.Vaida -Voevod - șeful PNT pe Ardeal -participă la **adunările comitetelor de județ** din Severin și Timiș -Torontal.

La Timișoara a binevoit să răspundă unor gazetari :

-Ce părere are de vânturarea , iarăși, a unui "**guvern național**" ?

Vaida / 13 nov.'34

▣ **Guvern național ?**

[Foarte simpatică mușcătura lui Vaida la adresa lui Iorga și Goga !

Mă mir cum n-a spus ceva și de Titulescu ! În orice caz, sunt și eu de acord cu el ,
, din varii motive, că "**guvern de uniune națională**" nu se putea realiza în România !]

-Vaida : Nu este contra unui guvern național , dar crede că **nu va fi nici o dată realizabil** ,
din cauză că **la alcătuirea lui o să se angajeze** , iarăși , **oameni ca istoricul neamului,**
dl Iorga, și poetul Goga.

" **Eu fac politică , și nu poezie ca dl Goga**, pe care nu l-am înțeles nici o dată.

Nu l-am înțeles nici în literatură pe d. Goga , decât atunci când i-am citit primul volum.

Eu am avut în politică o conduită , din cauza căreia **am avut să trag** de multe ori
consecințele; totuși, **n-am cedat** nici o dată **principiilor** de care sunt călăuzit .

[---- cum a căzut el de la guvern ----]

" **De aceea nu mă împac eu cu un guvern național "**

Vaida / 13 nov.

▣ **Cauza căderii guvernului Vaida**

▣ **Protejarea muncii naționale .**

[LD : și dacă , totuși, Vaida are dreptate ? !

Și dacă totuși presa de stânga făcea prea mare gălăgie ? ! Hai , răspunde !]

Când era prim-ministru, alarmat de **sute de mii de cereri ale tinerilor ingineri români**

și a altor **elemente de valoare** , cari **i s-au plâns că somează** din cauză că ,

pentru ei, **portile industriei naționale le sunt închise,**

a dat dispoziție să se facă **o statistică discretă** în această privință.

Rezultatul aflat a fost dezastruos , **pentru elementul românesc.**

Spre a evita turburările sociale ce decurgeau dintr-o atare stare,

a dat , în calitate de prim-ministru , o **Circulară secretă** către **150 de directori**

ai **celor mai mari întreprinderi** din țara noastră, pe care **i-a rugat frumos**

" **să fie atât de patrioți și inteligenți și să evite consecințele** ce pot decurge

din **gruparea românilor muritori de foame** , în țara lor "

" Cum n-ați răspuns dvs - căroră nu v-am trimis nici o circulară - tot așa **nu mi-a răspuns**

nici unul din cei 150 directori și mari magnați ai capitalului românesc.

" **N-am primit iarăși nici un cuvânt de observare** de la vreo unul din ei ,

asupra **datelor îngrijorătoare** , cari fuseseră **stabilite de statistica** ordonată de mine .

A doua zi , însă, **toate zierele** , cari se **intitulează de stânga** , democrate și naționale,

m-au atăcat , făcând **larmă și în presa din străinătate** ,

și **provocând căderea mea de la guvern .**

Mă mândresc cu aceasta . Statisticile întocmite din ordinul meu,

au fost **utilizate de d.Goga în Parlament și republicate în " Țara Noastră "** ca reclamă .

Vaida / 13 nov.

▣ **" Stânga " - " Dreapta " ?**

▣ **Stat țărănesc !**

[LD : sunt în mare măsură, și la această capitol, de acord cu Vaida .

Zgârcit la vorbă , de obicei, mucalit și " de modă veche" ... **naționalistul omagiat altă dată** ,
se vedea , acum , **taxat cu fel de fel de etichete .]**

" Dvs , d-lor gazetari, ați copiat niște clișee din străinătate , **v-ați franțuzit , citiți englezește** ,

nemțește, ați adoptat din vocabularele străine acea politică de stânga, sau de dreapta, în care căutați să încadrați întreaga politică a țării noastre, și care nu se potrivește de loc cu realitățile noastre sociale.

" Noi suntem, d-lor, un popor de țărani, 80% din populația țării muncește și susține tot aparatul de stat. Avem obiceiul urât de a copia legile străne că doar suntem Belgia Occidentului.

Am copiat până și legea protecției iepurilor de casă .

" Noi nu trebuie să ne luăm după clișeele politice de dreapta sau de stânga, ci trebuie să căutăm să descoperim care este metoda cea mai bună pentru a guverna un popor de țărani, care nu este țaran francez, englez, german, sau elvețian, ci țaranul nostru, așa inteligent cum l-a lăsat vitregia soartei. "

Al.Vaida -Voevod / 13 nov.'34

[Guv. Tătărescu](#) .Legislatura PNL . Sesiunea a II-a ordinară . 15 nov-'34- 20 apr.'34

17.) C.Leanca (PRȚ) , discurs la mesaj , _____ , 29 nov.'34

(DAD, MO 5 , șed. din 29 nov.'34 , p. 49-50)

[LD : discurs radical țărănist , frustrant , a unui om , poate , de bună credință , dar cu o **mentalitate narodnic -steristă**. Un **țărănist -marxist** , fără s-o știe și să o spună .

Pentru el , **toate partidele românești sunt străine de interesele " neamului " , nu sunt legitimate să conducă țara , nu urmăresc decât puterea și interesele.**

Întru cât Grigore Iunian era liderul intereselor "maselor populare" , acest lucru nu-l mai spune.]

/ **Sistemul** de partide din România / **rotativa guvernamentală** /

/ **PNȚ** - partid care s-a îndepărtat de ideal și de masse /

/ **PNL** .Gh Brătianu , liberalismul - depășite de istorie /

/ **LANC** -Cuza ; PNA -Goga - partide rasiste /

/ **Liga Argetoianu** - nu ! /

/ **PRȚ- Iunian** - partid cu ideal, cu misiune /

Tradiția basarabeană - tradiția autentic țărănistă /

/ Nu va vota **Răspunsul la Mesaj** / **Vezi doc. integral la [fișier PTR](#)**

18.) C.Petrescu -Ercea , discurs la mesaj / Locul și rolul Parlamentului / , 30 nov.'34

(DAD, MO 6 , șed. din 30 nov.'34 , p. 61) Doc. integral - **fișier PNL**

[LD : un liberal pătruns de **necesitatea, importanța și rolul** pe care trebuie să-l aibă

Parlamentul ca putere în Stat : **putere legislativă și putere de control** .

Simplu, clar , motivat , convingător.

Foarte judicioase sunt observațiile lui privind **ponderea prea mare dată vieții partidelor și chestiunilor personale , în detrimentul operei de legiferare și de control parlamentar**

Chiar dacă dezbaterile parlamentare sunt un izvor foarte bogat cu privire la partide

- avantaj pentru cercetarea istoricului -mărturisesc că sunt de acord cu el.

O pledoarie superbă,ca partidele să-și intre în rolul normal din sistemul democratic , parlamentar.

Despre acest Petrescu -Ercea , până acum , nu știu mai nimic.]

/ **Legiferomania** : demoralizarea magistraturii ; compromiterea justiției /

/ **Scăderile parlamentarismului** : opera legislativă și controlul parlamentar /

/ Criticile parlamentarismului : **curente dictatoriale ; curente de imitație** /

/ **Virtuțile parlamentarismului** /

/Parlamentarismul - imperativ al democrației /
/Parlamentarismul - fundament al istoriei moderne românești /
/parlamentarismul - rațiunea de existență a partidelor politice /

19.) Leon Scridon (PNA) , discurs lamesaj, / Stat național, autoritar, moral , 4 dec.'34

(DAD, MO 8, șed. din 4 dec.'34 , p. 82-83)

[LD : Goga lipsește din parlament, deși este în țară. Mesajul său este transmis de **Leon Scridon Fără echivocuri**. Motivat prin **starea internațională** (germenul conflagrației mondiale) și **internă** (anarhie, conspirații , demagogii) : **antidemocrație , autoritate , ordine , guvern de mână forte** . Altfel, spre deosebire de tonul discursurilor electorale, și a acțiunilor propagandistice din țară - de care ziarele nu încetau să alarmeze opinia publică - Scridon recunoaște guvernului oarecare realizări, și nu este deosebit de agresiv în limbaj. dar , pe un ton ultimativ, **respinge Răspunsul la Mesaj**, cerând **revizuirea Constituției**, și **instaurarea regimului** preconizat de PNA]

[-----]

" **Suntem amenințați în propria noastră existență , dacă nu luăm măsuri de apărare . Noi apărăm aici , convingerea noastră fermă , repetată ca un avertisment în atâtea rânduri , că numai întărirea ideii de autoritate , care să țină în frâu tendințele anarhice și numai înstăpânirea unei guvernări de mână tare care să stârpească pentru totdeauna cuiburile conspiratorilor , sunt în stare să asigure consolidarea Statului în cadrul unui regim de ordine, fără de care nu se poate închipui o epocă de înfiripare și de consolidare națională ."**

[-----]

Scridon / 4 dec.'34

▫ Așa- zisa democrație... versus

▫ Ideologia și programul PNA

" Prefacerea pe care o dorim și o căutăm **nu se va realiza nici o dată** , cu mijloacele prea cunoscute și atât de repede învechite ale așa - zisei democrații de la noi.

Aici nu se mai cere o schimbare de regim, ci **o radicală transformare de ideologie**.

Nici o îmbunătățire nu va fi posibilă , fără **înlăturarea definitivă a demagogiei**

care a zăpăcit atâtea capete , și fără **înmormântarea** deplină a aceluia **cult al electoralului** care pune necurmăte **obstacole de-a- curmezișul unei guvernări active**.

" **Partidul Liberal** de la 1918 încoace , prin întreaga lui activitate ,

a alimentat la rândul său această demagogie, practicând deopotrivă **cultul electoralului** , cu teama nemărturisită ca nu cumva să se dea bătut

în această **luptă de concurență pe frontul votului universal**."

" Noi , **în ceea ce ne privește** , suntem în largul nostru să tragem concluzii

din păcatele pe care le vedem desfășurându-se înaintea noastră ,

căci **pe deasupra tuturor fluctuațiilor de popularitate** ,

înfruntând toate riscurile risipite în jurul urnelor,

ne-am propovăduit credința noastră în cele trei mari principii mântuitoare

pe care nădăjdum să le ducem la biruință :

ideea națională, ideea de autoritate și ideea morală .

" **Iată trepidul vital al existenței noastre românești** ,

înaintea căruia **vor trebui să se subordoneze toate celelate concepții doctrinare**

și vor trebui **să se închine toate celelate interese particulare** , oricât ar fi de respectabile "

[-----]

" **Pe drumul pe care am orbecăit până acum, nu se mai poate merge.**

La o viață nouă, **se cere o haină nouă.**

Noi nu vedem putința de renaștere a României de astăzi

fără o schimbare temeinică a așezărilor noastre constituționale.

" De aceea, în așteptarea marilor prefaceri, care să consacre faptul istoric al învierii noastre naționale , mărturisim deschis că **nu mai așteptăm nimic de la metodele folosite până acum.**

" Partidul Național Agrar declară, prin urmare , că nu poate vota Răspunsul la Mesaj "

Leon Scridon / 4 mart.'34

20.) Ștefan Mihăescu (PNT) , discurs la mesaj , 5 și 8 dec.'34

Victor Iamandi - intervenții polemice.

(DAD, MO nr.9 , din 5 dec, p. 112- 116 ; MO nr. 10 , din 8 dec., p. 139-142)

[LD : Ștefan Mihăescu încadrează **economia social-organizată** , în **Statului țărănesc național** , pe care PNTJ năzuia să-l făurească.

Nu știu dacă **discursul său a avut girul conducerii PNTJ** ,

Sentimentul meu este că , în prima zi a discursului , argumentarea lui ținea să-l denumească **comunism evolutiv** ,

După trei zile, etichetarea respectivă dispare ... luându-i locul etichetarea de **conomie social -organizată** , în cadrul **statului țărănesc național** .

Reușește, în final , să facă oarecare ordine în aceste concepte

Atenție la delimitarea de celelate formule de stat - liberal, neoliberal, comunist, dictatorial -

și , remarcabil , felul cum stabilește alăturarea celor două trunchiuri ,

țărăniștii -prin delegare -intelectuali plecați din lumea satelor

și **ardelenii** - prin experiență - căliți în lupta națională.

Colorările, supratitlurile, sublinierile , semnele, îmi aparțin .]

Document integral - **fișier PNT XI**

/ **Intervenționismul** de stat : liberal- neoliberal -comunist /

/ Politică intervenționistă : liberal - neoliberal -eficient /

/ **Proprietatea particulară individuală** , libera concurență- evoluție /

/ **Comunismul rusesc - Comunismul evolutiv - perspectivă** /

/ Progresul prin mașinism și tehnică / Reducerea zilei de muncă : 12- 8- 4- 2 /

/ **Comunismul rusesc** - Stânga intelectuală - **Comunismul evolutiv** /

/ Producția națională românească /Repartiția venitului național /

/ **Statul Țărănesc Național =Statul național social -organizat** /

/ Dirigismul de stat / Munca românească /

/ **Statul Țărănesc Național** vis-a vis Stat liberal / stat neoliberal / stat comunist / stat dictatorial

(de stânga și de dreapta)

Șt.Mihăescu / 5 dec.'34

▣ **Comunismul rusesc**

▣ **Stânga intelectuală**

▣ **"Comunismul " evolutiv...**

[LD : nu contează că este o **simplă șuetă parlamentară** ; că în parlament mai rămăseseră vreo 20 de oameni .. Importantă este **existența problemei, lansarea întrebărilor** ....

și faptul că ea se putea discuta liber ...]

-**Iamandi** : În Rusia cel puțin s-a încercat , pentru experiență , **s-a comunizat** și s-a ajuns...

-**Mihăescu** : Cu forța ...

-**Iamandi** : Desigur. Atunci **nu-l cunoști pe Marx**. Dvs știți că **Marx recomandă**, pentru perioadele de tranziție, **dictatura proletariatului**. Nu se poate altfel.

Este o formulă absurdă , dar, în sfârșit, pentru că **această absurditate s-a realizat** , **trebuie să constatăm faptele**.

-**I.Hudiță** : O formulă.

-**Iamandi** : Este o formulă. Nu știu însă dacă în Rusia comunismul mai este

în forma lui inițială. Acolo s-a făcut experiență .Nu știu însă dacă acolo, s-a ajuns la formula de fericire pe care o recomanzi d-ta; să-ți spun drept ,eu nu am auzit până acum această teorie ...

-Mihăescu : Nu se poate face o comparație între ce este în Rusia și ce am susținut eu. Eu am spus că **nu sunt de părere să facem o experiență de comunizare, ca în Rusia. Comunizarea, eu cred că va putea veni mai repede , prin progresul tehnic, decât prin dictatura proletariatului...**

-Iamandi : Marx spunea că în 10 ani, **societatea capitalistă se va prăbuși. Dar au trecut de atunci de 7 ori 10ani, și societatea capitalistă nu s-a prăbușit ...**

-Mihăescu : **Eu nu pot fi făcut vinovat de ceea ce spunea Marx...**
Într-o țară mixtă, cum este America ... țară unde industria și agricultura -- [dă cifre, privind orele de muncă, nr. de șomeri, de fermierul american, cum este îmbrăcat, cum trăește ... etc etc ...]

Șt.Mihăescu / 5 dec.'34

[dă cifre, privind orele de muncă, nr. de șomeri, de fermierul american, cum este îmbrăcat, cum trăește ... etc etc ...]

-ACCuza : Concluzia ?

-Mihăescu : " **Concluzia este următoarea : nu prin bombe revoluționare trebuie să urmărim noi comunismul . Eu am credea**

- și acei intelectuali mulți din țara noastră și foarte mulți în alte țări care își irosesc energiile să pregătească aceste bombe revoluționare și fac multe crime și multe măceluri

și îndură și multe suferințe și ei și semenii lor ; acești generoși , care cred că salvarea și fericirea omenirii va veni de la comunism , să părăsească subteranele de conspirație și

să se mute în laboratoriile luminoase ale științei , pentru că la comunism se va putea ajunge mai repede prin evoluție , decât prin revoluție ,se va putea ajunge prin muncă pusă în serviciul tehnicii și științei.

-V.T.Prelipceanu : Dle Mihăescu , **acesta este punctul de vedere al Partidului Național -Țărănesc ?** Vedeți, este un lucru foarte important, pentru că **dvs întrevedeți un viitor comunist .**

-I.Hudiță : Dle Prelipceanu, **Partidul Național -Țărănesc este foarte mare , și toate opiniile sunt libere...**

-Mihăescu :Dle Prelipceanu , d-ta înțelegi foarte bine că **acestea sun discuții teoretice și nu pot constitui puncte de program pentru un partid de guvernământ ...**
[cere și obține amânarea discuției , prin lipsă de forum...]

peste 3 zile ... continuă și adâncește ideile avansate.[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▣ **Stat țărănesc ?**

[LD : chiar dacă întortochiat și confuz, Mihăescu ajunge, totuși, să schițeze câteva componente ale aceluia preconizat **stat țărănesc** , pe care alți național-țărănești nu au făcut-o până atunci.

Așa că ... iată-l făcându-și datoria față de partidul în care s-a înregimentat, parcă... după o imaginată tragere de mânecă din partea colegilor ...]

" **Dacă actualul intervenționism de stat este destinat prăbușirii , înseamnă asta că economia noastră va evolua spre economia liberală clasică ?**

Nicidecum ! Acest lucru nu este nici posibil nici de dorit [-----]

Dar dacă proprietatea individuală , care stă la baza capitalismului clasic, nu mai este așa de necesară, asta înseamnă că economia noastră se îndreaptă spre o economie comunistă ?

Nicidecum ! Acest lucru nu este nici cu putință și nici nu este înțelept !

Nu este cu putință să ne îndreptăm spre economia comunistă ,

deoarece statul nostru este un stat de țărani.

ținând cu misticism , fiecare, la bucata lui de pământ,
așa că ar trebui eforturi și suferințe enorme
pentru a-i face să renunțe la proprietatea individuală.

Dar aceasta nu este nici înțelept , deoarece România este o țară mică,
căreia nu-i este permis să facă experiențe sociale așa de îndrăznețe ,
cum este experiența comunismului. Să așteptăm rezultatele experienței rusești !
Nu este înțelept și pentru un alt motiv : pentru că eu am credința că
omenirea va ajunge la abolirea proprietății individuale, mai degrabă prin evoluțiune,
decât pe cale de revoluțiune.

" Am credința că dacă progresul economic și tehnic va continua cu ritmul de azi,
abundența bunurilor și produselor va fi în curând așa de mare ,
încât proprietatea individuală nu va mai fi dorită nici de continuitate, nici de individ.

" Am credința că fericirea pe care unii o așteaptă de la comunismul revoluționar,
o vom avea mai degrabă de la evoluțiunea creatoare a științei și tehnicii.

De aceea eu cred că economia noastră națională
nu se îndreaptă spre o economie comunistă revoluționară. "

[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▫ Stat național social-organizat

[LD : Mihăescu ajunge aici la o combinație sui-generis ,
în care este greu să mai afli definirea statului lui ! dar , interesant este !]

Care va fi această formă ?

Pentru asta trebuie cunoscute câteva axiome :

Libertatea - un bun de care omenirea nu se va despărți ;

Interesul personal , proprietatea privată, inițiativa particulară -

sunt încă necesare omenirii , dacă sunt disciplinate și organizate ;

Distribuția echitabilă a produselor - care asigură dreptatea socială ;

" Ei bine, dacă plecăm de la aceste postulate,

forma de organizare viitoare a economiei noastre naționale rezultă de la sine.

În domeniul politic, Statul nostru va fi un stat liberal și democratic

însă cu asigurarea ordinii publice.

În domeniul economic al producției , economia națională viitoare

se va caracteriza prin inițiativa privată , organizată de stat ;

În domeniul distribuirii bunurilor , el se va caracteriza

prin urmărirea progresului și justiției sociale.

" Cred că denumirea ei cea mai potrivită este de economie socială organizată. "

[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▫ Statul Țărănesc Național

▫ Statul liberal.

▫ Statul neoliberal

"D-lor deputați, economia social-organizată , pe care am avut onoarea să v-o expun,

o opunem nu numai actualului sistem intervenționist , tiranic și steril ,dar

o opunem și liberalismului cointeresărilor ,

după care oftează aripa bătrână din partidul liberal ;

o opunem și neo-liberalismului sonor dar gol ,

pecare îl propagă d. lamandi , în numele aripei tinere a partidului liberal

o opunem și economiei bolșevice , a suferințelor inutile;

o opunem, în fine, și oricărei dictaturi , fie că ar veni cu decret,

fie că ar veni prin lovitură de stat ,

fie că ar veni de la dreapta, fie că ar veni de la stânga. "

" Dlor deputați, îmi dau seama că realizarea economiei social-organizate, în Statul Tărănesc Național, este o operă foarte grea. Sunt însă sigur că Partidul Național Tărănesc va reuși să o realizeze, pentru că el are forța, pe care i-o dă vigoarea feciorilor de țărani care au plecat de curând de pe brazda strămoșească, unită cu energia frunțașilor din provinciile alipite, oțeliți în grele lupte naționale cu stăpânirile străine.

" Am credința că PNT va reuși în opera aceasta grea, pentru că are elenul și tăria sufletească pe care i le dau aducerile aminte, încă vie, a suferințelor din satele noastre. Iar dacă unii dintre noi vom uita poruncile cu care am plecat din satele noastre, sau vom obosi în lupta grea pe care o avem de purtat, sunt sigur că țărănimea ne va trimite noi falange de luptători, care să ne aducă aminte de datoria noastră, să ne îmbărbăteze în luptă și, la nevoie, să ne înlocuiască ."

Șt.Mihăescu / 5, 8 dec.'34

21.) Leon Grigorescu (PNL) , discurs la mesaj, 12 dec.

Al Radian, Armd.Călinescu - intervenții polemice

Vict.lamandi - intervenții polemice în dezbateri ;

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 223-226)

[LD : nu știu absolut nimic despre acest liberal . Este primit cu vii aplauze la tribună și se gândește la cercetătorul de mai târziu, încât mă simt îndatorată să-l ascult.

Va fi un prilej de meditație , privind posibilitatea de a face " istorie contemporană "

Din păcate , Grigorescu (probabil tânăr...) nu spune prea multe ,

pentru că, din nou , lamandi , apoi Radian și Călinescu , se intercalează în dezbateri , o monopolizează, căzând iarăși în polemică, săgeți reciproce, gâlceavă, și Grigorescu ... asistă !

Dar mi se pare interesant să urmăresc evoluția lui lamandi și Călinescu - aprigi apărători, atunci , ai guvernării prin partide - deveniți peste 4 ani ... aprigi inamici ai aceluși sistem , colaboratori ai regimului lui Carol] Doc. integral- fișier PNL IX

/ 5 ani de viața politică : regimurile politice , 1928- 1933 /

Prima guvernare PNT - guvernul de tehnicieni - a doua guvernare PNT /

[polemică lamandi-Radian- Călinescu : guvernarea prin partide /

/ Moravuri publice - moravuri politice - destrămarea sufletească /

/ Mișcările extremiste - Garda de Fier - asasinarea lui IG Duca /

/ Mișcările anarhice - Terorismul /

/ Starea de asediu ; Cenzura /

/ Libertatea democratică ... versus ... dictatura și anarhia /

/ Libertatea opoziției : presă, parlament, congrese, întruniri /

/ Răspunderea guvernării : stare de asediu , cenzură /

1928-1930.Prima guvernare PNT....

Grigorescu / 12 dec.'34

▣ Viața politică între 1928-1933

[-----]

" Atât de slabe rezultate a dat prima guvernare național-țărănistă, încât de pe urma ei s-a ajuns ca , printr-o greșită generalizare , să se compromită însuși principiul guvernării de partid.

Consecința politică s-a produs imediat, la 1931, când ne-am trezit cu un guvern în afară de partide, guvernul tehnicienilor.

[-----]

1931-1932. Guvernul de "tehnicieni" ...

-L.Grigorescu: Interesează evoluția ideilor, interesează că s-a putut ajunge la un guvern în afară de partide, datorită felului cum ați guvernat. Această experiență, dinaintea condamnării, prin viciile sale intrinsece, cu toate bunele intenții ale d-lui profesor Iorga, n-a putut să dureze. A fost scurtată însă și cu binevoitorul concurs al unui fost om de partid, devenit subit tehnician de ocazie. Trebuie să-i recunoaștem d-lui Argetoianu că, prin felul cum a guvernat, d-sa a făcut tot ce omenește a fost posibil, atât pentru a descredita formula, cât și pentru grabnica ei lichidare.
[-----]

-Vict.Iamandi :

Ceea ce ni se impută de pe băncile PNȚ, că noi am adus guvernul de tehnicieni, este un neadevăr. Prin prezența noastră în alegerile din mai 1931, și prin prezența celor 80 de deputați liberali în Parlamentul Iorga -Argetoianu, noi am salvat însăși ideea de partid și v-am dat dvs, PNȚ, posibilitatea, în 1932, să reluați locurile pe aceste bănci, și să stabiliți continuitatea politică parlamentară a partidelor ! (aplauze prelungite la PNL) Acesta este adevăratul înțeles al cartelului electoral din mai 1931. Nu încercați să răstălmăciți evenimentele, a căror promovare o cunoașteți și al căror caracter vă este iarăși cunoscut, numai pentru un simplu succes trecător în această incintă, d-le Radian. În ce privește binefacerea pe care d-l Argetoianu ne-ar fi făcut-o prin acest cartel, îi lăsăm această consolare ultimă pentru bătrânețele politice ale d-sale " (aplauze la PNL)
Amestecul regelui Carol ...

-Al.Radian : Țin să precizez : guvernarea tehnică, dacă a fost necesară, a fost nu din vina PNȚ, care, după cum spuneți dvs, compromisese ideea de partid, ci pentru că exista, în momentul acela, o carență de guvernare de partid. Alte împrejurări cu caracter istoric [aluzie la Carol - Duca] împiedicau venirea dvs la guvern. Deci nu slăbiciunea PNȚ și modul lui de a guverna, au adus tehnicienii la guvern. Acesta este un fapt pe care nu eu trebuie să-l confirm, e cunoscut de toată lumea și istoricește stabilit.
[-----]

-Armand Călinescu (PNȚ) : Eu nu știu dacă guvernul tehnicienilor a venit într-un moment în care era sau nu era această carență a partidelor; dar știu un lucru - și cred că asupra acestui lucru vom fi cu toții de acord - că guvernul tehnicienilor a avut și o parte bună : anume, că a compromis definitiv ideea guvernului de tehnicieni. (ilaritate, aplauze la PNȚ)
[-----]

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

▣ Starea de asediu, Cenzura

[-----]

" Cenzurii i s-a rezervat rolul de a priveghea ca nu cumva slova tiparului să contribuie la otrăvirea spiritului public ,

iar starea de asediu a rămas ca o sabie a lui Damocles

pentru amatorii de pescuit în ape tulburi. [-----]

Dictatură camuflată ?!...

" Cât despre anumite acuzățiuni de dictatură camuflată, la adăpostul măsurilor excepționale, d-lor deputați, o știm cu toții, ele sunt simple fraze de opoziție, și cei dintâi care nu le dau crezare sunt însuși cei care le lansează. "

" Atașamentul nostru pentru libertățile publice, ca și democratismul nostru, nu sunt atitudini improvizate, pentru ca să poată fi puse măcar în discuție.

Fondatorii PNL, pentru apărarea libertăților, s-au urcat pe baricade și au suferit surghiunul, pentru ca, 18 ani mai târziu, să proclame monarhia constituțională.

garantată de una din cele mai liberale **Constituții** din câte avea Europa pe vremea aceea.

" Tot atât de liberă ca și **prima Constituție a lui Ion Brătianu** ,
Constituția din 1923 a lui Ionel Brătianu vine să o completeze ,
îmbrăcând **statul românesc în haina democratică** ,
iar cele două mari reforme democratice - votul obștesc și împroprietărirea -
fixează definitiv orientarea și crezul politic al partidului nostru.

" Astăzi, ca și ieri, **PNL susține că progresul și viitorul** acestei țări nu pot fi asigurate
decât sub **un regim de libertate** și într-un cadru de **democrație sănătoasă** ,
fără de care ne-am sufoca sub călcâi de tiranie și de arbitrar ,
dar că această democrație trebuie să se supună disciplinată
ideilor de ordine și de autoritate , fără de care ne-am pierde în **valurile anarhiei** ,
și fără de care **nu se poate concepe viața de Stat . "**

[-----]

Responsabilitatea guvernării ...

" Aproape toți **cei care ne atacă** pe chestiunea **măsurilor excepționale** ,
când au avut ocazia de a se găsi **pe banca ministerială** , **le-au aplicat și dâșșii** .
Le-a aplicat PNȚ ;

le-au aplicat guvernele din care făcea parte și d-l **Argetoianu** ,
în deobște cunoscut ca **temut reacționar și partizan al politicii de mână forte** ,
actualmente proaspăt - aș vrea să cred că și sincer -
convertit la frumusețea ideologiilor democratice ;
și, dacă memoria nu mă-nșeală , protestările de azi ale d-lui **Goga** ,
nu prea concordă cu **opiniile și practicile sale de odinioară** ,
de pe vremea când se găsea d-sa **înscăunat la Ministerul de Interne . "**

[-----]

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

22.) **CCGiurescu (PNL-g) , discurs la Mesaj, 12 dec.'34**

Vict.Iamandi , Eug.Titeanu , G.Hogea, Ionel Pop , - intervenții polemice
(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 229- 242)

[LD : Activitatea guvernului în lumina "**ideii naționale**", a "**statului național unitar**" . Atacă
toate chestiunile prin prisma acestor concepte ,
dorind să demonstreze că **PNL 1 s-a îndepărtat de ele**
și că **PNL2 este adevăratul continuator.**

Demonstrarea se transformă într-o răfuială, condimentată cu bârfe , lovituri , reproșuri ,
din care nu avea de pierdut decât **sistemul democratic partidist** .
Sublinierile, supratitlurile, colorările , îmi aparțin]

Document integral- **fișier PNL-georgist**

/ Ideea națională , statul național unitar - în **programul de guvern al PNL 1** /

/ Ideea națională - **spiritul de toleranță - limitele toleranței** /

/ Stat național unitar : **momentele, treptele, pilonii** /

/ **Unificarea administrativă** : legislația moștenită ; legislația PNL ; legislația PNȚ /

/ **Unificarea legislativă** : codurile /

/ **Realitatea demografică** : Bucovina; Moldova dintre Prut și Nistru ; Maramureș ;
ținutul secuiesc ; Dobrogea ; Cadrilaterul /

/ **Politica demografică** : colonizarea românească /

/ **Realitatea demografică a orașelor** : orașele străine /

/ **Politica demografică a orașelor** : colonizarea ! /

/ **Români peste hotare** : Macedonia, Albania, Grecia, Serbia /

/ Primatul ideii naționale : **burghezie românească !** /

/ Primatul ideii naționale : **protecția muncii românești !** /

/ **Politica de Stat național** a PNL : tradiție, continuitate, abandonare /
(polemică Giurescu -Iamandi)

/ Primatul ideii naționale : simțul patriotic ; **Arcul de Triumf** /

/ Statul național unitar - istorie și perspective ; semnale de alarmă /
/ Lipsa solidarității naționale ; respingerea *Răspunsului la Mesaj* /
C.Giurescu / 12 dec.'34

23.) **A.C.Cuza** (LANC) , discurs la mesaj, 14 dec.'34

Vict.Iamandi , Eug.Titeanu , Valeriu Pop (subsecretari de stat) ș.a. - intervenții polemice .
(DAD, MO 16, șed. de vineri, 14 dec.'34, p. 284-296)

[LD .Punctul cardinal : "**România a românilor !**" ; **naționalism antisemit integral** , manifestat în toate domeniile vieții economice, sociale, politice, morale , diplomatice . Subordonat lui , ca un **fir roșu**, indiferent de problema abordată, **anti-partidism** , izvorât din **neîncrederea în guvernarea prin partide** , pe care le consideră incapabile să rezolve problem națională. Împotriva **guvernărilor de dictatură** sau de **mână forte** , deși are **admirație** explicită pentru **Hitler și Mussolini**.

Paradoxală , **vocația lui parlamentară** - ca expresie democratică a reprezentativității **prin partide** , cu condiția alegerilor nefalsificate . **Politică externă anti-titulesciană** , orientată spre **Germania** . Altfel, consecvent, perseverent, orator de marcă, spirit polemist stărnind **ilaritate în parlament** pe temele antisemite !]

Titlurile, sbitlurile semenele, colărările , îmi aparțin. Doc.integral -**fișier LANC**

/ **Regim parlamentar ; autoportrat parlamentar /**

/ **Consecvența doctrinei antisemite : LANC 1923 /**

/ **Reforma învățământului religios ; reforma ortodoxiei : fără Vechiul Testament /**

/ **Reforma cooperăției : naționalizare ! /**

/ **Armata : naționalizarea : afară ofițerii evrei /**

/ **Cenzura ; Eug.Titeanu - regimul cenzurii : carte, presă, ordine /**

/ **Problema națională : antisemitism integral / partidul și evreii /**

/ **Sistemul partidelor - descompunere; formule : stat țărănesc, stat corporatism /**

/ **Regim parlamentar ; nu dictatura partidelor ; nu dictatură regală /**

/ **LANC : Statul Românesc al României Românilor. /**

ACCuza / 14 dec.'34

24.) **C.Tătăranu** (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Madgearu, Călinescu - clarificări polemice.

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 375- 380)

[LD : deputat de R.Sărat. Se străduiește destul de onest să radiografeze **situația țării** , pe care o raportează la **soluțiile avansate de partidele din opoziție**.

Este în impas față de formula **statului țărănesc** , provocând la oarecari clarificări din partea național-țărăniștilor, după care ... totul se transformă în **penibila ciorovăială, " noi " - " voi"**]

Document integral - **fișier PNL**

/ **Monarhia - pivotul solidarității naționale /**

/ **Încrederea în guvernul PNL /**

/ **Avertismentele prezentului : asasinatul politic , revizionism , război /**

/ **Generațiile / pericolele extremismului : internaționalist (stânga) - naționalism (dreapta)**

/ **Partidele mici : PRȚ / PNL-g / LANC /**

/ **PNȚ - " statul țărănesc " : concepția proprietății -comunistă ; lupta de clasă ; formula electorală /**

/ **Programele PNL versus PNȚ : romantism versus realism ; politici sanitare ; agrare ; școlare**

/ **Parlament - reformarea metodelor /**

/ **Administrație / alegeri locale / despoliticianizare /**

/ **Politica externă /**

/ **Răspunsul la Mesaj - fixarea răspunderilor : armonie socială ; solidaritate națională /**

C.Tătăranu / 17 dec.'34

25.) **Vict.Iamandi** (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Virgil Madgearu , Armanad Călinescu , dr.Lupu , - intervenții polemice

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

[LD: discursul lui Iamandi este un impresionant tur de forță în istoria politică a perioadei postbelice. Dar nu este un bilanț glorios, ci este o veritabilă reglare de conturi cu adversarii politici ai PNL , tare pe poziții după primul an de guvernare .

Metodic și necruțător, Iamandi face **procesul adversarilor politici**

-pune la zid PNL-georgist ; critică , lăsând o șansă la rotativă, PNȚ -

proces în care clarifică toate aspectele legate de **tradiția, realizările, doctrina și programul PNL** . Miza pare a fi oferta **binevoitoare : acceptarea , rotativei** celor două partide **" guvernamentale " , dar cu condiția ca PNȚ....**

Punctual, meciul este dominat și pare câștigat de Iamandi .Dar ...

Reușește performanța ca , după un discurs amplu, presărat cu polemici și paranteze ,

să nu pomenească decât formal **numele lui Dinu Brătianu**, ca conducător al PNL .

Sincer sau la fel de formal, Iamandi **preferă să invoce spiritul tutelar al lui IGDuca** .

Exceptându-l pe Tătărăscu , pe care îl apără de anume critici,

Iamandi nu vorbește despre **guvern, despre miniștri** , încât **discursul** său

este mai degrabă **de lider de partid**, deseori ca p.d.v. personal, **nu ca guvernamental..]**

Sublinieri, problematizări, supratitluri ,colorări , îmi aparțin

Doc.integral, **fișier PNL IX**

/ **Consens parlamentar / solidaritate guvernamentală :**

Monarhie Politică externă Armată

/ **Parlament , parlamentarism / prestația parlamentară a PNȚ /**

/ **Bilanț la un an de guvernare : încrederea Coroanei / ordinea și siguranța / reprimarea mișc. extremiste , teroriste**

/ **Iamandi -Madgearu (polemic) :politici economico-financiare /**

/ **Iamandi -Madgearu (polemic) : politici școlare /**

/ **Iamandi -Madgearu (polemic) : muncă și ocrotiri sociale /**

/ **Iamandi -Madgearu (polemic) : disfuncții, conflicte în PNL și PNȚ /**

/ **Iamandi -Madgearu (polemic) : Situația din PNȚ /**

/ **Administrația / legea administrativă ('25, '29) : regionalism - federalism - tradiție /**

/ **Naționalism / Naționalism exclusivist / Colonizări / Minorități / Evrei /**

/ **Naționalizarea orașelor / Naționalismul real /**

/ **PNL-gorgist / gh.Brătianu -Iamandi / Gh.Brătianu -PNL / Brătianu -Restaurația /**

/ **PNL-1 -Carol II / PNL-2 Carol II / Gh.Brătianu -Garda de Fier /**

/ **PNȚ - etape, evoluție, doctrine , guvernări / PȚ- PNR -PNȚ /**

/ **Iamandi -Lupu (polemic) : stat țărănesc /**

/ **Regim democrat : stare de asediu - cenzură /**

/ **Autoritatea de Stat - libertatea democratică /**

/ **Liberalismul românesc - intervenționismul de stat - regimul proprietății /**

/ **Sarcinile guvernării PNL- Răspunderile /**

Iamandi -Madgearu -Lupu / 17 dec.'34

26.) **Iuliu Maniu** , retragerea din Delegația Permanentă a PNȚ , 20 dec. '34

(, an 51, nr.350 , 22 dec.'34)

(, H.Soreanu , Scrutator , an 48, nr. 15.629, 21 dec.'34)

(, Tudor Teodorescu -Branște , an 2, 29 dec.'34)

[LD : titlurile, subtitlurile, sublinierile, colorările îmi aparțin.]

Doc.integral : **fișier PNȚ XII**

/ **"Universul" : Retragere , nu demisie !/**

/ **"Adevărul " , Soreanu:**

Lovitură de teatru la PNȚ / 3 puncte de vedere /

Tactica Maniu / Tactica Mihalache / Tactica Deleg.Permanente , Comit.Execut ./

Libertatea de acțiune a lui Maniu : antecedente , perseverență, rigiditate /

/ "Adevărul " , **Scrutator** : Tactica Maniu / Portret politic Maniu /
Tactica Mihalache / Tactica combinată a PNȚ : crearea unei forțe ptr.preluarea puterii /
Problema " constituțională " = front de rezistență la intruziunile lui Carol /
/ " Cuvântul Liber" , **T.Teodorescu -Branște** : Maniu (*maniștii*) - Vaida (*vaidiștii*)
Portret istoric geamăn Maniu-Vaida : tactica PNR în Ardeal : ideea națională /
PNȚ: program, electorat, organizație, tactică /
Tactica partidelor mici : Iorga, Goga, Gh.Brătianu, Iunian, Argetoianu ;
Mihalache - Lupu : Programul PNȚ
Guvernările PNȚ - greșeli : părăsirea programului, idealului
Prioritar (țintă, scop, tactică) pentru PNȚ : PROGRAMUL nu TACTICA /

27.) **ACCuza** : "Parlamentarismul nostru ?" , 31 dec.'34

(Rev." Parlamentul românesc" , an V , 31 dec.'34 , p.28-29 + semnătura autografă)
[LD:revista era jubiliară : 5 ani de existență. Are o suită de interviewuri , anchete, comentarii ,
cu colaborarea parlamentarilor și liderilor politici. **ACCuza** răspunde la întrebarea pusă ....
O face în stilul și prin prisma **obsesiei sale antipartidiste** , într-o **argumentație sui-generis** ,
în care **confundă deliberat instituții și noțiuni** , scoțând dictaturile ca " legitime"
iar **guvernările prin partide** , " falsificatoare " .
Subiectiv și interesat, el apără cu insistență , **dreptul lui de a fi în Parlament** ,
de a-și expune părerile... **militând contra parlamentarismului democrat** .]

ACCuza / 29 dec.'34

" Parlamentarismul nostru ? " -

" **Are adversari. Are dușmani .Are insultători .Nu are critici.**

Pe fiecare zi , **răsare câte unul** - nu critic ci cleveitor - care găsește ceva de zis
contra parlamentarismului nostru.

Se agață de vreo ședință a Camerei sau a Senatului.

Găsește că ceea ce s-a discutat acolo , **a fost pierdere de vreme.**

Că, în genere, **regimul parlamentar e prea scump !**

Dar nu se întreabă : **ce este regimul parlamentar** , în principiu ?

Cu ce s-ar putea înlocui ? Care este **caracterul regimului parlamentar românesc ?**

Voi căuta să răspund la aceste trei întrebări .

ACCuza / 29 dec.'34

"**Regimul parlamentar este cârmuirea de sine a nației ,
prin discuțiunea liberă a intereselor sale, și controlul activității guvernului.** [-----]

Cu ce s-ar putea înlocui el ? Cu regimul contrar, de sigur.

De cârmuire fără control și fără răspundere , a unui "**guvern autoritar**" ,
într-un cuvânt : **DICTATURA !**

Dar cine să instituie dictatura aceasta ?

Nu sunt decât două puteri pentru a o realiza : REGELE sau NAȚIA .

Dictatura regală - face ca **toată răspunderea greșelilor** , sau chiar **întâmplărilor nenorocite** ,
să cadă în sarcina Regelui. Care ar plăti cu pierderea tronului sau
cârmuirea greșită a dictatorului pe care l-ar institui.

Ex. situația de azi a **Regelui pribeag a Spaniei** ,

de pe urma guvernării **dictatorului său Primo de Rivera.**

Dictatura națională - precum este aceea a **Ducelui Mussolini**, în Italia

și a **Fuhrerului Hitler** , în Germania - **însemnează, în fapt :**

tot cârmuirea nației prin ea însăși, încredințându-și destinele unui conducător ,
care s-o guverneze **cu puteri absolute ;**

Prin urmare, în zilele noastre , oriunde ne-am întoarce :

NAȚIUNILE ÎNȚELEAG SĂ SE CÂRMUIASCĂ DE SINE.

**IAR REGIMUL PARLAMENTAR ESTE FORMA FIREASCĂ ȘI ESENȚIALĂ
A ACESTEI CÂRMUIRI.**

Dar la noi ?

ÎN ROMÂNIA, REGIMUL PARLAMENTAR ESTE , ÎN FOND, DICTATURA PARTIDELOR ,

EXERCITATE ÎN FORME PARLAMENTARE , PRIN FALSIFICAREA VOINTEI NAȚIONALE .

Falsificarea constă în faptul că **partidele sunt chemate pe rând de Rege,** ca să **prezideze alegerile,** la care **impun națiunii pe reprezentanții lor de partid,** **înlăturând** cu aceasta **orice control constituțional** al guvernării și **orice răspundere .**

Singura stavilă ce se pune astăzi **acestei dictaturi de partid,** este **tribuna parlamentară liberă ,** de pe care , acei care nu aparțin partidului de la guvern , Vin să-l denunțe abuzurile.

Avem așa dar , **abuzul dictaturii partidelor , ca fond,** și **controlul parlamentar ,** oricât de slab, **ca formă.**

Dar iată acum ce se întâmplă :

" Reformatorii constituționali " - care se vede clar că nu știu ce fac - caută, prin toate mijloacele, să **discrediteze tocmai dezbaterile parlamentare ,** **singura garanție care ne-a mai rămas împotriva dictaturii partidelor .**

În loc să lupte pentru a o desființa pe aceasta .Absurd !

Pentru noi : Reforma parlamentarismului românesc , este înlăturarea alegerilor de partid , pentru ca nația să-și poată exprima liber voința . Atât !

Cu aceasta, se va fi pus capăt dictaturii partidelor - guvernării anonime și fără răspundere a **politicianilor din cluburi** - care ne-a adus la starea de azi , **primejduind interesele superioare de existență ale națiunii românești .**

Ca totul să reintre în ordine :

Parlamentul, parlament .Guvernul ,guvern. Regele , rege . Nația , națiune "

ACCuza / 29 dec.'34

28.) M.Manoilescu , (Liga național - corporatistă) , dec.'34

31

(fost ministru, fost guvernator BNR)

(Rev." Parlamentul Românesc" , an V, 31 dec.'34 , p. 36)

Fiecare veac are **o ambianță comună** tuturor țărilor și anumite **imperative comune** care **pornesc din condițiile de existență în fiecare fază a istoriei sale.**

Condițiile biologice ale omenirii de azi, îndreaptă toate popoarele spre organizare a lor **într-un spirit de solidaritate națională ,** necunoscută până astăzi.

Din acest imperativ al organizării, **derivă toate instituțiile politice și sociale noi** care **au triumfat și s-au impus** de la război încoace .

Manoilescu / 31 ec.'34

▫ Stat corporatist

" Național -corporatismul românesc este expresia unei conștiinței politice și a unei intuiții sociale care tinde să se realizeze într-o nouă formă de stat .

" Noul stat trebuie să realizeze coordonarea și continuitatea eforturilor naționale prin autoritate . Noul stat se va sprijini , înainte de orice,

pe categoriile de muncă și de gândire care sunt corporațiile naționale ."

Manoilescu / 31 ec.'34

▫ Parlament corporatist

Corporațiile de ordin cultural și social , vor fi reprezentate în Senat, care va fi compus astfel din trimișii **bisericii, armatei, magistraturii , sănătății publice, învățământului și artelor .**

Corporațiile de ordin economic, vor fi reprezentate în Cameră , care va fi compusă din reprezentanții aleși ai **agriculturii , industrie, meseriilor , comerțului și băncilor.**

Cele două adunări legislative , își vor face echilibrul reciproc, **ținând cumpănă între interesele materiale și între interesele ideale ale națiunii.**

Senatul va fi și un **arbitru plin de autoritate și de pondere** în conflictele de interese economice care s-ar putea naște în Cameră , el fiind, prin compoziția sa, **în afara acestor interese și pe deasupra lor.** "**Manoilescu** / 31 ec.'34

▣ **Guvernul**

" În planul de reorganizare național-corporatistă a statului, **guvernul își va avea asigurată libertatea de mișcare** prin **puteri constituționale deosebite date șefului guvernului** și prin **stabilitatea** ce i-ar asigura-o faptul că **el n-ar putea fi răsturnat de Parlament decât cu o majoritate de două treimi.** **Miniștrii ar fi numai colaboratorii și subordonații săi.**"
Manoilescu / 31 ec.'34

▣ **Liga național-corporatistă**

" **Național-corporatismul** nostru, a cărui **doctrină** a fost **expusă de noi pe larg** în volumul apărut acum la Paris, **Le sie`cle du corporatisme** , este **o formulă menită să înlocuiască instituțiile democratice învechite** , fără a cădea în dictatură , **care nu poate fi un sistem politic definitiv.** "**Liga național-corporatistă** care este **instrumentul de realizare a acestei doctrine** și a acestui **plan de reformă** , găsește în rândurile **tineretului intelectual al țării** , pe care îl animă **grija românismului amenințat** , o **adeziune atât de promițătoare** , **încât poate privi cu indiferență situațiile politice trecătoare** care preocupă atât de mult pe alții "
M.Manoilescu / 31 dec.'34

29.) PPNegulescu , Reformele timpului [parlamentarismul] 31 dec.'34

(fost ministru, fost președintele Adunării Deputaților)
(Rev." Parlamentul românesc" , an V , 31 dec.'34 , p. 10-15)
[LD : revista a editat un masiv număr jubiliar , la împlinirea a 5 ani de la apariție, ca un **memento de meditație, de reculegere , de retrospectivă, de sinteză**, la problemele acute cu care era confruntată societatea românească .
Directorul revistei i-a propus lui PPNegulescu să-și aducă contribuția .
Mărturisesc **admirația** pe care o am față de autorul "**Destinului omenirii**"
- la care, probabil, medita sau scria încă de pe atunci -
și **marea influență** ce a exercitat-o asupra mea , încă din studenție, pentru **problematica doctrinelor politice**. **Prima mea carte** de acest gen , citită în separeul bibliotecii Facultății de Istorie, închisă cu lacătul la gratii, carte ce mi-a produs și **primele mari îndoieli, primele mari întrebări** , privind istoria oficială care ni se preda la facultate ...De atunci însă, știu cât de tare s-a iluzionat și PPNegulescu ! Acum îi consemnez gândurile din 1934 ...]

PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ **Criza parlamentarismului**

" În adevăr, **vechea credință în virtuțile parlamentarismului** , **nădejdiile mari** ce se puneau la început într-însul, **au scăzut treptat** , și nu mai au astăzi **tăria de altădată**. **Obiecții** , a căror valoare nu se poate nega, **se ridică cu zgomot împotriva-i ; fapte**, a căror realitate nu se poate contesta , **îl pun** , uneori cel puțin, **în situații grele**. **Edificiul** ce adăpostește **viața politică a statelor constituționale** a început astfel **să trosnească** , în chip neliniștitor , din toate încheieturile. "**Forme nouă de organizare își fac** , cu grabă și cu îndrăzneală, **apariția** .
Și **dacă îndoielile** , cu privire la așezămintele de până acum, **sunt desigur penibile**,

pentru **cei ce le-au mai păstrat** un grad de **încredere și de simpatie**, **temerile**, cu privire la cele ce se îngrămădesc să le ia locul și care nu se vede încă bine unde vor duce omenirea, **nu sunt mai puțin chinuitoare** .

" **În atmosfera turbure** pe care o creează frământările din ce în ce mai accentuate , de acest fel, **rostul gânditorilor se înțelege de la sine**.

Alături de oamenii de acțiune, dacă nu și mai mult decât ei,

oamenii de cugetare sunt datori să aducă un cuvânt de lămurire ,

pe care faptul că nu iau parte , în mod direct, la luptele ce se dau în toate aceste privințe, cu atâta pasiune , îl poate face **mai dezinteresat și mai obiectiv** . "

PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ **Curente de reformare parlamentară**

" **Că regimul parlamentar este forma cea mai înaintată a democrației contemporane**, **nu mai satisface astăzi pe mulți** , e un lucru prin care **nu câștigăm nimic , să-l ascundem**.

E mult mai util **să cercetăm ce voiesc cei ce sunt nemulțumiți de el**.

Unii dintr-înșii se mărginesc să **reclame reforme** capabile să înlăture neajunsurile , destul de numeroase și destul de mari , **de care suferă acest regim**.

Alții, socotind că el n-a adus popoarelor mai nici unul din foloasele făgăduite , **cer înlocuirea lui cu alte forme de viață politică**.

Nu puțini , în sfârșit, **văzându-l deja înlocuit** în unele state europene, cu așa numite "**regimuri de autoritate** " , nu mai cred necesar nici măcar să-l cânte prohodul , ocupați cum sunt **să ridice în slăvi noile așezăminte**.

" **Ce valoare au aceste păreri**, aceste atitudini , **aceste încercări ?**

Și **unde pot ele să ducă popoarele** ce, **cu o rezistență morală și materială redusă** considerabil de **grava criză economică** prin care trec,

ascultă, obosite și dezorientate , și par să fie **gata să se supună , cu resemnare , la orișice experiență , oricât ar fi ea de riscantă ?** "

PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ **Democrația ca autoguvernare**

" **Ca concepție teoretică , democrația a inspirat doctrinarilor politici** , când a apărut , **o admirație fără margini**.

Când a devenit însă o realitate practică , încrederea în eficacitatea ei ,

care se presupunea , la început, că trebuie să fie miraculoasă , **a scăzut foarte repede**.

Și nu numai pentru că **așa au fost oamenii dintotdeauna**.

Ei n-au prețuit , în adevăr, nici o dată, , fără nici o rezervă,

decât numai lucrurile pe care nu le aveau .

Era însă, în cazul de care vorbim., ceva mai mult ; era faptul că

noul regim politic nu da rezultatele ce se așteptau de la el.

" Numai că cei ce **aveau dreptate când făceau această constatare** ,

greșeau când socoteau că de vină era numai regimul politic ce nu-i mulțumea.

Ei nu înțelegeau că **pricina ineficienței** lui relative **trebuia căutată** , mai mult ,

în **lipsa de pregătire a popoarelor** , ce **nu se puteau servi de el** așa cum se cuvenea.

" Nu mai încap , în adevăr, nici o îndoială , pentru oricine a studiat cu ceva mai multă luare

aminte istoria , că **democrația s-a născut pre devreme**

și **a surprins marile mase ale națiunilor prea puțin pregătite ca s-o primească**."

PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ **Nepregătirea oamenilor de jos.**

Nici evoluția lor intelectuală , nici evoluția lor morală , nu erau destul de înaintate , ca să le permită ca **să se guverneze singure**, în mod real și cu succes, așa cum cerea **noua formă de organizare** a vieții lor politice.

Cum era să se guverneze singuri , cu adevărat, micii plugari, micii meseriași, negustorii ambulnți, ciobanii, pescarii, salahorii, servitorii , **care formau , pretutindeni , marea majoritate**

a națiunilor și care nu numai că încă **nu știau cu toții să citească și să scrie** , dar **nu cunoșteau nicidecum istoria și geografia țărilor** în care trăiau ,**nici legăturile cu țările vecine, nici interesele lor**, atât de numeroase și de variate ?
Cum puteau să se pronunțe asemenea oameni , **prin voturile lor**, asupra celor mai bune **soluții ale problemelor politice, economice și sociale** , care sunt , de obicei, **atât de complicate ?**

Și cum erau **să reziste tentațiilor de a abuza de puterea publică**, pe care **le-o puneau la dispoziție noul regim**, toți **oamenii de jos**, chemați s-o exercite ?
Unii dintre ei erau **nu numai săraci**, dar și **cu totul nedezvoltați sufletește** , **din p.d.v.etic.** Ei aveau în sânge "**foamea milenară**" a numeroaselor generații de strămoși ce **tânjiseră vecinic după o viață mai bună** , fără să aibă, în același timp, **disciplina morală** pe care o dă o educație mai îngrijită, ca cea care se dă în păturile mai de sus ale popoarelor.
Englezii obicinuesc să zică, încă și astăzi, că **trebuie trei generații** pentru a face "**un gentleman**" .Lucrul era cu atât mai adevărat în **veacul al XVII-lea**, când a început în țara lor **regimul constituțional** , și rămânea adevărat și la celelalte popoare ce le-au urmat pe aceleași cale."
PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ **Abuzurile absolutismului - Revoluțiile.**

▣ **Democrația constituțională**

" **Cum a putut dar să ia naștere democrația** înainte de vreme și **cum a putut să se impună popoarelor ce nu erau pregătite s-o primească ?**

La originea mișcărilor politice care au dus, în cele din urmă, la instaurarea acestui regim , au stat **abuzurile absolutismului monarhic.**

Fără ele, popoarele și-ar fi căutat în tihnă de nevoile lor, și **nu s-ar fi apucat nicidecum de revoluții** . Ele **n-au cerut drepturi**, așa, ca **din senin**, și numai pentru plăcerea sau pentru mândria de a le avea. **Ele au fost silite să le reclame** ca să scape de neaczuri și de suferințe.

Se știe din istorie cât de mari au fost **abuzurile monarhiei absolute engleze** în veacul al XVII-lea , ce nemulțumiri adânci au provocat și la ce frământări primejdioase au dus, până la **revoluția de la 1688**, care le-a pus , în sfârșit capăt .

Se știe , de asemenea cât de mari au fost **abuzurile monarhiei absolute franceze** , din aceleași veac, și din cel următor, ce suferințe au pricinuit , ce indignări au stârnit, și cum au făcut inevitabilă izbucnirea **revoluției de la 1789.**

" **Din aceste revoluții**, însă, n-a ieșit ,la început, decât **o primă formă, încă timidă , a democrației** ,adică **regimul constituțional,**

în care drepturile maselor populare nu erau încă prea mari.

Cu acel regim, poporul englez și cel francez , au putut realiza, totuși, **progrese însemnate** , fiindcă el le asigura , mai mult sau mai puțin,

în contra abuzurilor de sus, fără să le arunce , încă , pradă **abuzurilor de jos.** "
PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ **Regimul parlamentar**

▣ **Votul censitar / votul universal**

" **Din regimul constituțional** însă a ieșit , în cele din urmă , **regimul parlamentar.**

La început, dreptul cetățenilor de a lua parte , prin **votul lor**, la conducerea statului, **era restrâns și inegal.** Ei nu votau toți direct și erau împărțiți în colegii care nu trimiteau în adunările naționale același număr de reprezentanți.

" **Unii oameni politici** însă, și cu ei **partidele mai înaintate** - cel **liberal**, cel **radical** mai ales și , în sfârșit, cel **social -democrat** , au cerut neconținut votul direct și egal , adică **sufragiul universal**, care s-a introdus în cele din urmă , pretutindeni.

" **Atunci puterea politică** - pe care , în monarhia absolută , o deținea întregă , suveranul de sus - **a trecut întregă în mâinile suveranului de jos,**

adică ale poporului.

" Într-adevăr, în regimul parlamentar - în cel ajuns la deplină dezvoltare , cum este cel francez -

Parlamentul hotărăște totul în stat .

Guvernele nu se pot constitui , nu pot lucra, nu pot dura , fără sprijinul lui.

Puterea Parlamentului poate atinge chiar , în Franța cel puțin, și pe **șeful Statului** .

[---descrie cazuri și episoade ---]

PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ **Abuzurile democrației parlamentare**

" Este în natura oricărei puteri absolute să ducă la abuzuri.

Locul abuzurilor de sus, de pre vremea absolutismului monarhic, l-a luat astfel , o dată cu întronarea regimului parlamentar , **abuzurile de jos**.

Dându-și seama de puterea pe care , prin voturile lor, o puneau în mâinile celor pe care îi trimiteau în Parlament, **alegătorii au căutat să profite și ei** de exercițiul acestei puteri , căreia nimic nu-i mai rezista în Stat."

Ei au început să ceară , celor pe care îi algeau, **diferite lucruri** de care aveau nevoie, pentru **interesele lor particulare** , care nu se împăcau totdeauna cu interesele generale: **slujbe** (deși serviciile publice erau complete) ; **comenzi de materiale** , necesare diferitelor administrații (care să le mărească câștigurile) ; **concesii de lucrări publice** (cu contracte favorizante) Așa s-a ajuns la **personalul numeros birocratic**, la **cheltuieli excesive din bugete**, la **risipa banului public** , la **jefuirea avuției publice**.

[----- dă exemple și episoade de asemenea scandaluri din Franța ș.a.----]

PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ **Spiritul democratic.**

" Când dar abuzurilor de sus, ale despotismului monarhic, le-au luat locul **abuzurile de jos**, ale regimului parlamentar, **s-a ridicat întrebarea dacă acest regim mai poate fi păstrat** . **Răspunsul negativ** le-a părut unora de la sine înțeles .

Lucrul însă, oricât de firesc ar părea **nu e atât de ușor**.

Nu e vorba , în acest caz , **de înlăturarea pură și simplă a unei reforme** oarecare , adică **a unui complex de măsuri** imaginate de oamenii politici și puse în aplicare , de sus în jos, cum sunt atâtea reforme, introduse cu titlu de încercare .

" **În cazul regimului parlamentar ne lovim de o mare dificultate** .

La temelie lui stă, incontestabil, **un produs firesc al evoluției sufletești a omenirii**, așa cum s-a manifestat la popoarele cele mai înaintate în civilizație.

E vorba , anume, de **libertate în gândire și acțiune**, pe care o creează întotdeauna , în mod inevitabil, **dezvoltarea intelectuală și morală a oamenilor**.

E un fapt de observare elementară că **copiii nu se supun părinților**, în mod absolut, **decât în primii ani ai vieții** .

Mai târziu, încep să **discute hotărârile lor** ; iar când ajung la majorat , **nu le mai acceptă decât dacă se pot convinge că sunt bune**.

" **O evoluție sufletească analogă au avut și popoarele**.

Turmele inconștiente ale popoarelor primitive , de la începuturile timpurilor istorice, **se supuneau** , în mod pasiv, **despotismului șefilor politici** .

Așa a fost în antichitate, în marile despoții asiatice .

La greci și la romani, însă care erau popoare mai inteligente și mai reflexive, **absolutismul n-a mai fost suportat așa de ușor** ;

" **Spiritul democratic și-a făcut apariția de timpuriu în istorie**.

Năvălirile barbare[-----]evul mediu [-----] haosul etnic [-----]

absolutismul monarhic [-----] un lung șir de veacuri.... puterea absolută.

În timpurile moderne , cu dezvoltarea sufletească crescândă a noilor popoare europene, **spiritul democratic a reapărut** . [-----]

Regimul constituțional , când a reapărut, n-a fost **decât manifestarea firească a acestei evoluții a popoarelor europene** .

Iar **regimul democratic** a fost definit ca **formă de guvernământ** în care **cetățenii** , supunându-se autorităților, **se supun în realitate , propriei lor voințe.** "
PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ Dictaturile .

[LD : ohoho ! ... ce o mai dă în bară PPNegulescu cu dictaturile !]

Dacă , dar , la originea democrației stă nevoia firească de libertate în gândire și acțiune, pe care a creat-o , la mai toți oamenii , **dezvoltarea lor sufletească** , atunci **înlăturarea ei nu va fi atât de ușoară** , cât par a crede unii .

Poate chiar nu va fi posibilă.

Faptul că ea a fost înlocuită , în unele părți , cu **așa - zise dictaturi**, nu este hotărâtor.

Dictatura PȚ din Bulgaria - nu a durat decât câțiva ani ;

Dictatura militară din Spania - s-a sfârșit destul de repede ;

Dictatura P.Naționalist din Germania - este greu suportată ;

Dictatura proletariatului din Rusia - se zbate în marigreutăți ;

Scritorul **Ludwig Bauer** în cartea "**Agonia uni lumi** " spune că , **din cauza abuzurilor democrației**, care , în contextul **crizei economice** provoacă **reacții sufletești accentuate**, **dictaturile se vor generaliza .**

Odată instalate , însă , pretutindeni , **dictaturile vor aluneca și ele pe panta abuzurilor**, **reacțiunile se vor produce** atunci în contra lor , **vor provoca înăsprirea măsurilor restrictive și opresive** care alcătuiesc autoritarismul lor.

Bauer spune că omenirea se îndreaptă **spre un nou ev -mediu , intolerant, brutal, care** , tocmai de aceea , **nu va dura mult**. Dar ele vor arunca omenirea într-o **serie de convulsii violente , revouții , războaie**, mai sângeroase ca în trecut .

PPNegulescu / 31 dec.'34

▣ Concluzii

" E mai probabil , însă , că **viitorul nu va lua forme atât de îngrijorătoare .**

Cu toate nebuniile ei de până acum , **omenirea nu poate fi considerată ca idioată .**

Experiențele care s-au făcut și se fac cu dictaturile , **o vor ajuta să evite noul Ev mediu**

pe care i-l prevestește Ludwig Bauer. E mai probabil că **ea va căuta** , încă de pe acum ,

să-și păstreze libertatea de care nu se mai poate lipsi [-----]

pentru înlăturarea neajunsurilor de care suferă astăzi omenirea ,

mai necesară și mai urgentă **decât o reformă instituțională ,**

ar fi o reformă a oamenilor ."

PPNegulescu / 31 dec.'34

30.) Iuliu Pascu : **Stat țărănesc , Stat capitalist** , 31 dec.'34

(Rev." Parlamentul românesc" , an V , 31 dec.'34, (nr.jubiliar) p. 32- 37)

[LD : Iuliu Pascu , dir OSL. Nu știu dacă era înregimentat politic.

Profesează un "**țărănism naționalist**" Presupun că era **cuzist** ori **leginar** .

Cum cuziștii nu-și ascundeau opiniile , aceasta mă face să **deduc că era legionar**.

Argumente și atitudine **anti-industrialistă , anti -banară , antisemită , xenofobă**.

Un **autohtonism și țărănism romantic**, destul de simplist .

Greu de analizat , având în vedere **puținătatea argumentelor , amestecul de soluții**,

și ideea unei prefaceri spirituale din care să rezulte ...omul nou ....

care trimite spre modelul **Lenin, Mussolini, Kemal și Hitler.**]

Doc. integral - fișier **Garda de Fier**.

/ **Stat țărănesc = stat eminent agrar = stat eminent național /**

/ **Industria - artificială ; capitaliștii - străini ; intelectualii și funcționarii - corupți /**

/ **Statul țărănesc = statul democrației naționale /**

/ **Abrogarea legislației capitaliste ; pedepsirea capitaliștilor corupători /**

/ **Distrugerea mentalității capitaliste /**

/ **Nouă concepție de viață : suflet nou /**

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ Statul țărănesc

" Faptul că **principiul statului țărănesc** a dat naștere la **violente opoziții și atacuri**, înainte de a se fi formulat însăși conținutul său, și mai ales faptul că **au luat atitudine ostilă și naționalistii** când tocmai iubitorii de neam și de lege **trebuie să militeze din toată inima pentru statul țărănesc** (țărănimea și intelectualitatea desprinsă din ea este însăși națiunea română !), constituie încă una din acele tot mai **descurajante fenomene caracteristice artificialului** vieții noastre publice.

" Într-adevăr , toată **această adversitate** se datorește exclusiv faptului că s-a văzut la **statul țărănesc o nouă formă de organizare politică**

pe care fostul **socialist ICAtanasiu** o și vede cu dispreț ca o **dictatură a țărănimii ignorante** , probabil ca o reminiscență a dictaturii lucrătorilor "savanți" , în minunăția căreia a crezut altădată , atunci când **statul țărănesc** nu poate fi decât

expresia unei noi politici economice eminentamente națională.[-----]

" **Statul țărănesc** este menit să rezolve marea și covârșitoarea noastră problemă de fond a **momentului nostru istoric** , care este **emanciparea țărănimii din noua ei iobăgie** ,

nu față de marele proprietar sau arendaș de altă dată ,

care cel puțin nu-i distrugea și mijlocul de trai al industriei casnice,

ci față de forța incomparabil mai puternică și mai periculoasă

a capitalismului industrial, bancar și comercial.

" **Emancipare** ce nu se poate înfăptui decât printr-o altă **legislație de încurajare** ,

nu a industriei , ci a agriculturii , legislație concepută și închinată intereselor țărănimii

și ale însăși neamului românesc și al cărui **prim obiectiv inexorabil** este tocmai

suprimarea tuturor privilegiilor de care se bucură capitalismul nostru,

de o structură atât de străină românismului.

" **Statul țărănesc** este și nu poate fi decât **statul românesc** și lui trebuie să-i închinăm

toată munca și toată iubirea, toți cei care mai presus de toate

ne simțim mândri de a fi Români , în propria noastră țară. "

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ Evreii

" Și nimic nu dovedește mai convingător decât faptul că **cei dintâi** care cu simțul lor practic **au înțeles** ce poate și ce trebuie să fie , și, mai ales, **ce nu trebuie să fie statul țărănesc** , **pentru a nu li se atinge nimic din marile lor privilegii** , sunt **evreii** .

Și nu numai că **au înțeles** , dar **au și acționat** astfel ca **să compromită cu desăvârșire cel mai sfânt deziderat al neamului nostru** ,

eliberarea țărănimii și intelectualității românești.

"Numai **tacticele măestre a evreilor** se datorește și

filosemetismul esențialmente antinațional , și deci antițărănesc,

înfățișat prin cel mai **strașnic paradox de distinsul profesor ieșean N.Costăchescu** ,

ca una din caracteristicile **statului țărănesc** ,

și pornirea , altfel absolut **inexplicabilă** , a **naționalistilor împotriva statului țărănesc.**

Însăși simpla împerecherea acestor două cuvinte , **statul țărănesc** ,

și **înfăptuirea acestui ideal în cuprinsul unor granițe politice**, cucerite prin lupte milenare de

un splendid popor, de **15 milioane de energii creatoare** , față de care populațiile de alt neam

reprezintă 20 % [-----] mărturisesc până la evidență că

statul țărănesc nu poate fi decât o înfăptuire eminentamente națională și românească.

[LD și tot așa : glorificarea țăranului român ... Cuza ... Kogălniceanu ...instinctul național...]

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ Industria artificială ...

▫ Capitaliștii alogeni...

▫ Intelectualii corupți...

Capitalismul nostru este esențialmente artificial și de factură străină.

Noi ne-am sacrificat trei generații , de la războiul de independență și până azi, exclusiv pentru a îmbogăți o mână de străini și

de a sărăci toată țărâtimea română , distrugând industria casnică

[-----] **Situația noastră economică actuală este caracterizată :**

printr-o continuă iobăgie a țărâtimei , cu tot pământul ce-l stăpânește ,

față de un grup de capitaliști care și-a aservit și pe intelectualii români ,

fasonați la școlile programelor capitaliste :

o industrie beneficiară a enorme privilegiu de stat , susținută de întreaga noastră legislație și distrugătoare a industriei casnice și a independenței economice a țărâtimei , pentru a le face clientelă mărfurilor și capitalurilor ,

deci o țărâtime dezgustată de munca pământului ,

prin "dumpingul " industrial al devalorizării până la jaf a prețurilor rodului ei ,

și al sporirii hoțesti a prețurilor fabricatelor industriale

și o țărâtime sărăcită și proletarizată astfel pe această dublă cale;

o industrie mare artificială și privilegiată până la exasperare ,

și o clasă restrânsă de capitaliști ,

în marea lor majoritate **români ai tratatului de la St.Germain [minoritarii] ,**

acaparatori exclusivi ai celei mai mari părți din produsul muncii națiunii ,

în disprețul și al moralei și al vitalității națiunii , nu numai al dreptului ;

o clasă intelectuală care , chiar și în măsura în care este românească ,

este complet stăpânită de mentalitatea capitalistă , până în așa măsură

că chiar fiii de țărani culturalizați disprețuiesc " decuții" și "puturoșii " de țărani !

În aceste condiții , **mai putem noi oare continua politica capitalistă de azi ,**

concepută și clădită exclusiv pentru ruina țărâtimei

și îmbogățirea capitaliștilor evrei , maghiari și nemți ?

Putem noi face **politica socialistă , pentru înlesnirea procesului de concentrare capitalistă ,**

adică de îmbogățire a capitaliștilor , pentru ca , după aceea ,

să se procedă la împrăștierea lucrătorilor , pe calea așa-ziselor socializări ?

Socializare care va putea fi folositoare cel mult acelor lucrători , în majoritate tot străini ,

lăsând și pe mai departe țărâtimea națională pradă exploatării aceleiași industrii ?

Putem noi face **politikă corporatistă** pentru ca , din cele **10-12 corporațiuni ,**

cu drept de conducere politică , noi Români , în țara noastră , să nu avem reprezentanți aleși

decât în cel mult 2 corporații , a agricultorilor și a funcționarilor publici ,

și să predăm astfel toată puterea politică în mâna evreilor și celorlalți minoritari ?

Nu, evident, nu ! "

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▫ Stat țărănesc = statul democrației naționale

" Și atunci **nu ne rămâne ,** dacă mai voim **să trăim ca națiune , și ca stat național ,**

decât să organizăm statul țărănesc , în care toată **puterea publică să fie folosită**

nu pentru a ajuta pe puținii puternici capitaliști și a silui factorul țărănesc -

ci tocmai , dimpotrivă , pentru a face o politikă de umanitate națională ,

dacă putem împreună aceste cuvinte , o politikă democratică ,

obligând Statul să intervină în viața economică exclusiv numai pentru a ajuta

pe cei mulți și slabi , împotriva grozavei solidarității a celor puțini , puternici și abuzivi .

" Statul țărănesc nu este deci decât statul democrației naționale ,

a acelei democrații așa de urgisită , deși n-a fost aplicată nici o dată ,

tocmai fiindcă așa este interesul politiceii capitaliste ,

Cum se poate realiza statul țărănesc ?

" Nimic mai firesc decât ca soluțiunile să ni le ofere

tocmai **organizarea producției , legislația și administrația capitalistă ,**
adică **așa -zisa civilizație capitalistă.**

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▫ **Stat țărănesc - stat capitalist**

Stat Capitalist ...

Dacă lozinca marelui revoluții a fost **vivre libre ou mourir ,**
apoi **lozinca** inexorabilă a **economiei capitaliste** impune slujitorilor ei
îmbogățirea prin orice mijloace sau moartea.

De aici toată această luptă de exploatare și aservire a tuturor brațelor și minților
muncitoare , și **de acaparare** a tuturor averilor , prin spiritualizarea și transformarea
lor în simple hârtii sau semnături negociabile .

Și cum acest scop nu puteau să și-l realizeze ușor , numai prin luptă directă cu toate clasele
sociale , **capitalismul a câștigat de partea sa** , prin multiple mijloace ,
și în deosebi **prin propagandă și corupție, toate puterile publice**
având astfel de partea sa **o administrație** pregătită anume pentru aplicarea ei.

Stat țărănist

Statul țărănesc nu se poate înfăptui decât **prin aceleași mijloace de protecțiune** ,
începând , firește , prin **abrogare a legislației capitaliste**
și prin **înlocuirea mentalității capitaliste a funcționarilor și intelectualilor** ,
cu **o nouă concepție de respectare și iubire a țărănimii și , prin ea , a nației întregi.**

Stat Capitalist ...

În codul penal , **capitaliștii și-au legalizat** teribila lor armă de luptă , **corupția** ,
prevăzând că **nu ei , corupătorii imorali , milionari și puternici sunt criminali ,**
ci bieții funcționari care , **ținută anume în salarii de mizerie** ,
cad **în mrejele lor ticăloase.**

Concepția **codului penal capitalist** e că funcționarul public trebuie să fie
un erou în activitate perpetuă .

Concepția țărănistă , de o incoparabilă superioritate și morală și practică impune ,
dimpotrivă , ca **să fie pedepsiți și capitalistul corupător** și anume acesta mai grav ,
fiind mai puternic , **și funcționarul mituit** , fiindcă **ei fură deopotrivă și în mod soldar**
din averea națiunii [----] Și mai impune ca atât prin **mijloace de selecționare** ,
cât și prin întregul lor regim juridic , **funcționarii publici să fie asigurați puternic**
împotriva tuturor influențelor abuzive.

" **Statul capitalist este centralist la extrem** , fiindcă **esența capitalismului**
este **concentrarea și acumularea averilor** .

În statul țărănesc , dimpotrivă , **descentralizarea** , adică **ajutarea societății naturale țărănești** ,
care este **satul** , de a se dezvolta și , o dată cu el , de a se dezvolta toată **gospodăria**
țărănească , este reforma primordială . Statul țărănesc este descentralizator , cu **țărănimea** care
trăește viața ei locală de veacuri , care are nevoie de autonomie și independență .

Descentralizarea reală și aducătoare de energii naționale cât mai multe ,

este la **antipodul politici capitaliste** într-atât , încât chiar **sovietiștii** ,
deși arată o **ură sălbatecă economiei capitaliste** ,

în realitate **profesează dictatura** nu numai ca ideal politic , ci mai ales ca o politică
ineluctabilă a politiciii lor , care **în ultima analiză este forma supremă de concentrare**
a capitalului într-o singură mână , aceea a statului.

Statul capitalist ...

Statul capitalist este o construcție antisocială și imorală ,
pentru că toată legislația sa are de scop **protecția și îmbogățirea unei**
infime minorități de indivizi proprietari ai industriei , comerțului și băncilor ,
și **distrugerea independenței economice a celor 80% de țărani** ,
și implicit a **intelectualilor aserviți** intereselor capitaliste.

Organizat pe bază de privilegii , **capitalismul nu se poate menține decât**
prin **sacrificarea țărănimii și meseriașilor și prin aservirea intelectualilor** ,
acapararea și sfeterisirea averilor publice.

Statul capitalist este militarist și războinic.

Disprețuitor al inteligenței cultivate, el are nevoie numai de mașini producătoare de mărfuri și bani, fie chiar și **cu hecatombe de vieți și de cadavre.**

Șomerii pe care-i aruncă în stradă, după ce-i **alungă din bârlogul rural**, pentru a le **distruge forța economică proprie**, sunt lăsați apoi pe seama statului și a comunelor pentru a fi hrăniți, din impozitele pe care, nu ei, ci țara le plătește.

Capitalistul este internaționalist;

morala creștină și idealismul național, îl sufocă. De aici decurge teribila luptă, prin toate mijloacele, **contra bisericii și a națiunii** [-----]

" Statul țărănesc este, dimpotrivă, național și cu dragoste de pământ. [-----]

Capitaliștii fac o afacere splendidă, în dauna statului și a intelectualilor și muncitorilor, **cu casele lor** scutite de impozite și pe ale căror **apartamente iau chirii enorme**. Numai așa se explică avalanșa de **Case-oraș**, cu **zeci de apartamente în București** și restul țării,

aproape toate **aparținând evreilor și altor minoritari.** [-----]

" Ce-i de făcut pentru înfăptuirea statului țărănesc ?

Nimic mai simplu decât **să se suprimă toate aceste privilegii.**

Nici o reducere și nici o scutire de taxe, tarife și impozite;

nici o furnitură publică să nu se dea marii industrie, ci în întregime să se dea micii industrie, meseriașilor și atelierelor școlare, pe care zădarnic le acuzăm că nu scot meseriași. [-----]

Și dacă d-nii capitaliști vor să se asocieze pentru interesele lor, să o facă singuri, cu banul lor, nu cu zecimi asupra impozitelor convenite națiunii, cu reprezentanți în Senatul țării, cu Camere de comerț și industrie organizate de stat și servite de funcționari publici ."

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ **Suflet nou**

▣ **Nouă concepție de viață**

" Dar dintre toate reformele de care atârnă reforma statului țărănesc,

nici una nu e mai grea de înfăptuit și mai importantă, ca **distrugerea mentalității capitaliste și crearea unui alt suflet și altă concepție de viață.**

Când mă gândesc că **o țară întregă a fost exaltată de admirație pentru satanicile afaceri ale industriei capitaliste** expuse la Târgul din Parcul Carol,

a acelei **industriei care a îngenuncheat întreaga țărănime de 18 veacuri producătoare a portului ei de o minunată valoare artistică și calitativă,**

pentru a consuma astăzi de 7 miliarde **stămburile ordinare ale tuturor veneticilor;**

când mă gândesc că se găsesc **sute de milioane pentru târguri industriale**, în fiecare an, în toate colțurile țării, și **nu ne-am învrednicit în 70 de ani de stat modern,**

să facem măcar un singur muzeu etnografic,

în care **să teaurizăm neprețuitele comori ale geniului nostru creator,**

în toate domeniile artei și industriei casnice....

Lenin și Mussolini, Kemal și Hitler, au înțeles bine că triumful lor este determinat nu atât de succesele momentane ale reformelor lor legislative și administrative, ci de înnoirea sufletească a noilor generații. [-----]

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

Vacanța parlamentară

31.) " Parlamentul Românesc " - Oficiul de Studii Legislative -8 nov.'35

(" Parlamnetul Românesc "an VI, 181-184, Număr special , 8 nov.'35)

Revistă a lumii politice .Dir. N.Russu Ardeleanu

Sumar :

-*Statul nostru de mâine.*

-*Revizuirea Constituției* - prof. **PPNegulescu** , președ. Oficiului de Studii Legislative , fost președ.Camerei, fost ministru Învățământ.

-*Statul antic și statul modern* - prof.**N.Corodeanu** , vicepreșed OSL

-*Schimbarea Constituției* - **Octavian Goga**

-*Statul Românilor! Constituție Românească !* - prof. **ACCuza**

-*Statul țărănesc și Statul liberal* - prof.**C.Rădulescu -Motru**

-*Puterea selectivă* - **prof. Simion Mehedinți** ,membru al Academiei Române.

-*Condițiunile organizării Statului nou* - prof. **Octav Onicescu** , membru OSL

-*Libertatea presei* - **Al.Popescu -Necșești**, fost ministru, vicepreșed. OSL

-*Independența administrațiilor locale* - **Al.G.Donescu** , primar g-ral al Capitalei

-*Reforma juridică în Statul țărănesc* - **V.Rădulescu -Mehedinți** , senator.

-*Parlamentul în Constituția de mâine* - **George Fotino** , vicepreșed.Cameră, membru OSL

-*Principiul răspunderii și libertatea presei* - **Aurelian Benteoiu**, subsecretar de stat la Justiție

-*Organizarea Statului și represiunea* - prof. **Vintilă Dongoroz**

-*Munca, problemă de Stat* - dr. **Valeriu Roman**, subsecretar de Stat, membru al OSL

-*Corporatismul și proporționalitatea etnică* - **Mihail Manoilescu**, fost ministru, senator

-*Reorganizarea puterii judecătorești* - **Iuliu Pascu**, dir. OSL

-*Capitalul nostru în viața economică*- **C.D.Bușilă** , membru OSL

-*Deparazitarea Națiunii* - dr. **Vasile Trifu** , membru OSL

-*Forțele active ale noii Constituții* - conf. **Ion V.Gruia** ,

-*Pedeapsa cu moartea în viitoarea Constituție*, **George Vrăbiescu**

-*Puncte de revizuit* -**Ion C.Filiti** , membru OSL

-*Reforma Statului* - **Emil Slătineanu** , membru OSL

-*Originalitatea Constituției românești* - **dr.I.Bour**

-*Școala viitorului* - **N.Porsena** , membru OSL

-*Controlul constituționalității legilor* - **Const.G.Vasilii** , membru OSL

-*Școala noastră* - prof.**I.U.Soricu**, membru OSL

-*Statul de astăzi și concepția marxistă* - **DISuchianu** , membru OSL

-*Noile Constituții* - **Corneliu Rudescu** , membru OSL

-*De la statul liberal la statul intervenționist* - **dr.V.Scărlătescu** , membru OSL

-*Separarea puterilor în statul modern* - **M.G.Constantinescu** , membru OSL

Rev.Parlamentul românesc / 8 nov-'35

---

32) " Parlamentul Românesc " - Oficiul de Studii Legislative -8 nov.'35

(" Parlamnetul Românesc "an VI, 181-184, Număr special : *Statul nostru de mâine.*)

Revistă a lumii politice .Dir. N.Russu Ardeleanu

Președ. OSL- **PPNegulescu**; dir.OSL- **Iuliu Pascu**

Revizuirea Constituției - prof. **PPNegulescu** , președ. Oficiului de Studii Legislative , fost președ.Camerei, fost ministru la Învățământ.

/ Schimbarea Constituției?! / Schimbarea legilor ?! /

/ Vinovăția Constituției ?! / NU! /

/ Partidele politice și revizuirea Constituției /

/ Coroana și schimbarea Constituției /

PPNegulescu / 8 nov.'35

▣ **Schimbarea Constituției ?!**

▫ Schimbarea legilor ?!

Constituția durează de puțină vreme. **Ce poate legitima schimbarea ei ?**
O prudență elementară ne cere **să nu ne jucăm cu un asemenea edificiu.**

Teoretic, dacă o studiem cu lupa, **Constituției** noastre îi pot fi descoperite defecte .

" **Doctrinarii** binelui suprem sau ai perfecțiunii ultime **se pot juca** oricât ,
de dragul subtilităților dialectice , cu formule abstracte , luând asupra-le
răspunderile inevitabile , ce **ar putea să fie mari și grele. "**

Viața politică se desfășoară pe **câmpurile deschise și bătute de toate vânturile**,
ale **conflictelor de interese îndărătnice**, sau chiar **violente**,
într-un **vârtej obscur, furtunos....**

Conducătorii vieții politice trebuie să desprindă cu **limpezime**, cu **prudență**,
liniile mari ale formelor de organizare satisfacerea justă și legitimă a intereselor respective.

Tocmai de aceea, **legile unei țări nu trebuie schimbate oricând, orișicum.**

după bunul plac al oricui , la repeziciunea unui nerăbdător
- oricât de impunătoare i-ar fi personalitatea , sau funcția.

Conducătorii statelor , cu **ambiiții de "mari reformatori"** ,
cu care să treacă apoi în istorie , **nu pot justifica o schimbare**

decât după experimentarea legilor în vigoare ,
pe o durată capabilă **să justifice** sau **să infirme** nădejdea pusă în ea .

Și dacă acestea sunt valabile pentru orice lege,

cu atât mai mult **răspunderea este imensă pentru Constituție - legea fundamentală**
a unui stat, care-i hotărăște întreaga structură politică, economică și socială .

[-----] PPNegulescu / 8 nov.'35

33.) **M.Manoilescu** , **Corporatismul și proporționalitatea etnică**, 8 nov.'35

(Rev , VI, 181-184, p. 39-40 + foto și semnătura autograf)

[LD : număr special, sub egida Oficiului de Studii Legislative .

Face trimitere la alte articole publicate de el]

" **Această schemă** [a statului corporatist] **nu poate fi ușor înțeleasă**
de acei care nu reușesc să se smulgă din tiparele democrației perimate
și să se puie în **ambianța de cugetare a lumii moderne .**

Pentru **cei care ar dori să se inițieze** asupra **doctrinei corporatiste** și

asupra fenomenului corporatist situat în cadrul vremii noastre ,

un prilej satisfăcător li-l poate oferi **cercetarea volumului nostru apărut anul trecut la Paris :**
LE SIÈCLE DU CORPORATISME .

Pentru astăzi voim să subliniem un **aspect particular al sistemului corporatist** în țara noastră ,

și anume, **valoarea acestui sistem** pentru **realizarea rațională și liniștită**

a unui **mai bun echilibru etnic** în toate domeniile de activitate ale țării.

Spațiul nu-i permite să demonstreze **legitimitatea tendinței generale de echilibru etnic** ,

caracterizat **prin dominația națiunii majoritare** , în fiecare sector a vieții culturale și economice.

Considerând demonstrația ca făcută, ne întrebăm **întru cât corporatismul constituie**

un mijloc potrivit pentru realizarea acestui echilibru ?

" **Problema proporției etnice** - sau dacă voiiți, a disproporției - în diferite ramuri de activitate ,
trebuie întâi cunoscută. Astăzi lipsesc cele mai elementare date

asupra **repartiției etnice** a diferiților profesioniști în **diferitele bresle și regiuni ale țării .**

Mai mult, **aceste date nici măcar nu pot fi stabilite în mod exact** , cu administrația noastră
incapabilă și de atâtea ori neonestă.

Numai integrarea generală a națiunii în corporații , va îngădui **să se identifice exact**
situația etnică în cadrul fiecărei bresle, fără puțință de falsificare tendențioasă .

" În al doilea rând, **când această situație s-ar cunoaște cu exactitate** ,

pentru absolut toate breslele, și s-ar constata **grave disproporții**

- care astăzi se observă, fără ochiul statisticii de la prima vedere - **ar trebui să se păsească**

la o acțiune sistematică de corectare a acestor disproporții .

Or, **schimbarea proporției etnice și asigurarea predominării românilor** în fiecare breslă ,

nu este o operație mecanică , care să se poată înfăptui pe cale administrativă ,
ci o operație organică , care nu se poate realiza **decât prin schimbări structurale economice.**
" Dar , aceste schimbări structurale , nu se pot face de la o zi la alta și fără nici o socoteală.
Ele cer o influență permanentă exercitată cu grijă ,
pe baza unui program dat , în cadrul fiecărei ramuri de activitate .

O asemenea influență nu se poate exercita ,

decât dacă fiecare ramură este organizată separat , în chip corporativ .

Numai corporația poate crea o autoritate permanentă în fiecare sector profesional .

Numai corporația poate elabora norme pentru admiterea într-o profesiune .

**Numai corporația face din fiecare profesiune o casă , care , dacă nu trebuie să aibă
totdeauna uși închise , are însă uși , pe când astăzi orice profesiune , și mai ales orice
profesiune economică , este un maidan deschis tuturor vagabonzilor internaționali .**

**Numai corporația poate dirija excesul de elemente minoritare , dintr-o breaslă în altă
breaslă , în care proporția minoritarilor poate fi sporită fără pericol de dezechilibru .**

Numai corporația poate crea regimul de organizare totală a națiunii ,

care să îngăduie controlul circulației elementelor de muncă în toate domeniile .

Numai corporația poate , atunci când i se asigură de drept și de fapt

**conducerea pe seama românilor , să realizeze o operă de românizare
cu caracter sistematic , continuu și organic ."**

În Italia corporația a născut întâi , din nevoia de a se asigura un echilibru de clasă :

echilibru dintre patroni și lucrători , și după aceea , ea a fost destinată să îplinească

și alte funcțiuni , cum este funcțiunea economică a organizării producției

și funcțiunea politică , a organizării reprezentării parlamentare .

" La noi , aceeași instituție , corporația va fi menită să îndeplinească ,

pe lângă funcțiile sale economice și politice , o funcțiune nouă , a cărei necesitate nu a fost
simțită în Italia , țară fără minoritari .

Această funcțiune este realizarea echilibrului etnic în sânul fiecărei bresle .

Echilibrul etnic realizat de corporație , este singurul posibil și durabil .

Măsurile brutale de Stat , pe lângă tulburările adânci pe care le pot aduce în viața
economică , au dezavantajul efectelor trecătoare .

Iată de ce [-----] convingerea că metoda cea mai potrivită de a realiza fără violență ,

dar cu un efect sigur , o proporționalitate etnică mai justă , este metoda corporatistă .

Statul centralist , sprijinit exclusiv pe burocrăție , este incapabil să rezolve

problema etnică , după cum este incapabil să rezolve atâtea alte probleme .

Statul corporativ descentralizat , după funcțiunile firești ale vieții naționale și

asigurând dominația românilor în toate aceste funcțiuni , este singurul capabil să facă ,
și în această direcție , o operă solidă ,

din acelea care fac să se descopere înaintea lor viitorimea "

M.Manoilescu / 8 nov.'35

---

34) prof. C.Rădulescu - Motru , Statul țărănesc și Statul liberal , 8 nov.'35

(Rev , VI , 181- 184 , p. 18-20 + foto și autograf)

[LD : apărut în nr. special editat de Oficiul de Studii legislative

[LD : o definiție a țărănismului prin afirmarea unei adversități față de o teorie , o lozincă ,
un sistem , caracteristic secolelor trecute , numite chiar de aceea " liberalism clasic" .

Fără să țină seama de realitatea statelor (și doctrinelor) neoliberales ;

ignorând solidarismul și armonia socială - care au stat la baza consolidării statelor moderne ;
perpetuând , în fond , doctrina conservatoare , printr-un artificiu :

mutarea resentimentelor antiliberales pe seama și în numele țărănimii .

Altfel , explicabil în cazul său , totul spus frumos , cristalizat , chiar dacă .... ușor desuet .

Pentru că " țărăniștii" autentici , la care el se racordează , vorbeau altfel .

Și astfel , Rădulescu- Motru își termină pledoaria pentru **statul țărănesc** ,

fără să spună **când și cum** va fi el realizat ; care sunt " normativele" ; etc etc...]

▣ Polemica privind statul țărănesc

" O vie discuție s-a produs în timpul din urmă , în presa noastră, asupra **Statului Țărănesc**. **Cuprins în programul Partidului Național-Țărănesc, și propagat cu multă energie de șeful acestui partid , d.l.Mihalache , era natural ca Statul Țărănesc să fie combătut cu înverșunare de presa celorlalte partide**, în special de aceea a **Partidului Național -Liberal** , care are la baza programului său **o concepție protivnică , și să fie judecat** , în consecință , **ca inutil, greșit și periculos ;** dar, ceea ce este mai trist, concepția Statului țărănesc **găsește adeseori o falsă interpretare chiar la publiciști** , care nu fac politică de partid. Mulți dintre aceștia, **robiți mentalității marxiste**, văd în **Statul țărănesc încoronarea unei lupte de clase sociale în politica țării** noastre și se ostensesc după aceea să găsească argumente **pro sau contra** acestei concepțiuni. **Robirea la mentalitatea marxistă** merge uneori așa de departe , **încât ea trece înaintea bunului simț**. **Așa, în primii ani după războiul pentru întregirea neamului** , când **s-a pus temelie PNT** , au fost **publiciști cunoscuți** în presa noastră , cari **se îndoiau de succesul noului partid** , pe considerația că **țărani noștri nu vor ajunge** niciodată **la conștiința clasei lor sociale** , întrucât ei **aspiră să devină** totdeauna ceva mai mult decât **simpli țărani !**

" PNT este astăzi cel mai puternic dintre partidele politice ale țării , cu toată întârzierea pe care o pun țărani noștri în formarea conștiinței lor de clasă. Așa va fi de sigur, și cu Statul țărănesc.

Mentalitatea marxistă și-o fi avut ea avantajele ei, dar baghetă magică pentru descoperirea tuturor adevărilor politice, nu este.

▣ Statul țărănesc- Statul liberal

[LD : și el explică mai mult **ce nu este statul țărănesc ...** decât ce este !

Cât privește paralela cu statul liberal... **asemănările și diferențele sunt speculative .**]

" Statul țărănesc , ca și multe denumiri de Stat, ca și **Statul liberal** , cu care ne propunem în special să-l comparăm, **este un program de muncă** pe care **un partid politic , PNT, și-a luat obligația să-l realizeze** în scopul de a **îndrepta viața politică** a poporului românesc spre o dezvoltare mai potrivită cu firea și cu interesele permanente ale acestuia. **Statul țărănesc nu este o concepție de proletar revoluționar , ci o concepție de bun gospodar .** Ea nu pregătește instalarea la guvern a unei clase sociale , în locul alteia , ci **pregătește conlucrarea armonică a tuturor claselor sociale la conducerea țării** , prin subordonarea intereselor particulare la interesul cel mare , național.

" Între **Statul țărănesc** și **Statul liberal** , diferența stă în

alegerea normelor de conducere a muncii naționale ;

elementele din care statul însăși este constituit rămânând pentru amândouă aceleași.

Nici **Statul țărănesc** , nici **Statul liberal** n-au în programul lor , **cuceriri de teritorii , colonizări și dislocări de populație , suprimări sau inovații de tradiție religioasă .**

Substratul istoric este lăsat să existe mai departe ;

ceea ce aceste partide politice , **prin concepțiile lor de stat, doresc să schimbe ,**

se mărginește la dirijarea acestui substrat [???]

adică la **anticipările cu care să preântâmpine viitorul [???]**

Cearta lor vine din alegerea normativului . [???]

Dar redusă la această alegere , **cearta lor totuși nu este o ceartă pe blana ursului din pădure , cum obișnuiesc unii să creadă că este orice ceartă , care se face pe alegerea normativului.**

Normativul stă la baza dreptului și la baza spiritualității .

Popoarele ajung să aibă organizări politice solide , numai având conștiința normativului , așa cum înțelepții au spus-o de mult : Justiția fundamentulm regnorum. "

▣ Statul țărănesc , fascist , nazist , sovietic = state totalitare

▣ Statul liberal = stat individualist

" Între **Statul țărănesc** și **Statul liberal** există, în ce privește alegerea normativului, o deosebire profundă , s-ar putea zice o adversitate .

Perspectiva de viitor a unuia este direct opusă perspectivei celuilalt ." [?! ?]

" În această adversitate cu statul liberal, **Statul țărănesc** nu stă singur.

Alături de el sunt mai toate concepțiile noi despre Stat , care s-au produs în Europa după războiul mondial. Statul **fascist italian**, Statul **național-socialist** german și Statul **sovietic rus**, deși fiecare în parte este cu totul deosebit față de **Statul țărănesc**, **câteș trele împărtășesc cu Statul țărănesc aceeași adversitate față de statul liberal.**

Toate concepțiile noi despre Stat, produse după război, sunt **fundate pe principii opuse Statului liberal.**

Enciclopedia franceză ce se publică în zilele noastre , sub patronajul aproape oficial al statului francez, care este unul din statele europene rămase în afară de raza curentelor noi, este silită să constate declinul statului liberal. Europa nouă caută vieții sale politice o orientare deosebită de aceea pe care o avea în secolul trecut .

Statul liberal...

" Ceea ce a constituit **normativul de bază al Statului liberal** , a fost **libertatea individuală** Libertatea individului era presupusă că stă , ca principiu generator , la origina prosperității unui popor. **Laissez faire , laissez passer ! Lăsați pe individul liber să lucreze , să întreprindă și să se afirme** , căci din activitatea lui va rezulta fericirea generală . **George Bonnet**, ministrul de comerț al Republicii franceze , chiar în zilele noastre , repetă aceeași convingere în multiplele lui discursuri.

Lăsați libere comerțul și circulația capitalurilor !

Nu ridicați stăvilare la desfășurarea vieții internaționale !

Prosperitatea vine din garantarea libertății individuale !

" **Și cu toate acestea, discursurile lui rămân predici în pustiu.**

Nimeni nu-l ascultă .Toată lumea se abținează să nu-l urmeze.

Crezul individualist este primit peste tot cu scepticism . Care este cauza ?

Statele totalitare ...

" **Cauza este noul crez** , care și-a făcut drum în mentalitatea europeană de după război : este **crezul în supremația totalității poporului asupra individului** .

" Europa nu mai crede în puterea generatoare a activității individului .

Starea individualismului a apus de pe firmamentul politicii europene , după o strălucire de mai bine de trei secole .

Individualismul a rămas de aici înainte ca o problemă pentru filozofi .

Totalitatea poporului , pentru gânditorii Europei de până acum,

era o simplă realitate convențională ;

era un fel de contract între indivizi , așa cum afirmase J.J.Rousseau , inspiratorul marelui revoluții franceze de la sfârșitul secolului al XVIII -lea,

s-a transformat , pentru gânditorii din secolul nostru, într-o realitate deplină.

Ea absoarbe pe individ, prin **legile eredității** , și constituie **fondul permanent**

care contează în viața istorică. Totalitatea hotărăște de soarta individului ,

iar nu individul de soarta totalității , cum se credea , pe dos, mai înainte.

Ea , cu firea și interesele ei, **formează obiectul politicii .**

Individul, în afară de totalitatea poporului, este un **meteor lipsit de continuitate**

și deci fără sens. **Individul dobândește un sens numai înlăuntrul totalității poporului.**

Aici, în evoluția acestuia, el se fixează ca un moment al unei realități durabile.

" **Statele noi europene** , de după războiul mondial, au toate **la baza normativului lor**

crezul cel nou al **supremației totalității poporului asupra individului.**

De aceea **toate sunt antiliberales** , fiindcă toate sunt **antiindividualiste** .

Pentru ele , **toate normele de conducere politică** trebuie să tindă ,
nu la garantarea drepturilor individului, pe diferitele tărâmurile de activitate,
ci **la garantarea dezvoltării totalității poporului** , după legile firești ale acestei totalități.
Toate aceste state sunt , deci , totalitare . "

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ **Statele totalitare = state naționale**

▣ **Statul liberal = internațional**

" În cea ce privește , însă , înțelegerea **legilor firești ale totalității poporului** ,
se pot produce deosebiri. Acestea sunt **deosebirile** pe care le constatăm
între **statul țărănesc** și **celelate concepții de state totalitare**.

" **Statele totalitare sunt toate state naționale**, în înțelesul că fiecare este statul
care are în vedere **o anumită totalitate a unui popor**.

Fascismul are în vedere totalitatea poporului **italian** ;

Național-socialismul , totalitatea poporului **german** ;

Sovietismul , totalitatea poporului **rus**.

Ele nu sunt concepții politice bune de export, decât în ceea ce au în ele ca tendințe generale,
pentru că **normativul lor este legat de destinul unui anume popor**.

Numai concepția statului liberal este o concepție de export , fiindcă ea nu este legată de o
anumită totalitate de popor, ci **este legată de individ**, adică **de un element anonim**,
presupus că intră în compoziția orîșicărui popor.

De aceea statul liberal este, prin esența sa, internațional.

El vine din Anglia, de unde s-a exportat în Franța, și din Franța , peste tot în Europa.

Înpercherea termenului de național cu acela de liberal,

care se face adesea la noi, **este o greșală de logică . "**

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ **Statul țărănesc**

▣ **Stat liberal.**

" **Statul țărănesc se deosebește de celelate state totalitare** ,
prin aceea că el pune între normele politicii sale , în primul rând,
primatul intereselor permanente ale populației țărănești.

" În deosebire de statul fascist, național și sovietic,
el crede că poate servi totalității pe care o are să o guverneze ,
nu prin întreținerea unei glorioase tradiții imperialiste ,
sau prin cultivarea înrudirii cu o rasă ariană,
sau prin o organizare industrială după un plan dictatorial,
ci **prin formarea unei țărănime sănătoase , morale și muncitoare** ,
gata să apere hotarele țării așa cum cer
condițiile geografice și istorice ale neamului românesc.

" **Statul țărănesc nu ambiționează să reînvie imperialismul glorios al strămoșilor latini;**
nici să formeze la porțile orientului un popor de pur sânge arian ;

nici să sperie lumea cu o producție industrială gigantică....

el vrea , în mod modest , să ridice de pe spatele țărănimii române ,
povara sărăciei și a ignoranței , încredințat fiind că , **servind țărănimea** ,
el servește totalitatea poporului. " Normativul Statului Țărănesc îl constituie,
asa dar, primatul intereselor țărănime .

Dar acest primat n-a fost el recunoscut și de alte concepții politice ?

Nu găsește țărănimea , în statul liberal, o ocrotire suficientă ?

Cine împiedică țărănimea ca să se scuture de sub povara sărăciei și ignoranței ?

Legile sunt egale, pentru toți !

Condițiile de prosperitate sunt egale, pentru toți !

Statul liberal invită pe toată lumea la îmbogățire și fericire !

" Aceste întrebări le citim zilnic în discuțiile care se publică în presa noastră. Ele sunt puse, mai ales, de **adeptii Statului liberal** , cari nu uită să adauge că **Statul liberal** a făcut cu putință , în România, **ridicarea atâtor fii de țărani** la rangul de mari funcționari , pe lângă că , același **Stat liberal** a dat cu dărnicie **pământ și vot universal** **Ce mai vor țărani de la stat ? Nu au ei o deplină egalitate cu boerii de altădată ?** **Ce mai vor țărani ? Iată ce vor** .

Vor o schimbare de direcție în alegerea normelor

după care se pregătește viitorul copiilor lor .Cum s-ar zice în mod popular, **vor o schimbare de macaz în conducerea politică.**

" Statul liberal l-a pus în condiții egale cu stăpânii lor de altă dată, **numai înaintea norocului.**

Dintre ei, **1 la zece mii** poate să devină **funcționar** , cum poate să devie **milionar cu un bilet cumpărat la loterie**. Tot așa, **1 la zece mii** poate să devină **burghez** la oraș sau mare **proprietar la țară**. Toate sunt posibile , **când omul are noroc**. **Dar politica de Stat nu trebuie să fie un prospect la loterie.**

Și așa este politica Statului liberal: un prospect de loterie.

La 1 țaran ajuns funcționar sau bogat, rămân 9999 țărani acasă, în mizerie și ignoranță.

Cât mai poate dura această înșelătorie cu egalitatea de condiții înaintea norocului ?

Statul liberal are **bune intenții** pentru țărani ; cel puțin așa afirmă.

Își îndreaptă însă greșit aceste bune intenții .Ademenit de **iluzia individualismului** , el pierde din vedere interesele permanente ale totalității poporului românesc.

El nu poate pregăti în mod temeinic, ridicarea culturală și economică a satelor prin școli potrivite țărănime și prin comercializarea rațională a produselor muncii agricole , fiindcă pentru așa ceva nu are nici timp , nici bani ; nici interes ;

" Este timpul ca Statul liberal să-și considere rolul politic ca sfârșit în România , așa după cum el și-l consideră sfârșit în multe țări din Europa. "

[LD : Și astfel, Rădulescu Motru își termină pledoaria pentru **statul țărănesc**, fără să spună **când și cum** va fi el realizat , cu ce **mijloace**, cu ce **resurse** ....]
C.Rădulescu / 8 nov.'35

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , **14 nov.'35 - apr.'36**

35.) Gh.A.Cuza , anunțarea creerii Partidului Național Creștin , 29 nov.'35

/fuziunea **LANC- ACCuza** + **PNA- Goga**, Iași, 15 iulie 1935 /

(DAD, MO 5, șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 45- 47)

[LD : Gh.Cuza era profesor de drept roman la Universitatea din Iași]

Fără îndoială această fuziune este importantă și semnificativă.

Pe lângă **creșterea puterii organizatorice** la nivel național, pe lângă **speratele posibilități de raliere** și a altor grupări sau naționaliști izolați, în mod imediat , **crește gruparea lor în parlament** .

Cum **PNC** anunță și un "front parlamentar" cu **Frontul Românesc** -

noua formațiune debutează optimist. Dincolo de doctrină, de ideologie,

de problemele de fond ale programului, **PNC se prezintă " ca la carte "** :

are un **program articulat , coerent** , care poate fi considerat **program de guvernare** .

Transcriere fidelă a documentului . **Doc.integral - fișier LANC IV**

/ **Formarea PNC - 15iul.'35, Iași /**

/ **Fuziunea LANC + PNA : ideologie : ideea națională , românism /**

Programul PNC

/ Ordinea spirituală : doctrina creștină ; Biserica - integrată în stat ;
/ Ordinea monarhică : monarhie constituțională /
/ Ordinea constituțională , modificarea Constit. naționalism - creștinism - autoritarism
Reformarea Parlamentului / Reformarea principiilor legislative /
/ Ordinea politică : România a Românilor /
/ Regimul minorităților : trei categorii, trei tratamente /
/ Ordinea socială : Țărani, muncitori, intelectuali.
/ Ordinea culturală : ideea națională / Ministerul propagandei /
/ Ordinea economică : agricultura, industria / Româнизarea orașelor /
/ Ordinea externă : sistem de alianțe /
Programul PNC - Goga-Cuza / 15 iul.'35

36.) Octavian Goga , Bloc Național Parlamentar : PNC + Fr.Românesc , 29 nov.'35

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 47)
[LD : vezi nașterea și programul Fr.Românesc- Al.Vaida -Voevod]
/ Încheierea Blocului Parlamentar Național : Cuza-Goga-Vaida /
/ Monarhia /
/ România a Românilor /
/ Proportionalitate etnică în toate domeniile /
/ Reintegrarea bisericii în viața de Stat /
/ Desființarea trusturilor ... exploatoare /
/ Cultura și școala: Reînvierea spiritualității național -creștine /
/ Politică externă tradițională ; Nu tratat de asistență cu URSS /
Programul minimal / 29 nov.'35

37.) Octavian Goga (PNC) ,discurs la Mesaj (I, II) , joi 5 dec.'35 ; luni, 9 dec.'35

(DAD, MO 8-9 , șed .de joi, 5 dec. p 113- 118 ;șed. de luni, 9 dec, p. 130 - 139 .)
**I.Mihalache, dr.N.Lupu , I.Inculeț, Aurel Dobrescu, Petre Andrei, Armd.Călinescu ,
Virgil Madgearu-** intervenții, replici, polemici
[LD : discursul este enorm și l-a rostit în două reprize : 5, 9 dec.
Scopul principal al discursului : de a argumenta și a pretinde guvernarea României .
Structura discursului : doctrina național-creștină ; PNC + BPN ;
Atac mediatic : presa ostil - mincinoasă ; calomniile ,
Ținta principală de atac : PNȚ, țărănismul , statul țărănesc]
[LD :Supratitluri, sublinieri, colorări - îmi aparțin.
Document integral : fișier LANC /PNC - IV

Sumar discurs :

/ Starea sufletească a românilor / Revirimentul ideii naționale / perioada " revoluționară " /
/ Geneza PNC : ACCuza - doctrină, românism, apostolat , continuitate / Programul /
/ Geneza BPN : Cuza + Goga + Vaida / Programul politic /

/ PNȚ : Mentalitate , doctrină, ideologie /
/ Ideologia țărănistă : Eminescu / ț.cuzist / ț. literar / ț. naționalist / ț.goghist /
/ Țărănismul în programul partidelor politice/
/ Țărănismul clasei dirigente / Polemică Goga -Petre Andrei /
/ Țărănismul PNȚ : ură socială / lupta sat -oraș / antiindustrialism
/ Polemică Goga -Mihalache- Lupu /
/ Stat țărănesc : încremenire / țărănismul bulgar - comparație /
/ Țărănismul lui Mihalache = caz psihologic / Polemică Goga- Mihalache -Lupu /
/ Stat țărănesc = stat burghez ; lozincă electorală // Polemică Goga- Mihalache -Lupu /
/ Țărănismul lui Madgaru - disonanță ; ipocrizie ; profitor ; cetățean absolut /

/ Concluzii la PNȚ , avertisment- amenințare/

/ PNL : respect pentru trecut ; merite istorice /

/ Eclipsa liberalismului /

/ Neoliberalismul : acomodarea PNL : protecția muncii naț. - eșec /

/ Procese de elaborare (evoluție) politică /

/ Valurile de popularitate : Averescu / PNȚ / efemer PNL /

/ Noul val : Naționalismul integral / Naționalismul creștin / Conștiință militantă /

/ Goga , diagnostic : stare quasi-revoluționară / soluție : canalizare pașnică /

/ PNC + BPN cer guvernarea României /

/ Virgil Madgearu : chestiune personală cu Goga :

- contribuția sa la doctrina țărănistă /

O.Goga / 5 și 9 dec.'35

38.) P.C.Andrei (PNȚ) , discurs la mesaj,/ replică lui Goga / 10 dec.'35

(DAD, MO 10, șed. din 10 dec.'35, p. 153- 160)

[LD : din păcate , nu este un discurs la mesaj , ci este o replică, punctuală, la discursul lui Goga. Altfel , pentru explicarea **doctrinei țărăniste**, un punct de vedere **sociologic**.

Îi va face și el **lui Goga , un profil moral-politic ucigător - pentru a-l apăra pe Mihalache .**

Va încerca să provoace **zăzanie între Goga și Cuza**, între **Goga și Vaida** , între **vaidiști și ex-lupiști** ... scormonind ziceri și episoade din trecut , când erau adversari, provocând "dezvăluiri" și "demascări" reciproce , ntre grupurile răzlețite de PNȚ .

Este adevărat, cu citate din diverși filozofi și politicieni străini ; este adevărat, mai făcând puțină lumină în chestiunile de doctrină țărănistă.]

Doc.integral - **fișier PNȚ XII**

/ **Țărani - țărănism - stat țărănesc: accețiune Goga - adevăr PNȚ /**

/ **Țărănismul cuzist - ignoranța lui Goga /**

/ **PNȚ și lupta de clasă /**

/ **PNȚ - " statul țărănesc" /**

/ **Stat țărănesc = civilizație modernă /**

/ **Raport sat -oraș /**

/ **Naționalism PNC - Naționalismul PNȚ /**

/ **Problema evreească /**

/ **Portret moral-politic pentru Goga : inconsecvența, amneziile, măștile, parvenitismul, atacurile /**

/ **Portret moral -politic lui Mihalache : exponent al țărănimii , credință, consecvență /**

Petre Andrei / 10 dec.'35

39.) ACCuza (PNC) , discurs la mesaj ,12 dec.'35

Vict.Iamndi, Aurelian Benteoiu ,Eug.Titeanu , Valer Pop- intervenții, replici.

I.Mihalache, dr.Lupu, Petre Andrei - intervenții -replici .

(DAD, MO 12, șed. de joi, 12 dec.'35, p. 200 - 215)

[LD, 17 mai 2003 : Pe 29 nov. , **Gh.A.Cuza** prezentase **Programul PNC** (14 iul)

iar **O.Goga** prezentase **Programul BPN**, care îl angaja și pe **Al.Vaida -Voevod ;**

O.Goga , rostise un discurs la Mesaj imens , în două reprize (5, 9 dec.)

Atât in programe , cât și în discursuri, **PNC cerea guvernarea.**

Nu dezbat chestiuni legate de guvernare, ci...doar **platforma naționalistă**, din toate unghiurile , în care cereau rezolvarea **problemei jidănești "** .

Cu discursul său, ACCuza ...încheie ciclul . Tot ce au avut de spus, se spusese.

În plan secund, dar omniprezent , **concurența dintre PNT și PNL** pentru guvernare .
Din acest p.d.v., atacurile goga-cuziste la adresa PNT, îngăduie guvernului liberal
ca opozanții săi să se anihileze reciproc.]

Doc.integral xeroxat ; problematizat- **fișier LANC IV - PNC - I -**

/ Profeție, argumentare , revendicare : **guvernarea PNC/**

/ Autobiografie politic -parlamentară , **1893- 1895 : problema jidănească /**

/ Autobiografie politic -universitară, **1895-1914 : creștinism + economie politică /**

/ Răzbunare și victorie : **triumful ideii naționale**

Hitlerismul în Germania ; crearea PNC ; victoria naționalistă în Baroul Ilfov;

/ **Doctrina cuzistă antisemită** - premergătoare hitlerismului ; revendicarea unei înțâietăți : **1889 /**

- descalificarea PNL ca partid "național" ;

- dizidența Cuza în P.Conservator : pro-Bărnăuțiu , anti-Maiorescu ;

/ Doctrina cuzistă : **legea naționalității** - definiții, principii , scop .

/ **Jidanii = națiune parazitată /**

/ **Soluția** problemei jidănești : **eliminarea națională și internațională /**

/ **Jidanii din România : 1568 - 1914 /**

/ Problema jidănească în **epoca constituțională, sub domnia partidelor /**

/ Doctrina cuzistă : **clasa de mijloc și pericolul jidănesc /**

/ Doctrina cuzistă : **orașele , pericolul jidănesc /** partidele complice: **PNL, PRT, PNT /**

/ Politica externă : **alături de statele care vor rezolva probl.jidănească**

Polemici și controverse

Cuza - Mihalache -Titeanu - Bentoiu-Valeriu Pop : Legea circulației pământurilor .

Bentoiu -Mihalache : întărirea elementului românesc în politicile PNL, PNT

Cuza -Bentoiu : orașele și problema jidănească

ACCuza / 12 dec.'35

---

40) Virgil Madgearu (PNT) , Declarație la Mesaj, 12 dec.'35

(DAD; M.O. 12, joi, 12 dec.'35 , p. 215 - 218)

[LD : Madgearu ia cuvântul imediat după ACCuza .Nu se stinseseră aplauzele PNC,
când pe banca miniaterială, pe lângă ceilalți membri ai guvernului, intrase **Gh.Tătărescu**
primit și el cu ovații și aplauze. La urcarea la tribună , **Madgearu** este primit cu aplauze și ovații
de gruparea parlamentară PNT , din care lipseau (sau tăceau) ardelenii, Maniu ...

Până la Madgearu, **național- țărăniștii fuseseră foarte activi** , intervenind polemic ori de câte
ori PNT fusese vizat : **Mihalache,Lupu, Călinescu, Petre Andrei, Madgearu .**

Acum , în calitatea de **secretar general al PNT** , **Madgearu** rostește câteva fraze introductive
și citește o **Declarație.**

Declarația este mai mult a fostului ministru de Finanțe sau de Industrie , decât a partidului....

Caracterul "**țărănesc**" al doctrinei , la toate capitolele , prin **persistența cuvântului** ,
a accentuării ponderii , importanței , acestei categorii sociale.

LD ; atenție la terminologie : economie "**plugărească**" ,societate "**țărănească** " ,

stat "**agrar -țărănesc** " stat "**național -țărănesc** "

Madgearu nu este întrerupt de nimeni .]

Doc. integral xeroxat ; **fișier PNT XII**

Declarația PNT

/ **Continuitate în guvernare ? /alternativele : stat liberal ? / : stat țărănesc ? /**

/ **Criza doctrinei liberale /**

/ **Doctrina agrar -țărănească : agricultură - mica proprietate țărănească**

- **cooperative plugărești /**

/ **Politici economice : PNL / PNT /**

/ **Falimentul regimului PNL : cenzură ; stare de asediu /**

/ **Oferta PNT pentru guvernare : stat agrar -țărănesc /**

Madgearu / 12 dec.'35

▣ Continuitatea în guvernare .

▣ Stat liberal - stat țărănesc .

[LD : trebuie să încerc să pricep **deosebirea celor două concepții** , în toate domeniile, ceea ce este greu. Dar , acum , într-o redactare extrem de elaborată - presupun - poate reușesc. În ceea ce privește "**continuitatea**" în guvernare , este evident că **fiecare partid, subiectiv**, considera acest principiu **potrivit guvernării sale ! Pentru adversari**, continuitatea era incompatibilă pentru diverse condiționări , în care adverbele făceau carieră : "**dar** " , "**însă** " , "**doar** " ...]

" **Răspunsul** la Mesajul Tronului stăruie

asupra principiului de continuitate în opera de guvernare .

Am sprijinit întotdeauna acest principiu , menit să statornicească idei și metode folositoare vieții noastre publice. **N-am șovăit să apărăm** , în nici o împrejurare , **dreptul unui guvern de a avea timpul convenit pentru a arăta tot ce știe și tot ce poate.**

Nu este compatibilă însă cu ideea de continuitate , **dănuirea unor stări de dezordine politică și dezordine economică.**

Ce ar însemna **continuitatea** aplicată **vârtejului de măsuri și reglementări comerciale contradictorii** , datorită **lipsei unei concepții unitare** și **unei acțiuni coordonate** între diferitele ministere și așezăminte publice ?

Criza doctrinei liberale...

" **Răspunsul la mesaj** a Senatului , **recunoaște clar că criza economică mondială a dezechilibrat economia liberală** și a scos în evidență **caracterul perimat al doctrinei liberale** . Într-adevăr , **a dispărut libertatea de producție individuală** , **libertatea de vânzare individuală** , **libertatea de concurență** ca regulatoare a prețurilor , **libertatea muncii** , **libertatea de circulație** , **de schimb** etc etc. **Acestate au fost temeliiile economiei liberale.**

Doctrina agrar -țărănească ...

" **O nouă formă de economie tinde să o înlocuiască** . [economia liberală]

A rămâne în afară de zodia timpului , înseamnă **a visa o continuitate** pe care **nu o mai poate nimeni asigura** , evenimentele însărcinându-se **să răstoarne construcțiile anacronice** . (aplauze la PNȚ)

" **Viața economică de bază a României este agricultura** . Mai ales sub forma **micii proprietăți țărănești** , nu este posibilă nici dezvoltarea producției , nici valorificarea produselor agricole , **pe liniile economiei liberale** .

Numai o rețea completă de cooperative plugărești , **poate asigura dezvoltarea agriculturii românești.**

[-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▣ **Politica economică PNL / PNȚ**

[LD : dincolo de subiectivitățile resentimentare ale unui ex-ministru , atât de hulit pentru politica sa financiară și economică , **Madgearu lansează totuși critici concrete economice** , **provocând la meditație și dezbatere**, ceea ce partidele naționaliste nu făceau.]

" **Ne-a fost dat însă să asistăm** , în cursul acestei guvernări , **la o încercare de aservire a cooperăției, rețelei bancare capitaliste, în plină descompunere** .

Ne-a fost dat , ani în șir , să asistăm la **protejarea nerațională a unor industrii** , pentru care **nu sunt condițiuni normale de dezvoltare în țară** , care **nu întrebuițează materii prime indigene, nici forțe de muncă naționale.**

Iar în timpul din urmă , am putut constata **o totală pasivitate față de dezechilibrul tot mai mare dintre prețurile industriale și cele agricole.**

Cum ar fi cu putință o continuitate în asemenea condițiuni ?

Politica economică PNȚ...

" Prețuind ideea de **continuitate în gospodăria de Stat** , **Partidul Național -Țărănesc o înțelege posibilă** , **numai așezând economia națională în mersul timpului și în cadrul structurii noastre sociale și naționale.**

" Astfel se va asigura **cooperarea solidară**, atât în domeniul economic ,
cât și în domeniul politic , **a tuturor claselor producătoare și a tuturor energiilor
naționale creatoare.** (aplauze la PNȚ)

" Iar Statul, sprijinit pe **opinia publică luminată și pe colaborarea directă a categoriilor
interesate**, își va **îndeplini misiunea sa națională**, asigurând continuitatea pe linia firească
a poporului român. În acest scop, trebuie întreprinsă **o acțiune intensă de educație socială
și națională în masele populare.**

**La temelia noului stat trebuie așezat țărănul român luminat, sănătos, harnic,deplin
stăpân pe munca sa, și asigurând ,prin energia și virtuțile sale naționale ,
primatul muncii românești în toate ramurile de activitate ."** (aplauze la PNȚ)

[-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▫ **Oferta PNȚ pentru guvernare**

" Pentru opera de **reconstrucție națională** pe temelii firești,
Partidul Național-Țărănesc a pregătit un **ansamblu de soluții practice ,
studiind problemele și realitățile poporului nostru.**

"**Aceste soluții se inspiră de la ideea că problemele românești au soluții românești ;
că Statul Român nu poate fi decât expresia politică a realităților economice, sociale și
naționale ale populației care îl alcătuiește.**

" **Caracterul plugăresc al economiei și caracterul țărănesc al populației** ,

în marea ei majoritate , asigură , **printr-o politică adecvată ,**

primatul muncii românești în toate domeniile

și așază bazele Statului pe liniile trecutului istoric, ținând seama , în același timp,

și de evoluțiile care deschid drumuri noi spre viitor. (aplauze la PNȚ)

" Cu o astfel de **busolă a instinctului și a conștiinței naționale constructive ,
educată serios și pozitiv,**

PNȚ va asigura soliditatea construcției noului stat , ferindu-l ,

pe de o parte ,**de încercările de readaptare la forme perimate** [**statul liberal**]

, pe de altă parte,**de tendințe și diversiuni extremiste** [**stat naționalist**]

menite să denatureze echilibrul natural într-un Stat **cu o populațiune de țărani ,**

care **au din fire simțul echilibrului normal.** (aplauze la PNȚ) [-----]

Virgil Madgearu / Declarația PNȚ / 12 dec.'35

41.) Hurmuz Aznavorian (Raportor) , discurs final la Mesaj, 13 dec.'35

(DAD, MO. 13, vineri, 13 dec.'35, pag. 228- 236)

Supratitluri, sublinieri, colorări, semne , îmi aparțin. **Doc.integral -xerox ; fișier -PNL X**

/ **Autobiografie profesional - politică ; intrarea în PNL- 1928 /**

/ **Grupul "Părerii libere" / " Tinerii liberali " /**

/ **Conflictul dintre generații / Dezideratul pacificării /**

/ **PNL = Democrație - Naționalismul luminat /**

/ **Pedagogie politică : lupta politică - disputa - controversa- polemica /**

/ **Pedagogie politică : adversitatea - calomnia- dușmănia - violența - crima /**

/ **Unitatea politică în democrație : guvern - opoziție /**

/ **Regim democrat : libertatea individuală - libertatea absolută -libertatea responsabilă /**

/ **Regim democrat : disciplina socială - disciplina națională /**

/ **Democrația = metodă politică / Obiectiv : asigurarea generațiilor politice ; elitele /**

[**Polemică Aznavorian - Șeicaru : anarhia ; regimul autoritar ; regimul excepțional]**

/ **Partidul politic = pepiniera elitelor /**

/ **Locul electoralului în regim democrat : consultarea națiunii ; stabilirea titularului puterii /**

[**Polemică Aznavorian - Mihalache - Petre Andrei :**

cosimțământul electoral - falsificarea consimțământului]

/ **Elitele politice : competența - nedemnitătea /**

/ Corectivele (alternativele) regimului democrat : Regimul dictatorial ? - dezavantaje /
/ Alternativa PNȚ: Stat țărănesc ? - diversiune electorală /
- PNL și problema țărănească ;
- Împroprietărirea și votul universal ;
- I.I.C.Brătianu - documente programatice ; înfăptuiri ;
[Polemică **Aznavorian -Mihalache - IGVântu- Petre Andrei :**
stat românesc - stat burghez - stat sovietic - stat fascist - stat țărănesc]
/ Politica externă - omagiu lui Titulescu /
/ LD : lacunele discursului raportorului la Mesaj /
[-----]
Aznavorian / 13 dec.'35 / retro' 29

▣ Gruparea " Părerii libere "

" O dată intrat în Partidul Liberal, respectând disciplina de acțiune a partidului ,
am căutat , pe cât cu putință , **de a-mi păstra libertatea de gândire.**
Am respectat un gând onest la altul și am cerut **să mi se respecte și mie**
gândul și libertatea de exprimare.

D-lor deputați, este chiar **semnificativ** : când **ne-am grupat în jurul unei reviste**
, acum 7 ani [1929] ne-am pus întrebarea : **ce aport aducem noi în viața publică ?**
ce vom însemna pentru momentul când intrăm în viața publică , noi și generația noastră ?
"Atunci **am publicat un articol în numele generației noastre.**

Voi reda foarte pe scurt , numai câteva fragmente din care veți reține **esențialul** atât de util
pentru dezbaterile de azi.

Articolul este intitulat "**O confesiune de credință**" și spune :

< Partidul Liberal a realizat în întregime programul său,
misiunea sa istorică s-a terminat .

Partidul Liberal a intrat în istorie.
misiunea politică de conservare de veghe, a celor realizate .
relațiunile cu celelate partide politice
a venit vremea conlucrări sincere și reale, cu deplină încredere ,
reciprocă, fără ură sau dușmănie.

între deținătorii situației politice de azi

lucrul acesta este mai greu
reconcilierea este aproape imposibilă.

Tineretul însă din toate partidel din aceeași generație ,
atmosferă fără de sacrificii și privațiuni

va accepta punctul nostru de vedere
ca în relațiunile politice , dușmăniile personale să înceteze. >

< Contăm pe acest tineret aport principal în politică ,
trebuie să fie tocmai spiritul de conciliere și de pacificare . >

" Așa am pornit la drum , acum 7 ani. Unde am ajuns d-lor ?

Nici un pas mai departe ! (aplauze) Acesta este tot tragicul vieții politice românești.
Aceeași încordare ca atunci , poate chiar mai violentă."

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ Conflictul dintre generații

▣ Pacificarea politică ?!

[LD : pentru timpul acela , opinie total nonconformistă privind raporturile dintre generații.

Atenție, după opinia mea, din cele 3 generații care s-au manifestat în interbelic,

Aznavorian reprezintă generația de mijloc , maturizată din tinerețe în împrejurările
excepționale ale războiului , (am mai vorbit despre ea) ,

găsindu-se în divergență atât cu "**bătrânii**" cât și cu "**mai tinerii**".]

" Am sentimentul că această **problemă de pacificare , de unire ,**

depășește puterea de abnegație și înțelegere a generației noastre.

După noi , poate, se va realiza această unitate morală pe care să se rezime posibilitățile viitoare de acțiune ale partidelor politice .

Bourget spune undeva : o generație nouă cuprinde în germenii posibilitățile viitoare și speranțele generațiilor din trecut .

În politică , pe planul politic, acest adevăr nu se poate verifica .

O generație nouă nu împrumută nimic de la generația trecută ,
și generația trecută nu poate transmite generației noi problemele nerezolvate .

Este și firesc.

Fiecare generație are sentimentul de tinerețe , de forță și de aport propriu.

Orice generație nouă neagă generația trecută.

Tocmai în aceasta constă stimulentul și posibilitățile de creație a unei noi generații .

De aceea cred că generația nouă care va veni ,

desbrăcată de pasiunile noastre, de vanitățile noastre , de prejudecățile noastre ,
va reuși , prin elitele ei , să creeze acea unitate morală , indispensabilă unității țării.

Și prin elite înțeleg acele mari generozități care nu trebuie negate nici o dată
și de unde se revarsă întotdeauna anticipări ,

de care se folosesc masele amorfe , inconștiente pentru interesele lor ;

prin elite înțeleg acele facultăți de protestare

față de curentele pornite greșit , față de pasiunile populare , față de prejudecăți ,
precum și acele facultăți de proprie creațiune . "

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ **Partidul Național Liberal.**

Dați- mi voie să mă apropiez de actualitatea noastră politică.

Democrație....

" Partidul Liberal, de o tradițională și nobilă democrație, nu se poate contesta acest lucru

și însuși dl **Octavian Goga** spunea, cu toată pasiunea luptei politice ,

că are un respect istoric pentru realizările trecute ale Partidului Liberal,

este necontestat că **a scris cele mai importante capitole ale istoriei politice contemporane.**

E un adevăr istoric care nu se poate contesta .

-O.Goga : Mai ales că face parte dintr-**o generație a trecutului.**

-Aznavorian : Cele mai importante capitole din istoria politică contemporană ,

sunt realizate cu această structură democratică și bine înțeles națională

a Partidului Național Liberal.

Partidul Liberal **s-a întemeiat** , ca să-și justifice forța sa politică, **totdeauna pe masele populare.**

Dar să ne înțelegem : aceste mase populare ,

dacă au însemnat o justificare a forței politice a Partidului Liberal ,

n-au reușit niciodată, și spre binele țării , să tiranizeze organismul Partidului Liberal.

(aplauze la PNL) În acest sens, Partidul Liberal a avut un contact intim cu masele populare ,

dar a împiedicat ca aceste mase populare , cu utopiile lor,

să poată influența cu ceva Partidul Liberal, în concepțiunile lui

și în posibilitățile de renaștere ale unei țări. " (aplauze la PNL)

Național - naționalism ...

" Partidul Liberal nu a ignorat și nici nu a neglijat de a integra naționalismul,

posibilităților sale de realizări politice și toate preocupările nu numai naționale,

dar ceva mai mult , naționaliste .

A ajuns până acolo încât - nu este mult de atunci - **Partidul Liberal era acuzat**

de șovinism în domeniul economic, **fiindcă reușise**

- acest lucru este incontestabil și-l puteți verifica cu documentele timpului -

să dea o înfățișare autentic românească vieții economice.

Dacă acest proces de prefacere și înnoire s-a oprit, credeți-mă,

nu este vina Partidului Liberal (aplauze la PNL)

Adversități pornite din concepții preocupări limitate de partid [LD : aluzie la PNL]

au oprit acest proces.

Partidul Liberal nu poate lua asupra sa răspunderea opririi unui proces
de reală românzare a întregii vieți economice. "

[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ Regimul democrat

▣ Libertatea individuală / libertatea absolută / libertatea responsabilă /

▣ Disciplina socială și națională .

[LD : este cu totul remarcabil cum Aznavorian , sfidând clișeele comune, reușește să argumenteze - în pofida unui adevăr axiomatic pentru mulți teoreticini - că libertatea individuală nu este un principiu definitoriu pentru democrație.]

"Iată cum făcând un bilanț sumar al acestor lupte politice

și rezultatele nenorocite la care s-a ajuns, putem să ne apropiem și mai mult

de materia de gândire politică , încă nestabilă, care circulă în lumea noastră politică.

Regimul politic de până astăzi este denunțat , este considerat ca incapabil să mai realizeze funcțiile esențiale ale Statului.

Această părere este unanimă , divergențele încep la soluții.

" Regimul democrat este denunțat astăzi ca incapabil și trebuie corectat .

Și dvs , ca și celelate grupări politice , propuneți soluții de corectare

Nu se mai poate continua cu aceste procedee , fiindcă s-a ajuns la extrema limită , într-o țară tânără cum este Țara Românească ,

fără garanția unui trecut de cultură și de veche civilizație.

" Ei bine d-lor, înainte de a fixa soluțiile care se propun, fiindcă divergențele încep de la corectivele ce se propun, și veți vedea care sunt aceste corective,

mi-aș îngădui în numai câteva cuvinte să fixez cadru teoretic al acestui regim democratic,

de care s-a vorbit foarte mult , dar despre care nu s-a spus cuvântul decisiv.

De exemplu, circulă curent în presă : democrația este regimul libertăților individuale

Eu recunosc întreaga valoare morală a libertății,

această largă și profundă respirație a personalității umane.

Dar libertatea individuală orice cercetător în istorie și sociologie poate constata ,

se poate găsi și în alte regimuri politice . Nu acesta este esențialul.

" Libertatea individuală a folosit regimului democratic ca un mijloc , ca tehnică, pentru a pune în valoare potențialul cetățenesc , pentru a colabora cu corpul social, nu în scopuri individuale , fiindcă am fi ajuns la anarhie.

" Un regim politic nu garantează o libertate totală , fără nici o condiție,

fără nici o finalitate pentru corpul social .

Libertatea s-a protejat , față de regimul absolutist , ca o posibilitate de mai multe realizări

în interesul corpului social, ea este condiționată de disciplina socială și națională.

Nu există libertate absolută.

Ca jurist, mi-aș refuza să admit că există drepturi absolute ,

toate sunt limitate prin drept, toate trebuie să fie controlate, ca și libertatea scrisului ,

ca și celelate libertăți cetățenești , **toate sunt condiționate .**

De altfel, rezultă din texte , **sunt sancțiuni pentru abuz,**

deci îndată ce introduci în noțiunea de libertate ideea de abuz și sancțiuni penale ,

s-a terminat cu libertatea absolută .

" Libertate absolută în spatele căreia se urmărește un scop particular ,

nu se poate susține nici în regimul democratic. "

Sunt adevăruri elementare , pe care le puteți controla în tratatele cele mai recente

despre democrație, în special în cartea lui Kelsen.

Libertatea individuală poate să treacă printr-o criză chiar în regimul democratic.

Chiar în vremurile actuale, cu regim democratic dar ... cu cenzură și stare de asediu.,

regim care **suspendă garanții constituționale !**

Prin urmare, **jocul acesta al libertății individuale ,** într-o anumite zonă, nu poate, nu are

menirea să caracterizeze regimul democratic.

▫ **Democrația = metodă politică .**

▫ **Obiectivul : asigurarea generațiilor politice**

▫ **Elitele**

[LD : iată un liberal care are curajul de a rupe cu devizele și miturile sacrosante ale revoluției franceze, cu clamarea în deșert a "democrației", căutându-i alte resorturi, alte conotații. După dispariția lui IG Duca, la liberali nu se mai auziseră atari **abordări teoretice substanțiale**. Remarcabilă este **sinceritatea , lipsa demagogiei** , atât de sufocantă la "**democrații**" de carton, care măguleau "**poporul**" ...

Chiar dacă ești adversarul unei astfel de "metode" , ea este adusă pe terenul realității.]

"Nasc doctrine și sisteme , metode de conducere justificate eronat la început , întemeiate pe erori evidente. Ele sunt supuse, mai târziu, unui examen

-peste un secol sau un secol și jumătate - și , după cercetări ,

se ajunge la o verificare a acestor fundamente.

Fundamentul se înlătură , însă fenomenul, faptul, rămâne.

Tot așa și cu democrația. A intrat acum 150 de ani în viața publică europeană , printr-o eroare a lui Jean Jaques Rousseau .

Din nenorocire, **această eroare a provocat alte erori.**

Și atunci **am ajuns să nu mai recunoaștem fizionomia** exactă istorică ,

în care **acest regim politic** , după ce **antichitatea îl trăise și-l lichidase.**

reapare în viața politică europeană în condițiuni inadmisibile.

" De altfel, nu este nici un secret . Nimeni nu poate contesta că **sunt foarte puține țările în care regimul democratic s-a realizat complet.**

De la apariția sa teoretică, de la proclamarea sa teoretică,

și până la realizarea lui concretă , este o distanță pe care foarte puține State

- nu mă înșel dacă aș spune numai Anglia și , în parte , Franța - **au putut să o parcurgă.**

"Toate celelate țări, care s-au pretins democratice ,

sunt cu regimuri în curs de executare , de experimentare, **o democrație mitijată ,**

în care **mișună o serie de tendințe noi, și nu putem spune nici până astăzi ,**

nici de astăzi înainte, că trăim un adevărat regim democratic.

Nu din păcatul nostru , ci din greșala inițială , căreia i-am dat o importanță covârșitoare .

" Ce este în adevăr democrația ?

Am zis : democrația poate să creeze **climatul necesar pentru libertățile individuale.**

Dar nu aceasta este democrația, fiindcă libertățile individuale au fost un mijloc ca regimul democratic să poată obține cât mai mari rezultate de la cetățeni.

" Democrația , în ultimă expresiune, azi admisă unanim și care se verifică,

este o metodă politică , prin care se creează o ordine socială,

în așa chip încât această ordine socială să asigure neîntrerupt

sucesiunea generațiilor politice. Iată dar o metodă care are această menire ,

să ne dea posibilitatea ca, creând o ordine socială fără baraje ereditare ,

să poată asigura o succesiune neîntreruptă , neforțată, nefalsificată,

a generațiilor politice. Un regim politic care, prin posibilitățile de realizare practică, elimină

libera circulațiune a elitelor , **este sortit pierii , fiindcă nu mai dă posibilitatea**

însănătoșirii păturii conducătoare , a înoirii păturii conducătoare. "

[-----]

Aznavorian - Șeicaru (ziarist) / 13 dec.'35

▫ **Regim autoritar -regim excepțional**

[LD : pe cale de întrerupere, Șeicaru a intenționat să-l pună în dificultate pe Aznavorian, privind incompatibilitatea dintre regimul democrat - stare de asediu și cenzura , cu care guvernau liberalii, după asasinarea lui Duca.

Guvernul fusese , de altfel, **ținta tuturor partidelor de opoziție**, pe această temă.
De aceea , răspunsul lui Aznavorian ... este important.]

[-----]

-Aznavorian : "Cunosc concepțiunea de îndelungă vreme a d-lui Șeicaru.

Să mă credeți , **deși sunt un convins democrat , eu cred în posibilitățile de punere în valoare a unor elite care știu , la un moment dat, să îndiguiască aceste revolte , rebeliuni, insurecțiuni, care minează însuși fundamentul Statului .**

Aceasta nu compromite regimul , dar este necesar, din când în când, o comprimare, fiindcă nu se mai poate continua pe panta insurecției .

Și astăzi , când regimul democratic recurge la mijloace autoritare , știți bine, nu definitive , de restrângere a libertăților ,nimeni nu trebuie să se plângă împotriva acestor mijloace excepționale.

Starea de asediu intră în regimul democratic ca un mijloc excepțional , dar este logic să intre.

Sunt situațiuni excepționale în care nu poți găsi alt mijloc de apărare a regimului .

Se poate reproșa că , prin îndrumătorii săi , guvernul nu a găsit un mijloc normal.

Este supus criticii , dar , în orice caz,

nu este în afară de cadrul posibilității și logicii regimului democratic. "

[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ **Partidul politic =pepiniera elitelor**

-reluarea discursului , după întreruperea lui Șeicaru -

"Orice regim politic , să mă credeți, nu este o concepțiune aristocratică , este o concepțiune firească - chiar regimul proletar , regimul în care mulțimea cea mare este interesată , se conduce prin elitele ei.

Nu se poate conduce altfel. **Când zici "reprezentant " , zici elită.**

[-----]

" De aceea, **în regimul democrat , misiunea aceasta de a pregăti elitele , de a garanta și de a asigura succesiunea generațiilor politice este încredințată partidelor politice.**

"Aici începe adevăratul proces pentru partidele politice. Din această privință ,

pentru selecționarea elitelor , a Statului Major de conducere , pentru care o națiune și un Stat au o absolută nevoie , trebuie introdus criteriul competenței , verificată sub răspunderea directă a partidelor politice.

[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ **Locul electoralului în regimul democrat .**

▣ **Consultarea națiunii**

▣ **Stabilirea titularului puterii politice**

[LD :la acest capitol , Aznavorian se împotmolește în propria-i argumentare.

Realitățile întreceau cu mult ceea ce el numea **abuz cu specific românesc.**

Presiunea "electoralului" este o consecință inevitabilă a votului universal , iar gradul de vicierie al raportului ales - alegător , este dat de standardul de viață al unui popor , cu toate componentele sale - material, cultural, moral , dar și de nerăbdarea de a ajunge la putere. .]

" Nu contest că **electoralul joacă un rol** , că are o anumită misiune , în regimul democrat.

În Occident, electoralul are o misiune limitată , de procedură .

Este procedura regimului democratic pentru a stabili pe titularul puterii politice : consultarea națiunii prin votul universal.

" Odată îndeplinită această misiune și stabilit titularul puterii politice,

electoralul trebuie să fie eliminat din dezbateri

și din preocupările tuturor instituțiilor Statului , să nu mai joace nici un rol.

La noi , dimpotrivă, **abia atunci începe rolul efectiv al electoralului** [-----]

La noi electoralul a invadat întreaga viață publică , a devenit obsesia partidele politice în așa chip, încât **lupta nu se mai dă decât pentru număr, pentru cucerirea numărului.**

Este o exagerare evidentă și aceasta este partea bolnavă a regimului.

[-----]

Aici vine marea **răspundere a șefului de partid**, măsura în care el **suferă sau nu** de " **tirania coeficientului** " în domenii în care el n-ar avea ce căuta.

Lupta dintre partide a căpătat un aspect ciudat, ceva din cruzimea luptei pentru existență.

În loc de promovare de idei , de curente, de metode, de competențe,

trăim sub formula < Scoală-te tu , să mă așez eu ! > , și această formulă s-a repetat

în așa chip , **încât a ieșit din cadrul și misiunea regimului democratic.**

Regimul democrat are misiunea să formeze cadrele interne și externe ale unui Stat , care formează aparatul administrativ, până la limita normală de suportabilitate a bugetului pe care o națiune și-l poate îngădui . [-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ Partidele politice : pregătirea elitelor

▣ Competența - nedemnităea .

-reluarea discursului , după întreruperile cu electoralul -

" Nu există regim politic care să nu aibă această preocupare , **cum să-și creeze Statul Major .**

Îmi pare bine că **dl Andrei a recunoscut astăzi**, cu onestitatea care-l caracterizează,

teoria elitelor în regimul democratic.

Da, trebuie făcută teoria elitelor , dar nu cu valorificarea electoralului ,

ci cu adevărate competențe , ca să nu se compromită instituțiunea ,

pentru că **dacă scade autoritatea instituțiilor publice,**

este **din cauza nedemnității celor care le conduc.**

" **Orice instituțiune** , oricât de valabilă ar fi, **se compromite prin oameni**

și , de aceea , **regimul democratic trebuie să fie foarte scrupulos**

când alege elitele și le dă dreptul la comandă.

Nu instituția trebuie să salveze omul, ci omul salvează instituțiunea.

Și dacă selecțiunea nu o faceți pe bazele normale de competențe , ajungeți , fatal, **la măcinarea ideii de autoritate în regimul democratic.**"

[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ Corectivele regimului democratic.

▣ Regimul dictatorial ?

" **Care sunt corectivele ?** S-au propus câteva.

S-a vorbit de regimul dictatorial. De unde vine necesitatea acestui regim ?

Să nu credeți că este o invenție a unor ambițioși, această chestiune a regimului dictatorial.

Regimul dictatorial vine de la preocuparea fortificării ideii de autoritate.

" **Democrațiile** , din cauza unor practici anumite,

slăbesc de multe ori ideea de autoritate.

Întărirea acestei idei de autoritate se poate face și în regimul democratic ,

care **poate cunoaște și realiza forme dictatoriale.**

Veți spune : **starea actuală !** Dar tot regim democratic este ,

dar este o stare excepțională.

" **Care este , însă, păcatul regimului dictatorial ?**

Este că , **dacă o guvernare într-un regim dictatorial , cade în greșală, consecinele trebuie să le suporte regimul.**

Nu este posibilă o schimbare de guvern, fără o schimbare de regim.
Și atunci, pe când, în regimul democratic, orice eroare guvernamentală poate să fie înlăturată prin schimbarea guvernului, fără ca regimul să fie schimbat, în regimul dictatorial, guvernul care a căzut în eroare, poate stăruii mai departe în această eroare, și pune în balanța intereselor generale, interesul regimului.

Acesta este pericolul pentru care nu poți încredința principiul autorității unui regim dictatorial, pentru că se leagă prea intim regimul de guvern.

[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ Corectivele regimului democratic.

▣ Stat țărănesc ?

▣ PNL și problema țărănească

"S-a mai propus și un alt corectiv - și aici voi discuta din atâtea informațiuni câte mi-a fost dat să cunosc eu din teoria **Statului țărănesc**.

L-am ascultat pe dl Andrei, în expunerea d-sale.

Am reținut din această expunere o singură preocupare :

Statul țărănesc înseamnă primatul problemelor țărănești.

Ei bine, dar această chestiune a predominării problemelor țărănești,

au avut-o și alte partide, din moment în moment, nu în mod exclusiv, dar **decisiv, hotărâtor**.

[-----]

Aznavorian - Mihalache - IGh.Vântu - Petre Andrei

▣ Stat românesc - stat burghez - stat sovietic - stat fascist - stat țărănesc

" Va să zică, iată două momente în care **primatul problemelor țărănești** a angajat întreaga activitate politică a noastră.

Credeți că, pentru aceasta, vreun membru din Partidul Liberal de atunci **a numit Statul român, Stat țărănesc ? Nu !**

Pentru că **poți să dai un obiectiv Statului** spre realizarea unor probleme și **poți să dai exclusivitate problemelor țărănești în Stat,**

dar Statul nu se numește țărănesc, este tot Statul vechi, în concepția de drept politico-juridică.

Noi n-am schimbat Statul, **i-am dat o funcțiune nouă**, un obiectiv nou, după cum puteți să-i dați acest obiectiv pentru totalitatea problemelor țărănești,

dvs confundați Statul cu funcțiunea.

[-----]

"Dar vă întreb atunci, **ce s-a schimbat în structura politico-juridică** a Statului Român, în clipa **când dvs ați anunțat Statul țărănesc ?** Nimic, și ca dovadă că nu s-a schimbat nimic,

îmi aduc aminte, **s-a pus această întrebare d-lui Mihalache :**

Ce este Statul țărănesc, cu care vreți să rezolvați o mare problemă a țărănimii,

și că **Statul actual nu ar fi deajuns**, coordonatele actualului Stat

nu sunt suficiente pentru realizarea acestui Stat țărănesc.

Dl Mihalache a răspuns :

< Nu știu ce este Statul țărănesc, eu îl fac, juriștii să-l definească.>

Ori **Statul este un concept de drept**, ceva gândit, nu este o situație de fapt,

faci Statul prin construcție teoretică, căci este **o noțiune a dreptului public, cu sens precis.**

-**Petre Andrei : Ați spus la începutul cuvântării că sunt stări de fapt care ne depășesc**

și abia mai târziu urmează să fie lămurite."

-**Aznavorian : Acelea sunt curente, revendicări.** Nu fugiți de chestiune,

d-ta ai și pregătire juridică. Când zici Stat, acesta **nu este un curent**, însemnează ceva gândit, i-ai determinat limitele, fundamentele politice și juridice.

Nu l-ai gândit d-ta și vrei ca alții să-l gândească ?

[-----]

-Aznavorian : " Eu aş vrea să strâng gândurile ca să **pun problema capitală** .

Problema capitală pentru mine este **tot punctul de plecare**.

Credeți dvs că d-l Andrei, d-l Călinescu, și ceilalți juriști din partid nu știu care este exacta situație a Statului țărănesc ?

Nu se schimbă nimic, dar absolut nimic , din Statul actual , în ce privește construcția juridică și politică .

A ! Îi dai primatul problemelor țărănești ,

dar nu schimbi instrumentul politic pe care să-l realizezi .

Atunci, **de ce l-ați numit Stat țărănesc** , iată întrebarea :

oare **electoralul** de care vorbeam adineauri , n-are nici un rol aici ?(**aplauze la PNT**)

Dar care este pericolul ? Se poate ca **preocuparea aceasta de electoral** ,

impusă dincolo de necesitățile regimului democratic,

să ajungă până acolo încât să înnebunească o lume întreagă ,

crezând că **prin Statul țărănesc va ajunge tovarăș la bunurile tuturor** ,

căci este o **concepție primitivă** aceasta, fiindcă **țărănul nu poate ști**

că este vorba de același Stat Român , care există și acum.

Va crede că este altceva ; și nu este altceva , lucru pe care nu-l puteți contesta.

Mai puteți vorbi , în acest caz, **de libertatea consimțământului ?**

Captarea conștiințelor cu astfel de erori **e mai gravă decât furtul urnelor. "**

[-----]

H.Aznavorian / 13 dec.'35

42.) Gh.Tătăărăscu(președ.Consiliu, ministrul Armamentului), concluzie la Mesaj, 14 dec.'35

(DAD, MO 14 . sâmbăta, 14 dec.'35 , p. 240- 244)

Am revăzut câteva discursuri ale lui Tătăărăscu , în postura de opozant.

Ce putea face schimbarea de ipostază (la guvernare !) dar , mai ales , **răspunderea** (pentru prima oară premier !) .

Discursul este **sintetic, sobru, pragmatic, cuantificat, edificator ;**

Cifrele reci sunt puse să vorbească , nu etichetări, nu generalități ;

Sistematizat pe două mari direcții - ca efect oratoric - **pacificarea politică și consolidarea națională**. - Tătăărăscu reușește o **antiteză** între **guvernarea PNT și Guvernarea PNL**.

Efectul este zdrobitor. Abia spre sfârșitul discursului , dar și atunci , nu explicit,

are câteva **referiri la partidele care ceruseră plecarea PNL de la putere** ,

fără însă a argumenta prea mult, ci **sentențios : PNL trebuie să rămână la guvern**

pentru a-și îndeplini misiunea, **programul, planurile, de pacificare și consolidare națională**.

Nici o vorbă de starea de asediu, de cenzură, de revizuirea Constituției,

de retragerea unor legi anunțate , de abuzuri sau ignorări în opera de guvernare .

Foarte sigur pe el , pe guvern, pe partid, și, clar , pe Rege]

Doc. integral - xerox ; **fișier Guvern XII**

/ Deviza guvernului : destindere, pacificare, consolidare /

A.Destindere politică, pacificare

/ Focar : creditori - debitori ; soluția : **conversiunea datoriilor** /

/ Focar : străinii - românii ; soluția : **protejarea elementului românesc** /

/ Focar : șomeri - patroni ; soluția : **lucrări publice, investiții** /

B.Consolidare națională .Obiective, Soluții :

/ **Apărarea țării** ; soluție : **înzestrarea armatei** /

/ **Echilibrul financiar** ; soluție : **monedă, buget, datorii** /

/ **Suprastructura economică** ; soluție : **drumuri, poduri, CFR, linii telefon** /

/ **Rentabilizarea adriculturii** ; soluție : **prețuri, tehnologii, culturi, educaie** /

/ **Eficientizarea industriei** ; soluții : **producție ; materie primă ; comerț** /

/ **Sănătatea națională** ; soluții: reorganizarea sanitară ; profilaxie, spitale ; doctori /
/ **Învățământ** ; soluții : legislație , școli, cadre didactice /
/ **Administrația de Stat** ; soluții : primării; stabilitate ; muncă, disciplină /
[Paralelă : 5 ani de guvernare PNT - 2 ani de guvernare PNL]
/ **Disciplină națională** ; soluție : **Straja Țării , Premilităria** /
/ **Apărarea integrității** ; soluție : **politica externă activă** /
/ **Legislație unitară** ; soluție : **unificarea codurilor , legislație diversă** /

C.Răspuns opoziției : continuarea guvernării

/ **Doctrinile , programele de "stânga" , de " dreapta" fără soluții , /**
/ **Soluțiile alternative : ură, indisciplină, violență, discordie /**
/ **PNL , continuă guvernarea, programul, stilul de muncă /**
[-----]

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣ Destindere politică

▣ Pacificare

" Înfăptuirile acestea au urmărit cele **două țeluri cardinale ale guvernării noastre** :
pacificare și consolidare .Pacificare, și, în primul rând , **pacificare politică.**

Am crezut, în momentul când mi-am asumat răspunderea guvernării,

că situația generală internă și externă , ne impunea crearea unei **noi atmosfere politice ,**
stăpânită nu de distrugere reciprocă ci de dorințe de colaborare.

(aplauze la majoritate) **Și am crezut că acțiunea continuă de denigrare și de sfâșiere**
nu poate să găsească în sufletul maselor decât

simțământul totalei **neîncrederi în clasele conducătoare ,**

culminând cu **anarhizarea spiritelor și a moravurilor noastre** . (aplauze la majoritate)

" În slujba acestor credințe, **am proclamat** nevoia **destinderii în luptele interne,**

și consecvenți cu aceste credințe , **am concentrat atenția noastră exclusiv asupra operei de**
refacere , abținându-ne de la orice de la orice **act de vrăjmășie sau de învrăjbire.**

Vom persevera în practica acestei politici, socotind că **pacea internă constituie ,**

în împrejurările de astăzi, **condițiunea dominantă a oricărei acțiuni de guvernare ."**

(aplauze la majoritate) [-----]

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣ Răspuns opoziției

▣ Guvernul continuă

" D-lor deputați , **iată opera noastră** descrisă în fapt, prin date , prin cifre.

Ea a fost **realizată** în mijloul celor mai **grele împrejurări** pe care vreun guvern a avut
să le stăpânească și în momentul **culminant al depresiunii economice și financiare.**

Ea constituie **o chemare la ordine a tuturor detractorilor** și **răspunsul victorios**

la toate campaniile de ură și de atățare , al cărui **trist ecou a răsunat**
până în incinta Parlamentului .(aplauze la majoritate)

" **Noi opunem astfel tuturor criticilor defăimătoare , inventarul rece al înfăptuirilor**
noastre . (aplauze la majoritate)

" **Propășirea și consolidarea Statului nu se realizează**

prin **formule și programe demagogice** [aluzie la PNT] ,

prin strigăte de ură și atățare [aluzie la PNC],prin **planuri de birou și planuri de instinct,**
care **pot întărâta apetiturile maselor , dar nici o dată nu vor putea rezolva** **nevoile lor "**

(aplauze la majoritate) **Propășirea și consolidarea Statului, nu se pot desăvârși decât prin**
organizarea muncii- prin **prisosul de muncă** desfășurat **pe toate țărmurile** vieții naționale.

Am rămas **fanatici acestei credințe** și , de aceea,

celor ce îndreaptă împotriva noastră valul atacurilor,

noi le răspundem cu efortul de muncă din acești doi ani, și cu toate înfăptuirile , care se înșiră **în fața patimei și relei credințe.** (aplauze la majoritate)

" Vom continua această operă , fără să ne lăsăm tulburați de **ofensivele care urmăresc zdruncinarea guvernului.**

" Guvernele se mențin prin **încrederea Coroanei** și prin **încrederea țării.**

Atât timp cât vom fi sprijiniți de această **îndoită încredere,**

vom continua să ne îndeplinim misiunea noastră , fără nici o șovăire, fără nici o abatere (aplauze la majoritate), iar atât timp cât vom guverna ,

nu vom lăsa ca **voința străzii să se substituie** vieții factorilor care, potrivit **Constituției noastre** , hotărâsc de soarta guvernelor ,și **nici nu vom lăsa** ca **violența să triumfe împotriva autorității.** " (aplauze la majoritate)

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▫ Soluțiile alternative.

▫ Credințele PNL

" Dacă am socoti că există, în alte mâini, soluțiuni care ar putea să rezolve mai rapid problemele ce stau în calea noastră, **am lăsa cu un ceas mai curând frânele puterii** din mâinile noastre . Nu vedem însă **năiceri aceste soluțiuni.**

" La tribuna Camerei și a Senatului , s-au expus , în cuvântări și declarații,

programe, doctrine și ideologii variate și seducătoare ;

dar, nu s-au expus soluțiile practice prin care se pot stăpâni ,

mai bine decât prin soluțiile și metodele noastre, **nevoile și dificultățile de azi ,**

izvorâte, mati toate , **din haotizarea economiei mondiale,**

cu repercusiunile căreia continuăm să ne luptăm .

Soluțiile expuse nu sunt **decât soluțiuni de agitație** sau **soluții electorale**

din care nici un guvern de răspundere nu-și poate lua inspirațiile.

(aplauze prelungite la majoritate)

Rămânem deci statonici în credințele noastre ,

în programul nostru, în politica noastră.

Vom continua să preferăm **programul de realizări de fiecare zi ,**

programului de himere irealisabile.

Vom continua politica noastră de înfăptuiri , preferând reformele precise și imediate ,

formulelor nerodnice și neaplicabile.

" Nu ne impresionează **acțiunile adversarilor noștri** , fiindcă ele se vor sfărâma

de **hotărârea neclintită a guvernului de a-și împlini până la capăt datoria ,**

rezemat pe încrederea neșovăitoare a majorității parlamentare . (aplauze prelungite

la majoritate , strigăte de bravp ; majoritatea , în picioare , ovaționează)

" Nu ne impresionează nici **curențele care se nasc la stânga sau la dreapta**

credințelor noastre , căci **societățile** , în evoluția lor, **pot străbate** , ca orice organism viu,

ceasuri de criză , dar **accesele acestea sunt trecătoare**

și sănătatea morală și bunul simț sfârșesc prin a birui. "

" **Emanățiune a unui partid de evoluție , de ordine și de conservare ,**

de expresiune permanentă **a bunului simț și a virtuții poporului nostru -**

care prin instinct **repudiază toate transformările brutale și toate actele de violență**

- **noi rămânem pe drumul concepțiilor noastre tradiționale,**

respingând doctrină de ură , ca și **orice politică de agresiune socială ."**

(aplauze prelungite la majoritate)

" **Noi rămânem credincioși principiilor care stau la baza**

asezământelor noastre constituționale, prin care s-a organizat , pe ruinele privilegiilor ,

democrația noastră națională și parlamentară.

Considerăm primejdioasă orice acțiune politică care tinde

să înlocuiască dreptul prin violență și ordinea legală prin triumful forței ,

și reamintim tuturor celor care le practică sau se gândesc să practice
**o politică de ură și agresivitate , că excesele și violențele
sfârșesc totdeauna prin a crea discordia și dezagregarea. "**

(aplauze prelungite la majoritate)

**" Vom continua , deci, opera noastră de consolidare , de solidaritate și de
concordie. Vom mobiliza și în anul ce vine , toate energiile țării la desăvârșirea operei
începute , pentru ca astfel , după ce vom fi împlinit programul nostru,
după ce vom fi readus pe deplin spiritul de ordine , de muncă și de disciplină
în toate domeniile vieții Statului , în ceasul când vom părăsi locul nostru de răspundere ,
să putem spune succesorilor noștri : continuați ! "**

(aplauze prelungite ; strigăte de bravo ; majoritatea , în picioare, ovaționează îndelung.)

-Voci : Cerem afișarea discursului (aplauze îndelungate)

Adunarea încuviințează afișarea discursului d-lui președinte G.Tătărăscu .

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

43.) Alex.Cantacuzino / 1935

« Între Lumea Legionară și Lumea Comunistă , (p. 9- 47)

[LD . 29 aug. 2003

A apărut sub formă **de broșură** cu fotografia autorului.

Nepăstrându-se manuscrisul, are pasajii cenzurate, pe care le voi marca cu //.

Deosebit de **interesant**, deosebit de **incitant**, deosebit de **nuanțat**.

Un legionar **credincios, cultivat , modest** dar cu maiestatea **bunului simț boieresc, patriot** ,spunând lucrurilor pe nume, **fără echivocuri și speculații**.

Apar într-o lumină adecvată multe din **elementele doctrinare legionare :**
anticomunismul, anticapitalismul, antidemocratismul, antisemitismul ,
totalitarismul, naționalismul , rasismul,
creștinismul, eroismul , jerfa ș.a.ș.a

Chiar dacă nu împărtășesc întocmai toate opiniile sale,

cu ideile unui asemenea legionar mai-mai că m-aș putea împăca]]

"Dacă vrem cinstit să cunoaștem **o specie de omenire** , urmează să descoperim

înăuntrul firei societăților omenești , staraturile lor de sensibilitate , reflexele lor intime de gândire [-----] În deosebi **ne preocupă** să deslușim ce **deosebire esențială** este , în profunzime , **între lumea legionară și lumea comunistă-marxistă** .

Precizez dinaadins că ne ocupăm aci de **comunismul marxist** în //

și nici de fel de celelate numeroase variațiuni ale comunismului, cum sunt : comunismul platonician, comunismul creștinismului primitiv, comunismul Saint Simonian , etc.

Vom întrebuița deci cuvintele **de comunism și comunist marxist** .

" Între stările economice din **Rusia Sovietică** și cele din **Italia Fascistă** sau din **Germania Hitleristă**, **există o diferență exterioară , aparentă**, care este în genere pusă în relief.

Proprietatea individuală este admisă și apărută atât în **Italia Fascistă** cât și în **Germania Hitleristă**. Mai mult, **doctrina mussoliniană** afirmă că **simțul proprietății amplifică și perfecționează personalitatea omului**. [-----]

În linii mari, în suprafață, în înfățișări, în forme sociale,

societatea mussoliniană și societatea comunistă nu prea diferă.

Iar hitlerismul de stat și comunismul de stat, sunt aproape unul de celălalt .

" **Statul totalitar, educațiunea și viața colectivă, rânduirea la olaltă a dorințelor și străduințelor individuale, dominațiunea scopurilor Statului , socializarea marelui capital, economia dirijată, anihilarea libertăților publice și economice,**

aceste direcive au, atât în Rusia Sovietelor cât și în țările fasciste , consemne și aplicațiuni asemănătoare.

" Faptele acestea nu se explică prin o rudenie naturală între organismele sociale din Rusia

Sovietică și din țările fasciste, ci prin o similitudine în mijloace de guvernare , asemănare datorită mai cu seamă **actualelor vremuri de răscolire**. [-----]
Totuși, aceleași forme sociale , necesitate de furtuna zilelor acestora, au fundațiunile lor morale întemeiate pe **pături adânci de sensibilitate diferită**.

Stalinismul, Legionarismul, Mussolinismul, Hitlerismul, Kemalismul , nu se aseamănă decât aparent. [-----]

" În toate timpurile, felurite forme de guvernământ, fie **oligarhice sau burgheze**, fie **democratice sau autoritare**, fie **capitaliste sau socializante** ori comuniste, **au fost sectare și intolerante** până ce au reușit să extermină vrăjmășii mai amenințătoare ce le întâmpinau, **și au devenit liberale** de îndată ce principiile lor s-au evidențiat , cu vremea, ca o necesitate și o binefacere generală.

De altminteri, **nu s-a înfăptuit nici o dată și nicăeri o revoluție fără dictatură.**

Însăși pentru realizarea libertății și a principiilor democratice , ale drepturilor omului, a trebuit să se împlinescă teroarea anilor 1793-1794 , în Franța și dictatura napoleoneană.

" **Un fruntaș fascist spunea : < Suntem pentru dictatură , fiindcă fără ea nu putem face revoluția >** [-----]

Atât revoluționarii fasciști cât și cei comuniști , sunt deci **nevoști să întrebuințeze dictatura** , ca singur **mijloc de a face revoluție.**

"Să lăsăm deci la o parte **exteriorizările politice și sociale** ale colectivităților omenești.

Vom observa , însă, **ce curente , ce efluvii interne**

determină diferența și ostilitatea crâncenă

care **separă lumea legionară de lumea comunistă-marxistă.**

" Este , cred, **între cele două omeniri , o ceartă metafizică, o ceartă teologică.**

Dostoiewski spune : **<Socialismul nu este o chestiune muncitorească a 4-a clasă ; chestiunea ateismului reîncarnări moderne a ateismului, Turnului Babel clădit fără Dumnezeu, spre a face să coboare cerul pe pământ . >**

Berdiaeff adaugă : **<Socialismul vrea să fie o religie nouă**

Socialismul nu înțelege să înlocuiască capitalismul. Dimpotrivă este carne din carnea și sânge din sângele capitalismului

Dar socialismul vrea să înlocuiască creștinismul prin socialism ;

socialismul este pătruns de spîrit mesianic

să aducă buna vestire a unei umanități salvată din mizerie și din suferință.

Socialismul a ieșit din teren evreesc ; forma seculară a anticului milenarism ebraic nădejdi lui Israel într-o miraculoasă domnie pământească

Karl Marx un evreu

speranța în apariția unui viitor Mesia

invers lui Hristos ,

Dar pentru Marx poporul ales de Dumnezeu poporul mesianic era proletariatul

Statul socialist

nu este un stat laic, ci un stat confesional

Barrés zicea : < Jaurés este un episcop deandoaselea și prietenii săi sunt toți preoți care au călcat strâmb [-----] Dreptul la fericire, dreptul de a căuta fericirea ;

trebuie să acceptăm acest drept [-----] **Himeră pentru himeră** , cred că este mai bine ca **idealul să fie pământesc**, pentru că aceasta dă oamenilor un principiu inepuizabil de activitate **.Aceasta fac revoluțiile ; >** [-----]

"Pe aceste citate , putem începe **meditațiuni** din cele mai pasionate ,

spre a desprinde **o pricepere justă și pătrunzătoare** [-----]

Într-adevăr , **sensibilitatea și reflexele de gândire**

stârnite de spiritualitatea legionară creiază în omenire **o purtare nouă,**

diametral opusă felului de a fi al lumii comuniste marxiste.

față , spre exemplu, de creștinism și de religie, față de viață și față de moarte, față de nemurirea sufletului , față de determinism și de liber arbitru omenesc, față de personalitatea omului, față de fericirea omului, față de naționalism și rase, față de lupta de clasă .

[-----]

Cine știe să moară, nu va fi rob niciodată !

" Este lămurit că **//////////** legionarii ? **//////////** nu au ca singur imbold de acțiune o sumă de dorinți sau de pofte către o nouă distribuție a unui vechi capital limitat, drepturi politice , de privilegii sociale sau de bunuri economice.

Acestea sunt sortite periodic să treacă , cu ajutorul unui sângeros cadrul revoluționar , de la clasa stăpânitoare la aceea stăpânită și apoi de la acest nou stăpân la altă categorie de decăzuți și de nemulțumiți. [-----] Aceste migrațiuni de bogății și de privilegii sunt periodice și frecvente în istorie , sub presiunea forțelor multîmii .[-----]

Spre deosebire de aceste răscoale , avem în revoluția sufletească **////////// legionară ? **//////////** înmugurirea unor sentimente , a unor impulsii noi de creație.**

[-----]

Cine știe să moară, nu va fi rob niciodată !

" Ce diferențiere esențială constatăm între aceste imbolduri ? [-----]

Trebuie să amintim aici că **există o înfrățire naturală, continuă, nedesmințită de fapte, între spiritul comunist și spiritul evreesc.**

Evreii pretutindeni sunt purtătorii de germeni ai comunismului .

Elementele vătămătoare mai de seamă din comunism , provin din inspirația judaică [-----]

"Vom indica sumar **câteva atribute specifice ale gândirii și ale simțirii comuniste ,** care au cele mai rele efecte asupra societății omenești .

I.) Spiritul comunist este anticreștin,

vrea să anihileze facultatea omului **de a adora un Dumnezeu transcendent** și **de a încheia cu Dumnezeirea raporturi de iubire.**

[-----] Creștinismul este facultatea de îndumnezeire prin iubire. [-----]

Spiritul comunist respinge revelația divină, harul și mântuirea. [-----]

Este foarte instructiv faptul că Internaționala a III-a și doctrinarii comuniști , nici o dată **nu au aruncat anatema împotriva bisericii și religiei mozaice.**

Stăpânirea sovietică-comunistă , cu o cumplită înverșunare, a predicat ura și opreliștea contra religiei creștine. [-----]

"Noi, legionarii , suntem creștini , credem în Mântuitorul nostru Isus Cristos, credem într-un singur Dumnezeu atotțitorul și dătătorul de viață și de moarte , un Dumnezeu care se îngrijește de soarta noastră , un Dumnezeu cu care comunicăm, cu care suntem în legătură și totuși un Dumnezeu în afara și pe deasupra întâmplărilor și normelor omenești.[-----]

Comuniștii marxști practică cultul proletariatului comunist, cultul lui Marx și al lui Lenin.

[-----] Aici trebuie să facem o rezervă .**Nu știm și nu putem ști dacă jidanii comuniști , în perfidia lor, sunt ateii , cum cere dogma comunistă , și dacă s-au lepădat de cultul mozaic.**

[-----] **Comuniștii pretind că creștinismul robește sufletul și mintea omului , îi amortăște dorințele de înfăptuire, îl face să se complacă în umilinți și în suferinți , în pasivitate , în resemnare , în întunericul asupririi și să caute răsplata numai după moarte , într-o închipuită lume cerească.**[-----]

Omul care crede în Dumnezeu ce aude rugăciunile înălțate către El , omul care **îngenunchează înaintea unui Dumnezeu** ce se îngrijește de necazurile și micimile omenești, omul care **se încrede în ajutorul divin** [-----] **omul religios și creștin** care crede în predestinare , în milă, în puterea dumnezească

de a interveni în așezările lumești și de a ocroti și călăuzi pe cei aleși ,

are o fire esențială diferită de omul cu spirit comunist [-----]

"Pe linia materialistă și anticreștină , se face încheetura și înțelegerea între **francmasonerie, comunism și judaism.**

" Credința în viața dincolo de moarte , în o răsplată sau în o pedeapsă dincolo de trăirea

pământească, **încrederea în ceva supraomenesc** care dă suferințelor de pe pământ o justificare și un rost , o atare credință , **crează un exemplar de om în care domină valențele sufletului, mulțumirile spirituale, simțul demnității, al curajului și al jefrei de sine.** [-----]

Între **spiritul capitalist de îmbogățire individuală** și **spiritul comunist de înstărire a clasei proletare** , nu vedem decât o mică diferență de proporție și de metodă și **nici o deosebire de impuls.** Vorba unui servitor comunist , care făcea propagandă anticapitalistă : < **Egalitatea va fi atunci când fiecare vom avea un servitor** > [-----]

"**Adevărata diferențiere** între cele două umanități , **aceea curat creștină și legionară, și cea comunistă, adevărata opunere între ele**, este vechea ceartă în care, **de o parte , se află acei care se lasă conduși de sentimentul fericirii cerești** [-----] **de altă parte , acei care sunt atrași numai de posibilitățile de bucurie , de desfătare și de comoditate lumească .** [-----]

"**Credința în nemurirea sufletului** , influențează iarăși hotărâtor activitatea și manifestările omenești . [-----] **Un neam de oameni nepăsători de moarte**, este un **neam sortit unor biruințe nesfârșite.**

Pentru comuniști, moartea este pierderea raiului pământean și a desfătărilor făgăduite de-a lungul vieții noastre lumești.

Dimpotrivă, **în lumea legionară** noi nu numai că **ne mândrim cu nepăsarea față de moarte** , dar **ne fălim cu iubirea de moarte.** **Concepția legionară față de moarte** , se înfrățește, peste 20 de veacuri, cu **învățămintele lui Zamolxis** care a propovăduit printre geto-traci , **cultul nemuririi sufletului.**

Împăratul Trăian [LD ?!] scria despre **anticii geți , strămoșii noștri :**

< **Acești geți cei mai războinici dintre toate neamurile ei merg la moarte mai veseli** > [-----]

"Stând pe linia creștină, spirituală , **noi, tineretul legionar** , suntem preocupați în primul rând **să cucerim marile însușiri naționale** , sufletești și trupești, **calitățile alese ale omului românesc**, cerute de mărirea și de slava destinului său. [-----]

Cine știe să moară, nu va fi rob niciodată !

"Revoluția o vrem , mai întâi, înăuntrul nostru, în reflexele schimbate ale organismului nostru. [-----] **Noi suntem de acord cu doctrinarii comuniști .**

Trebuie **reprimare inechitățile sociale**, trebuie **înfrânate și doborâte feudalitățile bancare** , trebuie **sfărâmate privilegiile nedrepte** [-----] trebuie înfăptuit **discreditul bogăției** [-----] trebuie **determinate drepturile și datoriile sociale ale averii.** [-----]

suprimarea capitalului de speculă [-----] **nivelarea averilor și o redistribuirea capitalului**

[-----] **Aceste reforme sunt bune** , însă elanul interior, forța de propulsie la revoluționar, **nu trebuie să fie pofta mercenarului ahtiat de plăceri și bunuri materiale.**

[-----] **În lumea legionară** vrem să creem **soldatul care luptă pentru un ideal,**

un soldat care înfățișează un exemplu de om dezinteresat , **dezlegat de interesele sale personale.** [-----]

Al.Cantacuzino /

II. Spiritul Comunist este antiuman ,

vrea să micșoreze, și să înjosească chipul omului.

Comunismul vrea **anihilarea personalității omenești**, omul trebuie să fie numai **o unealtă trecătoare în serviciul scopurilor colectivității proletare sau evreești.**

[-----] Pentru comunism , personalitatea omenească este un mijloc, nu un țel.

Marxismul nu ia în seamă viața interioară și spirituală a persoanei. [-----]

lata ce scrie **Nicolae Berdiaeff : < Atrocitatea marxismului rus**

urmărește moartea personalității și a libertății omenești.

Comunismul negația nu numai a lui Dumnezeu dar și a omului
două negații sunt legate între ele.

Propaganda sa antireligioasă antiomenească

Personalitatea omenească pentru creștinism o semnificație absolută
sufletul omenesc multă valoare ca toate împărățiile din lume
iubirea aproapelui , iubirea de om

la temelia comunismului negarea acestei iubiri de Dumnezeu și a aproapelui
Marxismul nu iubește nici pe Dumnezeu nici pe om

El neagă pe Dumnezeu este necruțător față de om >[-----]

"Pentru noi, legionarii, iubirea aproapelui , dragostea de națiune,
înfrumusețarea și maximalizarea sufletului , însănătoșirea și întărirea fizică,
o bună selecționare sufletească și trupească, sunt cerințe imperative.

[-----]

Al.Cantacuzino /

III. Spiritul comunist este antinațional

și este un **ferment de descompunere a oricăror forme organice** , concrete, ontologice,
crescute spontan și statomnic **rezemate în realitățile naționale.** [-----]

Spiritul comunist respinge însăși istoria neamurilor.

Spiritul comunist plutește în umanitate ca o plantă în apă, ca o plantă fără rădăcini.

Este de netăgăduit că **spiritul comunist, la fel cu cel evreesc,**
este **fundamental refractar la orice înrădăcinare în teren național.** [-----]

Spiritul evreesc se răzbună astfel contra pedepsei ce i-a fost dată de Sus, [-----]
de a rătăci fără drept de răgaz și fără drept de odihnă în certitudinile naționale. [-----]

Deci între lumea legionară și între lumea comunistă
mai este un covârșitor antagonism , întemeiat pe atitudini diferite

față de naționalism, față de rase și față de lupta de clasă. [-----]

"Naționalismul nu se definește printr-o atitudine agresivă și războinică ,
un **sovinism provocator** sau o **sucesibilitate bolnăvicioasă în mândrie.**

Cooperarea între state , înfrățirea națiunilor și o coasociație într-o largă spiritualitate ,
înfrânarea și alungarea gândurilor războinică , aceste deziderate sunt hotărât realizabile
într-o lume internațională formată din colectivități naționaliste.

"Am crede chiar , că o împăciuire este mai lesne de înfăptuit
între două națiuni disciplinate prin spirit naționalist , pentru următoarele motive :

- 1) Își întemeiază discuțiile pe **aceleași norme de apreciere ;**
- 2) Pentru o reală împăcare , se cere , în primul rând, **curaj, hotărâre și autoritate**
conducătorilor cari tratează și aceste condiții nu se află decât în **țările sub regim naționalist .**

" Putem dar concepe un **universalism naționalist** , în locul unui **internaționalism proletar** ,
deoarece **între statele naționale se vor încheia legi cari vor ordona conviețuirea lor pașnică**
în univers , **pe temeuri de onoare și de respect**
al **virtuților morale și de sânge ale fiecărui neam.**

Este deci fals că naționalismul înseamnă învrăjpire și război între națiuni.

[-----]

"Naționalismul legionar este însă înfrânt de însăși spiritul dreptului național și
de limitele teritoriale ale stăpânirii unei rase.

Trebuie bine înțeleasă **diferențierea** ce există între acest **spirit naționalist** și
imperialismul mercantilist , imperialismul **care a cucerit și împilat atâtea popoare pe pământ**
Acest imperialism mercantilist practicat de toate **marile puteri coloniale** , în primul rând de

Anglia liberală și de Franța democratică , acest imperialism nu are frâu,
nu are altă limită decât rezistența , apărarea desnădăduită și răscoala celor asupriți,
contra acestei **expansiuni cu țeluri de acaparare** , de exploatare și de dominare.

Ca exemplu de ideologie naționalistă , amintim următoarea declarație solemnă
a lui **Hitler : < În calitate mea de național-socialist, resping orice tentativă** care,

ne-ar face să câștigăm

oameni dintr-o națiune străină , care nu ne-ar iubi .>

" **Internaționalismul comunist nu vrea să cunoască rasele.**

Noi, în lumea legionară, fără a face apologia superiorității unei rase asupra alteia,
considerăm că , în urma unui trai secular la olaltă, în urma ambiției și influenței cerului

și pământului local, în urma vicisitudinilor și tiparului istoriei ,
s-au produs anumite virtuți ale naturii și sângelui românesc.

Vrem un om românesc bine diferențiat, făcut din sevă și din cenușă sau pulbere românească , un om crescut sub îngăduința pământului nostru, în lumina și în căldura soarelui românesc, un om cu făptura și simțurile născute și hrănite în cântarea naturii și pământului strămoșesc.

Acel patrimoniu ancestral, aceste aptitudini și valențe românești, vrem să le păstrăm și să le majorăm.

Vrem să le păstrăm neîntinate , de pildă , cu proprietățile specifice rasei jidovești.

Ne opunem la acest amestec , deoarece am constat că această încrucișare de rase dă rezultate rele și fizice și morale , ne apărăm de degenerescenta morală și fizică , prin astfel de încuscrii .

"Toate aceste considerațiuni nu sunt luate în seamă de comuniști,

deoarece ei nu admit utilitatea valorilor morale și disprețuiesc însăși însemnătatea umană a omului.

Comuniștii vor un om unic, universal, supus unor norme de cugetare și de apreciere generală, un produs uman internațional , fără deosebire de sânge, de religie sau de cămin. [-----]

"Ceea ce mai diferențiază spiritul naționalist de spiritul internaționalist , este și problema luptei de clasă.

Naționalismul vrea o colectivitate națională unitară , solidară, monolită.

Internaționalismul cere lupta clasei proletare din toate țările, contra clasei burgheze.

Lupta de clasă reprezintă elementul primordial în strategia comunistă , pentru dobândirea puterii de stat .

Această luptă de clasă se îmbină logic cu structura de gândire comunistă și apare ca o necesitate ineluctabilă pentru complectarea tezei comuniste.

"Să rezumăm. Între lumea legionară și lumea comunistă

deosebirile esențiale nu le aflăm într-un program de reforme , cuprinzând o redistribuire a averilor și mai multă justiție socială, etc etc , nici în problema proprietății individuale, nici în problema libertăților democratice , respinse și batjocorite de comuniști.

" Ceea ce deosebește cele două lumi , este o deosebire de finalitate. [-----]

Una este concepția legionară asupra rostului ființei omenești în genere și asupra menirii omului român .

Alta este concepția comunistă. [-----]

Finalitatea ce și-o propune societatea legionară

este perfecționarea și înfrumusețarea lumii sufletului

și regenerarea însușirilor fizice și morale ale omului român. "[-----]

Alexandru Cantacuzino / 1935

Vezi fișierul următor